

RAITTIUSKALENTERI

1897

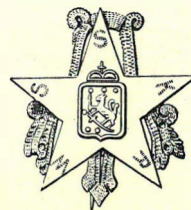

week d 143

Raitius-

Kalenteri

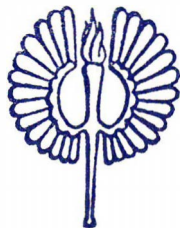
1897

Suom. K. N. Veljeyshjeuran tustantama

1896

TURUN YLIOPISTO

Ex libris

JOHN I. KOLEHMAINEN

Brooklynissa, N. Y.

Suomalais-Amer. Kustannusyhdistön kirjapainossa

1896

Raittiuskalenteri,

Suomalaisen Kansallis-Raittius-Weljeyshäseuran kustantamana ilmestyy täten ensi kertaa tervehtimään raittiusaatteen ystäviä. Tarkoitus ei ole sillä sen suurempi — eikä pienempi — kun olla yhtenä renkaana siinä ketjussa, jota Amerikan suomalaiset raittiuden harrastajat valmistavat suluksi wiinaliikkeelle ja aitaufseksi heikoille kansalaisille. Weljeyshäseura tämän julkaisemisella on tahtonut ikäänkun seinälle lyödä vuodeksi 1897 jalon raittiusaatteen jokaisen nähtäväksi ja punnittavaksi. Jos se osataan voi antaa kestävyyttä raittiuden harrastajalle työkentelemään edelleenkin raittiuden puhtaana lipun alla, jos se voi olla jonakin yhdysiteenä aatteen edistäjien kesken sekä jos se voi olla jonakin kehoituksena wälijuomien nauttijalle rupeamaan raittiusmieheksi, on kalenterista ollut hyötyä ja silloin voidaan ajatella sen jatkamista tulewain vuosina. Ollen pieni yhdystyö raittiuden suosijoiden kesken Amerikan suomalaisissa on tämä kalenteri myös nähteenä, että raittiusaatetta harrastetaan ja että woimia yhdistäen woimme sekawisjakin oloissa jotain kokoon saada.

Weljeyshäseura on kiitollinen niille arwoijille, jotka onnistuneesti, jotta kirjoitettiin, oman hämmän kalenterin julkaisemista auttaneet.

Edistystyöön raittiustyö Amerikan suomalaisten keskuudessa!

20500 Tuuku 50 17536

126-1980

Juhlapäiviä Yhdysvalloissa.

Tammik. 1. Uuden vuoden päivä: kaikissa valtioissa paitsi Arkansasissa, Massachusettsissa, Mississippissä, New Hampshiresa ja Rhode Islanmissa.

Tammik. 8. New Orleansin tappelun vuosipäivä: Louisianaassa.

Tammik. 19. Leen syntymäpäivä: Georgiaassa, Pohjois-Carolinaassa ja Virginiaassa.

Helmiik. 12. Lincolnin syntymäpäivä: Illinoisissa, Minnesotassa, New Jerseyssä, New Yorkissa ja Washingtonissa.

Helmiik. 22. Washingtonin syntymäpäivä: kaikissa valtioissa paitsi Arkansasissa, Jowassa ja Mississippissä.

Maalisk. 2. Texasin itsenäisyyden vuosipäivä: Texasissa.

Maalisk. 4. Palosammuttajain vuosipäivä: New Orleansissa, La.

Huhtik. 19. Patrioottien päivä: Massachusettsissa.

Huhtik. 21. San Jacinton tappelun vuosipäivä: Texasissa.

Huhtik. 26. Muistopäivä: Alabamaassa ja Georgiaassa.

Toukok. 10. Muistopäivä: Pohjois-Carolinaassa.

Toukok. 20. Mecklenburgin itsenäisyysjulistuksen allekirjoittamisen vuosipäivä: Pohjois-Carolinaassa.

Toukok. 30. Hautainkukituspäivä: valtioissa Arizona, California, Colorado, Connecticut, Delaware, District of Columbia, Iowa, Illinois, Indiana, Kansas, Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Missouri, Montana, Nebraska, Nevada, New Hampshire, New Jersey, New York, Pohj. Dakota, Ohio, Oklahoma, Oregon, Pennsylvania, Rhode Island, Tennessee, Utah, Vermont, Wisconsin, Washington ja Wyoming.

Kesäk. 3. Jefferson Davisin syntymäpäivä: Floridaassa.

Heinäk. 4. Itsenäisyyden päivä: kaikissa valtioissa.

Heinäk. 24. Pioneerien päivä: Utahissa.

Syysk. 6 1897. Työn päivä: valtioissa Alabama, California, Colorado, Connecticut, Delaware, Florida, Georgia, Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Missouri, Montana, Nebraska, New Hampshire, New Jersey, New York, Ohio, Oregon, Pennsylvania, Rhode Island, Etelä-Carolina, Etelä-Dakota, Tennessee, Texas, Utah, Virginia, Washington ja Wyoming.

Syysk. 9. Waltioiksi julistamisen päivä: Californiaassa.

Toukok. 31. Waltioiksi julistamisen päivä: Nevadaassa.

Marrask. 3. Meinen maalipäivä: valtioissa Arizona, Calif., Colo., Idaho, Indiana, Iowa, Kansas, Maryland, Minnesota, Missouri, Montana, Nevada, New Hampshire, New Jersey, New York, Pohjois-Dakota, Ohio, Pennsylvania, Rhode Island, Etelä-Carolina, Etelä-Dakota, Tennessee, Texas, Länsi-Virginia, Washington, Wisconsin ja Wyoming.

Marrask. 25 1897. Riitospäivä: wioletään kaikissa valtioissa, waikka ei se muutamissa ole warsinainen pyhäpäivä.

Jouluk. 25. Joulupäivä: kaikissa valtioissa, ja Etelä-Carolinaassa kahti seuraavaa päivää lisäksi.

Sunnuntait ja paastopäivät ovat laillisia puhumia kaikissa valtioissa, jotta ne sellaisiksi määrätään.

Sotainen lauwantapäivä: joulun 12 päivällä on laillinen pyhäpäivä New Yorkissa, New Jerseyssä, Pennsylvaniaassa, Marylandissa ja New Orleansin kaupungissa.

Tuomiok. 50 17 536

20500 Turku 50

126-1980

Lit. 3: 4—7. Luuk. 2: 21.		Muistettavia tapauksia.	
1 P. Huden w. p.	2 L. Napel.	Uuden w. päivää alettiin vietää 1224.	1. Presj. Lincolnin orjapapautusjulistus w. 1863.
Rom. 6: 3—11. Matt. 3: 13—17.		2. Uno Cygnaeus kuoli w. 1888	5. Keisarinna Elisabet kuoli 1762.
3 E. S. j. Hud. w. p.	4 M. Ti tus.	6. Benj. Franklin syntyi 1706.	7. Namu- ja italkellojen läppäminen otetaan uudelleen tawaksi 1612.
5 L. Simo.	6 R. Loppiainen.	8. Tappelu New Orleansin luona 1815.	8. Meksanteri Armsfelt kuoli 1876.
7 T. August.	8 S. Erhard.	8. Säveltäjä J. Pacius kuoli 1891.	12. Suuri venäläinen armeija marssi Wiipuria vastaan 1556.
9 L. Weitko.	9 L. Weitko.	13. Kuotšin kuningas Kustaa III syntyi 1746.	14. Rauma sai kauppa kaupungin vapaudet 1444.
Rom. 12: 1—5. Luuk. 2: 42—52.		14. Safari Kopelius syntyi 1818.	14. Safari Kopelius syntyi 1818.
10 E. 1 f. Loppiaif.	11 M. Rauha.	15. Ensimmäinen Suomessa painettu jenomalehden numero, Porthanin toimittama, ilmestyi 1771.	15. Ensimmäinen Suomessa painettu jenomalehden numero, Porthanin toimittama, ilmestyi 1771.
12 L. Toni.	13 K. Kuutti.	16. Siippopelkin tappelu venäläis-turkkilaisessa sodassa 1878.	16. Siippopelkin tappelu venäläis-turkkilaisessa sodassa 1878.
14 T. Teeliks.	15 P. Siwä.	17. Metaan rakentaa Wiaporin linnaa 1749.	17. Metaan rakentaa Wiaporin linnaa 1749.
16 L. Ilmari.	16 L. Ilmari.	29. Presidentti Wm. McKinley syntyi 1843.	29. Presidentti Wm. McKinley syntyi 1843.
Rom. 12: 6—15. Joh. 2: 1—11.		18. Venäläinen sotajoukko , joka oli riittänyt Wiipurin , hukkui Newonhännän luona 1555.	18. Venäläinen sotajoukko , joka oli riittänyt Wiipurin , hukkui Newonhännän luona 1555.
17 E. 2 f. Loppiaif.	18 M. Warma.	18. Amerikkalaisen walttomies , kuulu jo lafimies Daniel Webster syntyi 1782	18. Amerikkalaisen walttomies , kuulu jo lafimies Daniel Webster syntyi 1782
19 L. Heikki.	20 R. Fabian.	19. Piispa Henritin Jurmasi Kalli 1158.	19. Piispa Henritin Jurmasi Kalli 1158.
21 L. Mune.	22 P. Woitto.	19. Ryhätouluja jäädetään Suomen kaupunkiin 1842.	19. Ryhätouluja jäädetään Suomen kaupunkiin 1842.
23 L. Emma.	23 L. Emma.	19. Suomen lähetysseura perust. 1859.	19. Suomen lähetysseura perust. 1859.
Rom. 12: 16—21. Matt. 8: 1—13.		19. Kuuluja amerikkalaisen kenraali diebert C. Lee syntyi 1807.	19. Kuuluja amerikkalaisen kenraali diebert C. Lee syntyi 1807.
24 E. 3 f. Loppiaif.	25 M. Paavo.	22. Helsingin waltioapäivät alkawit 1616.	22. Helsingin waltioapäivät alkawit 1616.
26 T. Wiljo.	27 R. Kryhöstomus.	22. Kenraali J. M. Sand is kuoli 1831.	22. Kenraali J. M. Sand is kuoli 1831.
28 L. Kaarle.	29 P. Walto.	23. Paavi Gregorius IX ottaa Suomen kanlan suojelukseksi 1229.	23. Paavi Gregorius IX ottaa Suomen kanlan suojelukseksi 1229.
29 P. Walto.	30 L. Gunnilla.	27. Suomen rauhesoyhdisty perust. 1846.	27. Suomen rauhesoyhdisty perust. 1846.
30 L. Gunnilla.	30 L. Gunnilla.	28. Turun tyhmyäsi perustettiin 1630.	28. Turun tyhmyäsi perustettiin 1630.
Rom. 13: 8—10. Matt. 8: 23—27.		28. Keisari Pieta i I kuoli 1725 ja Keisarinna I tulee Benäjän hallitsijaksi .	28. Keisari Pieta i I kuoli 1725 ja Keisarinna I tulee Benäjän hallitsijaksi .
31 E. 4 f. Loppiaif.	31 E. 4 f. Loppiaif.	29. Keisari Pietari II kuoli 1730 ja Anna I nousee keisarin istuinelle .	29. Keisari Pietari II kuoli 1730 ja Anna I nousee keisarin istuinelle .
		30. Wacjan kaupunginoikeudet allektrjoitetaan 1611.	30. Wacjan kaupunginoikeudet allektrjoitetaan 1611.
		31. Suomen kirkkolaki määrätään suomennettäväksi 1688.	31. Suomen kirkkolaki määrätään suomennettäväksi 1688.

		Muistettavia tapauksia.	
1 M. Kirko.	2 T. Maar. kirkk. t.	3 K. Huugo.	4 L. Uusgarins.
5 P. Agata.	6 L. Laina.	2. Örebro kirkolliskokous 1529.	2. Paavo Nurmalainen kuoli 1852.
Malak. 3: 1—4. Luuk. 2: 22—32.		3. Juhana Cezelius syntyi 1615.	3. Juhana Cezelius syntyi 1615.
7 E. Rynttiläm. p.	8 M. Malkki.	4. Piispa C. Härpeus kuoli 1580.	4. Piispa C. Härpeus kuoli 1580.
9 T. Kaima.	10 K. Elina.	5. Juhana Ludwig Runeberg synt. 1804.	5. Juhana Ludwig Runeberg synt. 1804.
11 T. Eufrosyne.	12 P. Elma.	6. Lorkeli Knuutinp. mestari in 1306	6. Lorkeli Knuutinp. mestari in 1306
13 L. Sulo.	13 L. Sulo.	6. Maalaiskunnallisasetus 1865.	6. Maalaiskunnallisasetus 1865.
1 Kor. 9: 24—27; 10: 1—5. Matt. 20: 1—16.		7. Ulwila saa kaupunginoit. 1365.	7. Ulwila saa kaupunginoit. 1365.
14 E. Septuages.	15 M. Sipi.	7. Fredrik Cygnaeus kuoli 1881.	7. Fredrik Cygnaeus kuoli 1881.
16 T. Juliana.	17 R. Wäinö.	8. Juhana Wesenius kuoli 1637.	8. Juhana Wesenius kuoli 1637.
17 R. Wäinö.	18 T. Konkordia.	8. Jaapaniemen sotatoulu lak 1808.	8. Jaapaniemen sotatoulu lak 1808.
19 P. Kauppo.	19 P. Kauppo.	8. Krans Witkal Franzen syntyi 1772.	8. Krans Witkal Franzen syntyi 1772.
20 L. Mieluisja.	20 L. Mieluisja.	11. Säädetään 1811, että hopearuplan kuunun kannosia on 3 pankoruplan arvosinen (ennen 2).	11. Säädetään 1811, että hopearuplan kuunun kannosia on 3 pankoruplan arvosinen (ennen 2).
2 Kor. 11: 19—31. Luuk. 8: 4—15.		12. Kuningas Adolf Fredrik kuoli 1771.	12. Kuningas Adolf Fredrik kuoli 1771.
21 E. Setfages.	22 M. Pietari.	13. Kuningas Kaarle X Kustaa t. 1650	13. Kuningas Kaarle X Kustaa t. 1650
23 L. Taalo.	24 R. Mattias.	15. Suomalaiset saiwät oikeuden ottaa o jaa kuningaswaaileihin ja waltio päiviin 1362.	15. Suomalaiset saiwät oikeuden ottaa o jaa kuningaswaaileihin ja waltio päiviin 1362.
24 R. Mattias.	25 L. Wiktoriaina.	15. Hallitus kehoittaa kanjaa potaatia wiljelemään 1749.	15. Hallitus kehoittaa kanjaa potaatia wiljelemään 1749.
25 P. Restor.	26 V. Lauli.	16. Kenraali v. Döbeln kuoli 1820.	16. Kenraali v. Döbeln kuoli 1820.
7 V. Lauli.		17. Uusi ajanlasku otetaan käytäntöön Suomessa ja Kuotississa 1753	17. Uusi ajanlasku otetaan käytäntöön Suomessa ja Kuotississa 1753
1 Kor. 13: 1—13. Luuk. 18: 31—43.		19. Syntyhön tappelu 1714.	19. Syntyhön tappelu 1714.
28 E. Lasstiasf.		20. U netaan afetus koelwa Suomen kieltä 1865.	20. U netaan afetus koelwa Suomen kieltä 1865.
		21. Wenäläiset sotajoukot ryntää Suomeen 1808.	21. Wenäläiset sotajoukot ryntää Suomeen 1808.
		21. Hallitus konsejli saa nimen „ Suomen Keis. Senaatti “ 1816.	21. Hallitus konsejli saa nimen „ Suomen Keis. Senaatti “ 1816.
		22. Presidentti George Washington syntyi 1732.	22. Presidentti George Washington syntyi 1732.
		22—23 Taiistel Buena Wistan luona 1847.	22—23 Taiistel Buena Wistan luona 1847.
		24. Ilmajoen tappelu 1597.	24. Ilmajoen tappelu 1597.
		25. Perustetaan Suomen historiallinen seura 1875	25. Perustetaan Suomen historiallinen seura 1875
		26. Kuningas Gerikki XIV t. 1577.	26. Kuningas Gerikki XIV t. 1577.
		26. Postimerkit jäädetään Suomessa käytettäväksi 1856.	26. Postimerkit jäädetään Suomessa käytettäväksi 1856.
		27. Suomen kustantajayhdistys perustetaan 1858.	27. Suomen kustantajayhdistys perustetaan 1858.
		27. Suomen painotuotteiden kielto laksautettiin 1860.	27. Suomen painotuotteiden kielto laksautettiin 1860.
		28. Kalevalan ensj painos walmistui 1835.	28. Kalevalan ensj painos walmistui 1835.
		28. Wiipurin sopimus 1609.	28. Wiipurin sopimus 1609.
		29. Hallitus kehoitti kanjaa tupakkaa wiljelemään 1724.	29. Hallitus kehoitti kanjaa tupakkaa wiljelemään 1724.

1 M. Alpo.	Muistettavia tapauksia.
2 E. Rant. h.	1. Skenningen kokouksen päätös 1248.
3 R. Rungunda.	2. Käfilalmi wallotettiin toinen kerta 1611.
4 E. Toimi.	3. Keisari Nikolai I kuoli 1855; Aleksan eri II keisariksi.
5 P. Siro.	3. Naajoruus lafkautettiin Wenäjällä 1861.
6 L. Ruudolf.	4. Kuopio saa kaupunginoikeudet 1782.
Kamuf. N. 119: 59. 60.	5. Upl. lan kokous otti 1593 Augsburgin tunnustuksen Ruotsin kirkon omaksi.
Puolip. f. N. 119: 58.	5. Bostonin meriköyhä 1770.
Gytoo. N. 119: 132.	5. Kuopion hiippakunta perust. 1850.
7 E. 1 Rufousp.	7. Wikkelin kaupunki perustettiin 1838.
8 M. Wilppu.	8. Porille annettiin kaupunginoikeudet 1558.
9 E. 40 Martyria	9. Kristina jai kaupunginoikeudet. 1652.
10 K. Aara.	9. Keisari Aleksanteri III syntyi 1845.
11 E. Harras.	10. Nowgorobiliset hyökkää Wipuria vastaan 1294.
12 P. Keto.	11. Kivennawan tappelu 1555.
13 E. Usko.	12. Keisarillinen kirje Suomen perustuksesta 1891.
1 Tesf. 4: 1—7.	13. Keis. Aleksanteri II murhattiin 1881; Aleksanteri III keisariksi.
Mat. 15: 21—28.	14. Keis. Nikolai I kävi Helsingissä 1854.
14 E. 2 f. Paast.	15. Pres. Andrew Jackson syntyi 1767
15 M. Niisto.	16. Suom. Kirjallisuuden Seura perustettiin Helsingissä 1831.
16 E. Rautio.	16. S. Gabriel Porchan kuoli 1804.
17 K. Kerttu.	17. Waltiöyhteisvirasto Suomen asiotta warten perustettiin 1826.
18 E. Edward.	17. Helsingin—Hämeenlinnan rautatie avattiin liikenteelle 1862.
19 P. Juuso.	18. Pres. Grover Cleve and syntyi 1837.
20 E. Jaakkima.	19. Elias Lönnrot kuoli 1884.
Esf. 5: 1—9.	22. Ahmäshtylän kaupunki perust. 1837.
Luu. 11: 14—28.	24. Keisari Baawali I kuoli 1801; Aleksanteri I keisariksi.
21 E. 3 f. Paast.	24. Suomen Wikipia seura perustettiin Turussa 1812.
22 M. Vittor.	25. Porwoon waltiöpäivät awat. 1809.
23 E. Alfel.	26. Elinorjuus Kivimmaalla lafk. 1819.
24 K. Gabriel	27. Keisari Aleksanteri I: len wakuutus Suomen alueille 1809.
25 E. Maarian ilmp.	27. Helsinki määrätään Suomen pääkaupungiksi 1812.
26 P. Wranu.	29. Suomen läädyt wannoivat u'rkoksi suuden walan keisari Aleksanteri I: lle Porwoossa 1809.
27 E. Ruupert.	30. Sanomatht o'fuden lumananto uskotaan kenraaliturwernöörille 1847.
Galat. 4: 22—31.	31. Kostonpano säädät. Suomessa 1756.
30f. 6: 1—15.	
28 E. Puolipaast.	
29 M. Zonas.	
30 E. Guido.	
31 K. Amos.	

1 E. Harald.	Muistettavia tapauksia.
2 P. Teodosius	1. Kenraali Armsfelt syntyi 1757.
3 E. Ferdinand.	1. Fred. Engnaeus syntyi 1807.
	1. Wipurin piiritys alkoi 1710.
Hebr. 9: 11—15.	1. Rukhtinas Bismarck syntyi 1815.
3oh. 8: 46—59.	2. Moskowan rauha 1557.
	3. Elias Lönnrotin hautaus Sammattissa 1884.
4 E. 5 f. Paast.	4. Uusi rahalaji: marka ja penni säädettiin Suomeen 1860.
5 M. Kreene.	5. Rungas Karle XI kuoli 1697.
6 E. Wilho.	6. Tehtiin sopimus Wiaporin antautumiseksi 1808.
7 K. Hippo.	8. Dulu perustettiin 1605.
8 E. Suoma.	8. Suomentielisiä kirjoja kielletään painamasta 1850.
9 P. Otto.	9. Wipuri sai kaupunginoikeudet 1365.
10 E. Hejteliel.	9. Mikael Agricola kuoli 1557.
	9. Elias Lönnrot syntyi 1802.
Filipp. 2: 5—11.	9. Kenraali Lee antautuu Ampomattorin luona 1865.
1 Kor. 11: 23—29.	10. Suomen maaherrat sai wai kutwernöörin nimen 1837.
	13. Pres. Thomas Jefferson synt. 1743.
11 E. Palmusunn.	14. Pres. Lincoln murhattiin 1865.
12 M. Julius.	15. Perustettiin Suomen yleinen palo-wakutusrahasto 1782.
13 E. Justinus.	15. Uusi waltiöpäiwäjäjärjestys annettiin 1869.
14 K. Tellervo.	17. Uusikaupunki perustettiin 1617.
15 E. Linda.	18. Aleksanteri Armsfelt syntyi 1794
16 P. Witträperiant.	18. Siikajoen tappelu 1808.
17 E. Elias.	19. Kansakoululaetus 1858.
	19. Lexingtonin tappelu 1775.
1 Kor. 5: 7, 8.	20. Ruumiiden hautaamiren kirkkoihin kiellettiin 1822.
Mat. 16: 1—8.	21. Suomen pankki ja rahanwaihstfontorik järjestettiin 1840.
	21. Ruolemanrangastus lafkautettiin Suomessa 1826
18 E. Pääsiäisp.	23. Runoilija Shakespeare syntyi 1564
19 M. 2 Pääsiäisp.	27. Kenraali Kaarle Juhani Wlbercreutz syntyi 1757.
20 E. Amalia.	27. Kewolshden tappelu 1808.
21 K. Anselm.	27. Pres. kenraali Grant syntyi 1822.
22 E. Miina.	28. Kestiwewareja asetettiin Suomen kaupunkeihin 1638.
23 P. Yrjö.	29. Puoli Turun kaupunkia paloi 1552.
24 E. Albertina.	29. Kenraali v. Wöbeln syntyi 1758.
	29. Keisari Aleksanteri II synti vi 1818.
1 Joh. 5: 4—10.	30. George Washington julistettiin Wlydyswaktain ensimmäiseksi presidentiksi New Yorkissa 1789.
Joh. 20: 19—31.	
25 E. 1 f. Pääf. i.	
26 M. Wifapää.	
27 E. Antamo.	
28 K. Tuure.	
29 E. Eufo.	
30 P. Marianna.	

1 L. Wappu.	Muistettavia tapauksia.
1 Piet 2: 21—25. Joh. 10: 11—16.	1. Kirkollisviraston leskeintasjaa alettiin perustaa 1842.
2 E. 2 f. Vääf. i. 3 M. Ristinpäivä. 4 E. Noosa. 5 K. Aleksandra. 6 E. Jennu. 7 K. Helmi. 8 L. Agda.	2. Pulkilan tappelu 1808. 3. Viapori antautui 1808. 4. Suomen Vlijotaoisuus perust. 1816. 5. Ruu. ia ja kuuunoiita läyettiin ensi kerran Pohjoismaissa Ståteborgin piirityksessä 1439. 6. Keisarinna Katarina I kuoli 1727 Pietari II keisariksi. 7. Zuhana Ludwig Runeberg f. 1877. 8. Runebergin kuunapattias paljastettiin Helsingissä 1885. 9. Mathias Aleksanteri Castrén f. 1852. 10. Ahvenanmaan tilonpojat wangitti mat wenäläisen sotajoukko-osaston Rumligen laarella 1808. 11. Kans.ouluajetus 1866. 12. Tornio sai kaupunginoikeudet 1621. 13. Zuhana B. Snellman synt. 18 6. 14. Ensimmäinen englantilainen uud. s. ajutus perustettiin Amerikassa ja mestomuksia 1607. 15. Jalkavuuranga stus lakkaut. 1848. 16. Meritappelu Hamian luona 1790. 17. Ruuromyhkkin keulu Kuopioon 1862. 18. Tsa ri Pietari lasti Pietarin kaupungin perustustöiden 1703. 19. Keisari Nikolai II syntyi 1868. 20. Runingas Geritti pyhä tapettiin 1160. 21. Julius Krohn syntyi 1835. 22. Wärälän tappelu 1790. 23. Naanjärjestys Kuulamossa 1762. 24. Suomen tiedeseura perustettiin 1838. 25. Suomen tatti tarkkampaia pataljoonaa lakkautettiin ja meriväestö muodostettiin 1830. 26. Hamian kaupunki paloi 1840. 27. Pori paloi 1852. 28. Oulu paloi 1822. 29. Elinorjuus lakkautett. Wrossa 1816. 30. Kuningatar Victoria syntyi 1819. 31. Tornion kaupunki paloi 1762. 32. Saara Wacllin syntyi 1790. 33. Piispa Geritti Sorolajien postilla valmistui 1621. 34. Suomen m tta astiain ajetus 1739. 35. Keisari Pietari I syntyi 1672. 36. Suomen lamppilinen yhdistys perustettiin 1862. 37. Raaben laimaveistämä poltettiin 1854.
Namus. Jesai. 30: 15. Puolip. s. 1 Tim. 2: 4—6. Ehtoof. Ebr. 4: 1, 2.	
9 E. 2 Rufousp. 10 M. Aino. 11 E. Ömo. 12 K. Potta. 13 E. Floora. 14 P. Gebita. 15 E. Sofia.	
Jaak. 1: 17—21. Joh. 16: 5—14.	
16 E. 4 f. Vääf. i. 17 M. Rebecka. 18 E. Gero. 19 K. Emilia. 20 E. Karoliina. 21 P. Koisti. 22 E. Hemminki.	
Jaak. 1: 22—27. Joh. 16: 23—33.	
23 E. Rufousi. 24 M. Marik. 25 E. Urpo. 26 K. Wilhelmina. 27 E. Beeda. 28 P. Leuto. 29 L. Diwa.	
1 Piet. 4: 7—11. Joh. 15: 26, 27; 16: 1—4	
30 E. 6 f. Vääf. i. 31 M. Elli.	

	Muistettavia tapauksia.
1 E. Teemu. 2 K. Wenla. 3 E. Viola. 4 P. Toivo. 5 E. Bonifacius.	1. Ensimmäinen kirkolliskokous Turussa 1876. 2. Suomen postilaitos perust. 1638. 3. Eähköennätin lait. Pie ariin 1855. 4. Turun kaupunki ennä luostari ja tuomioarkko paloi 1429. 5. Dulun laimaveistämä poltett. 1854. 6. Meritappelu Koiviston edustalla Kronstadiin lahdesa 1790. 7. Ustropuhdistus alk. Suomessa 1528. 8. Ystävyyttä seuroja kiellettiin Suomessa ja perustamasta ilman erityistä lupaa 1849. 9. Julistus Suomen ja Wenäjän yhdistymisestä 1808. 10. Amerikkalainen kenraali Nathanael Greene syntyi 1742. 11. Pitarihuonejärjestys ilmestyi 1626. 12. Ajetus pietismia vastaan 1706. 13. Annettiin ensimmäinen rukouspäiväpäkästi 1544. 14. Zaneli Juslenius syntyi 1676. 15. Wiipuri antautui 1710. 16. Hämeenlinn. an kaup. siirrettiin 1776. 17. Leimattuja kirjeleuvia ja yhtäläinen postimatku säädettiin 1844. 18. Kansanvalistusseura perust. 1874. 19. Porrasjalmen tappelu 1789. 20. Turun hovioikeus perustettiin 1623. 21. Hamian kadettikoulu perust. 1819. 22. Kaarle XII syntyi 1682. 23. Bunker Hillin tappelu Yhdysvalloissa 1775. 24. Munkit farkoitettiin Rauman franciscaniluostarista 1538. 25. Pyhän Henrikin luut siirrettiin Turun tuomioistuon 1800. 26. Helsingin yliopistoratennus vihittiin 1832. 27. Lemun tappelu 1808. 28. Adolf Suwar Wrvidsson kuoli 1858. 29. Turun rautatie vihittiin 1876. 30. Runingas Maunu jääsi papilliset oikeudet 1276. 31. Loviisan kaupunki perustettiin 1745. 32. Pultawan tappelu 1709. 33. Raajan hovioikeus vihittiin 1776. 34. Kreivi- ja wapaaherra-arwo annettiin ensi kerta 1561. 35. Tarton yliopisto perustettiin 1632. 36. Päijänteeellä altoi hõyrylaimakulu 1856.
Ap. Teot 2: 1—13. Joh. 14: 23—31.	
6 E. Helluntaip. 7 E. 2 Helluntaip. 8 E. Salomo. 9 K. Ensi. 10 E. Swante. 11 P. Barnabas. 12 E. Esko.	
Rom. 11: 33—35. Joh. 3: 1—15.	
13 E. P. Kolm. p. 14 M. Gels. 15 E. Wietti. 16 K. Justina. 17 E. Urho. 18 P. Tapio. 19 E. Siiri.	
1 Joh. 4: 16—21. Luuk. 16: 19—31.	
20 E. 1 f. Kolm. p. 21 M. Ahti. 22 E. Paulina. 23 K. Matti. 24 E. Joh. Raat. p. 25 P. Taavetti. 26 E. Jeremias.	
1 Joh. 3: 13—18. Luuk. 14: 16—24.	
27 E. 2 f. Kolm. p. 28 M. Leo. 29 E. Pietari. 30 K. Päiviö.	

1 L. Karo.	Muistettavia tapauksia.
2 P. Maar. est.	
3 L. Arvo.	
1 Piet. 5: 6—11. Luuk. 15: 1—10.	1. Suomen kouluyhdistys perustettiin 1870. 1. Suomen Yhdyspankki alkoi liikkeenä 1862. 1. Dominionpätävä Canadassa. 1—3. Gettysburgin tappelu Yhdysvalloissa 1863. 2. Lintulahden tappelu 1808. 3. Viipurin kujanjuoksu 17-0. 4. Yhdysvaltain itsenäisyys julistettiin 1776. 4. Zuhana W. Snellman kuoli 1881. 6. Viipurin kynnälistit lähtivät kaupunkiaan puolustamaan 16-6. 7. Swartholman linna räjäytettiin ilmaan 1855. 7. Keisari Nikolai I syntyi 1796. 8. Ruoskin kuningas Zuhana III julisti aateliston waraudet 1569 8. Turun hiippakunta tuli arkkihiippakunnaksi 817. 9. Ruotsinsalmen tappelu 1790. 9. Virastot määrättiin siirrettäväksi Turusta Helsinkiin 1817. 13. Viipurin luostarit hajotettiin ja tiivet käytettiin linnan parantamiin 1541. 14. Lapuan tappelu 1808. 15. Turun yliopisto vihittiin 1640. 15. Yhtiöstö wietti 200 wuotista riemujuhlaa 1840. 17. Suurisaaren tappelu 1788. 18. Keija i Aleksanteri I päätti Suomen wliopäivät 1809. 18. Weliälähti sai kaupunginonit. 1723. 20. Balmistui suomalaisen Naamatus täännös 1642. 24. Wafsimilian August Myhrberg syntyi 1799. 24. Kuningas Sigismund julistetaan menettäneeksi kruununsa 1599. 27. Suomen pataljona torotetaan kaartilksi 1829. 29. Kuningas Maunu Latolukko wahiwisti hengellisten etuoidet 1281 30. Kaskinen sai kaupunginonit. 1785 30. Kolera Helsinkiä 1853 korkeimmillaan, sairastui noin 100 henteä joka päiwä. 31. Kähwipannujen peijaiset wietettiin Hudedella kirkolla 1794, kun kiellettiin kahwi.
4 S. 3 f. Kolm. p.	
5 M. Luto.	
6 E. Eja.	
7 R. Klaus.	
8 T. Toiwottu.	
9 P. Ehyti.	
10 L. Saima.	
Rom. 8: 18—23. Luuk. 6: 36—42.	
11 S. 4 f. Kolm. p.	
12 M. Herman.	
13 E. Joel.	
14 K. Miisa.	
15 T. Apost. jat.	
16 P. Reino.	
17 L. Metfi.	
1 Piet. 3: 8—15. Luuk. 5: 1—11.	
18 S. 5 f. Kolm. p.	
19 M. Saara.	
20 T. Margareta.	
21 K. Hanna.	
22 E. Wratleena.	
23 P. Olga.	
24 L. Kirsti.	
Hebr. 12: 14—24. Matt. 5: 20—26.	
25 S. 6 f. Kolm. p.	
26 M. Martia.	
27 T. 7 Unikkoa.	
28 K. Anwo.	
29 J. Olawi.	
30 P. Griita.	
31 L. Helena.	

2 Piet. 1: 16—18. Matt. 17: 1—8.	Muistettavia tapauksia.
1 S. 7 f. Kolm. p.	
2 W. Katti.	
3 T. Maria.	
4 R. Tarffi.	
5 E. Salme.	
6 B. Sirkku.	
7 L. Rahja.	
Numf. Jm. 14: 6—7. Puolip. I. Gal 3: 11. Ehtoof. Ap. T. 5: 38, 39.	1. Tampere sai wapaakaupungin oikeudet 1821. 1. Jyväskyläin seminaari awatt. 1863. 1. Suomenkielen aletus 1863. 1. Watan sinweroa kostewa julist. 1810. 2. Kuo emmangaisus jäädettiin h-wien tappamisesta Ahwenanmaalla 1620. 2. Wahingollisten kirjain Suomeen tuonti kiellettiin 1823. 3. Waasa paloi kokonaan 1852. 4. Kenraali Lewenhaupt mestattin. jhytetynä Suomen sodan onnetto muudesta 174. 5. Wenäjän ja Ruotfin wälinen liitto soptimus tehtiin 1735. 7. Turun rauha 1743. 7. Antisti Alqwist syntyi 1826. 7. Adolff Riwar Kruidtsjon synt. 1791. 8. Suomen koulujärjestys annett. 1872. 9. Suomen ritarihunne j erust. 1816. 9. Pielisjärwen tappelu 1808. 10. Kaubajen tappelu 1808. 12. Anjalan liitto 1788. 12. Ensimmäinen kirjapaino perustettiin Suomeen 1641. 14. Ruhteettoman palveluksen kunnia merkki jäädettiin Suomesja 18-0. 14. Wärälän rauha 1700. 15. Frans Mikael Franzen kuoli 1847. 16. Benning'onin tappelu Vermontisja 1777. 16. Bomarhudin linna antautui 1854. 17. Wawuden tappelu 1808. 18. Hallitusneuwosto Suomea warten laitettiin 1809. 19. Wiipuri sai kaupunginonitdet 1403 21. Kaarlo Zuhana Wdorreutz r. 1815. 21. Karstulan tappelu 1808. 23. Lappeenrannan tappelu; J. H. Jicandt kaatui 1741. 23. Naantaalin luostari perust. 1443. 24. Ruotsinsalmen tappelu 1789. 27. Yhdistys wiinan wädrinfäytdstä vastaan muod. Suomesja 1853. 28. Julius Krohn hutui 1888. 28. Keisari Aleksanteri I kajaantisja 1819. 30. Wudenkaupungin rauha 1721. 31. J. M. Sandels syntyi 1764. 31. Eräs porwari ta koitettiin Suomesta maanpakoon Amerikkaan 1653 hirw-n ampumisesta.
8 S. 3 Ruutosy.	
9 M. Weli.	
10 E. Lauri.	
11 K. Sanna.	
12 F. Laara.	
13 P. Kanerwa.	
14 L. Eusebus.	
1 Kor. 10: 6—13. Luuk. 16: 1—9.	
15 S. 9 f. Kolm. p.	
16 M. Bryhynof.	
17 E. Berner.	
18 K. Armas.	
19 E. Mauno.	
20 P. Samuli.	
21 L. Wasto.	
1 Kor. 12: 2—11. Luuk. 19: 41—47.	
22 S. 10 f. Kolm. p.	
23 W. Sateus.	
24 T. Periteli.	
25 K. Lowiisa	
26 T. Jma.	
27 P. Lemmity.	
28 L. Tuuno.	
1 Kor. 15: 1—10. Luuk. 18: 9—14.	
2 S. 11 f. Kolm. p.	
30 M. Cemil.	
31 L. Arwi.	

		Muistettavia tapauksia.
1	K. Salli.	1. Ruonan tappelu 1808.
2	L. Justus.	2. Englantilaiset riihäyttivät ilmaan Bomarsundin linnan 1854.
3	P. Serafiina.	2. Ammün ja Koiwulosten jufut awattiin 1846.
4	L. Mooses.	3. Suomen kirkkolaki julaistiin 1686.
2 Kor. 3: 4—18. Mart. 7: 31—37.		4. Kowa halka yti Suomen 1867.
5	S. 12 f. Kolm p.	5. Turku paloi kokonaan 1827.
6	M. Safari.	6. Suomen ensimmäinen postitaksa annettiin 1638.
7	L. Regina.	7. Uusitaarileppyy ja Kolkola saivat kaupunginoikeudet 1620.
8	K. Maria.	7. Saimaan kanawa awattiin 1856.
9	L. Gerwert.	7. Bähkinäsaaren rauha 1323.
10	P. Kalewa.	8. Kalmarin liitto 1483.
11	L. Aleksanteri.	8. Dwersti Hästesto mestattiin osalisen Anjalan liittoon 1790.
Gal. 3: 16—22. Luuk. 10: 23—37.		8. Suomen karttapaperiasetus 1842.
12	S. 13 f. Kolm p.	8. Tappelu Gutau Springsin luona, S. Carelin ksa. 1781.
13	M. Amatus.	9. Yhönä alkoi 1700
14	L. Jida.	9. Suomen muinaismuistoyhdistys perustettiin 1870.
15	K. Kifetas.	9. Suuri pohjoismainen rutto alkoi Helsingissä 1710
16	L. Mikiffi.	9. Porttihanu muistopatsas paljastettiin Turussa 1864
17	P. Elisabet.	10. Suomen teollisuus ja maanviljelys lainarahašto perustettiin 1823.
18	L. Tyyni.	10. Tappelu Lake Erien luona 1814.
Galat 5: 16—24. Luuk. 17: 11—19.		11. Helsingin—Pietarin rautatie awattiin liikenteelle 1870.
19	S. 14 f. Kolm p.	11. Tappelu Lake Champ'ainin luona 1814.
20	M. Augusta.	12. Pietari Braye kuoli 1680.
21	L. Matteus.	13. Suuttaan tappelu 1808.
22	K. Maria.	14. Yhdysvaltain sotajoukot miehittivät Mericon kaupungin 1847.
23	L. Tekla.	14. Orawaisten tappelu 1808.
24	P. Gerhard.	15. Suomen hypoteekki yhdistys perustettiin 1859.
25	L. Kullerwo.	17. Haminan rauha 1809.
Galat. 5: 25, 26; 6: 1—10. Matt. 6: 24—34.		18. Pietari Bääririnta syntyi 1827.
26	S. 15 f. Kolm p.	18. Keisari Aleksanteri II awasi itse Helsingin w'liotopäivät 1863
27	M. Raino.	19. Wenäläinen lotalaiwa "Dufal"ka" upposi 1893 ja 178 henkeä hukkui.
28	L. Leonard.	24. Tuomiosapituli siirrettiin Porwooseen 1724.
29	K. Mikko.	26. Oulu sai kaupunginoikeudet 1610.
30	L. Hieronymus.	29. Pohjoismainen rutto alkoi raivota Turussa 1710.
		30. Ruwanweikst. J. Takanen kuoli 1885.

		Muistettavia tapauksia.
1	P. Jhalambi.	1. Keisari Paul I syntyi 1754.
2	L. Ludwig.	1. Tampereen kaupunki perust. 1779.
Joh. 3m. 12: 7—12. Matt. 18: 1—11.		1. Keisarikunnan Senaatti alkoi istuntomia Helsingissä 1819.
3	S. Miffelinp.	1. Wiipurin howitoitus wiyhittiin 1839.
4	M. Frans.	1. Yliopiston säännöt julaistiin 1852
5	L. Anteri.	1. Ensimmäinen suomentielinen koulu awattiin Jyväskylässä 1858.
6	K. Bruuno.	2. Wenäläinen armeija kukki Tonawan yli 1877.
7	L. Orpo.	2. Waasa perustettiin 1606.
8	V. Hilja.	2. Helsinki perustettiin nykyiselle paikalleen 1639.
9	L. Jlo.	3. Yleinen makasiiniwarasto perustettiin 1821.
Efej. 4: 1—6. Luuk. 14: 1—11.		5. Suomi sai Sunruhtinaanmaan nimen 1581.
10	S. 17 f. Kolm p.	5. Turkki julisti sodan Wenäjälle (Krimin sota) 1853.
11	M. Probus.	7. Kings Mountain n tappelu, N. Carolinassa, 1780.
12	L. Walfrid.	8. Yrjö Kaarle von Döbelsn antoi kottiinlähtöluwan Suomen sotilaille 1809.
13	K. Leppo.	8—11. Chicago paloi 1871.
14	L. Elsa.	9. Agaton Neurman syntyi 1826.
15	P. Peta.	10. Aleksis Kivi syntyi 18 4.
16	L. Hellin.	11. Suomen lääkäriyhteisö perust. 1835.
Namus.: Pf. 66: 20. Puukp. j.: Jesai 25: 1. Ehtoos.: Pf 62: 8, 9.		12. Columbus löysi Amerikan 1492.
17	S. 4 Rutousp.	12. Yleinen Kolumbusin juhla wietettiin 1892.
18	M. Luukas.	14. Senasuuri panttiin toimeen Suomessa 1829.
19	L. Ullas.	16. Matelisto ja papišto sai erityiskoiteutenja 1723
20	K. Rasker.	17. Keisarinna Anna kuoli 1740; Jiwana III keisariksi
21	L. Ursula.	17. Burgobne antautui Saratogan luona 1777.
22	P. Watto.	18. Suomentielinen wirsikirja ilmestyi Tukholmassa 1658.
23	L. Seweri.	19. Cornwallis antautui Yorktownin luona 1781.
Efej. 4: 22—28 Matt. 9: 1—8.		20. Jaari Pietari I otti keisarin nimen 1721.
24	S. 19 f. Kolm p.	20. Jisalmen kaupunki perustettiin 1891.
25	M. Hilba.	21. Turun akatemia sai nimen Aleksanterin yliopisto ja se määrättiin siirrettäväksi Helsinkiin 1827.
26	L. Amanda.	24. Gorni-Dubniakin tappelu 1877.
27	K. Sabina.	31. Suomen ewangeliunijehra Turussa perustettiin 1817.
28	L. Simo.	
29	P. Lieto.	
30	L. Gustawa.	
Efej. 5: 15—21. Matt. 22: 1—14.		
31	S. 20 f. Kolm p.	31. Turun howioit. enjim. istunto 1623.

1 M. Pyh. miest. p.	Muistettavia tapauksia. 1. Maria Katarina Armfelt perusti kansakoulun Joensuuun kartanoon 1796. 1 Keisari Aleksanteri III kuoli 1894; Nikolai II keisariksi. 1. Karjalan rata vihittiin 1894 2. Raahankeräys suomalaisista kansallisjotaväkeä warten alettiin 1812. 2. Suomen ensimmäinen maanviljelyskokous Turussa 1847. 4. Rätisalmi walloitettiin 1580. 5. Komitea Suomen asioita warten Pietarissa perustettiin 1811. 6. Kustaa II Adolfin kaatui Eitzenin tappelussa 1632. 8. Raahannuoto (marffa ja penni) asetettiin 1865. 8. Turholman verilauka 1520. 8. Betseli- ja tulljärjestys 1606. 9. Henrik Gabriel Porthan lyntyi 1739. 11. Sten Sture sai koko Suomen lääniksi 1497. 11. Jisalmen tappelu 1808. 12. Määräys werokappalten muunnosta 1847. 14. Maanmittaushallitus perust. 1812. 17. Keisarinna Katarina II kuoli 1796. 18. Tehtiin partioretki Wenäjän rajan toiselle puolelle 1741. 19. Otkiojen sopimus 1808. 20. Wiinaa annettiin Suomen sotilaille kuningas Kustaa I käskystä 1555. 20. Antusti Ahlqvist kuoli 1889. 20. Narwan tappelu 1700. 21. Pietariari sai kaupunginoik. 1660. 22. Maanjärjestys Pohjanmaalla 1792. 25. Englantilaiset lähewät New Yorkista 1783. 25. Turun linna piirrettiin 1521. 25. Keisarinna Elisabet nousi hallitsijaksi 1741. 26. Nioppilastalo Helsingissä wih. 1870. 26. Linnoitustyöt Suomessa aloiti 1747. 27. Lake Prjõnp. Tott mestattiin Hämeenlinnassa 1520. 29. Joensuuun kaupunki peruste tiin 1848. 30. Wiipurin pamaus 1495. 30. Muustialan maanviljelyskoulu perustettiin 1837. 30. Turkkilaisten laivasto häwitettiin Suomen luona 1853. 30. Kaarle XII kaatui Fredrikshallin luona 1718.	
2 E. Tobias.		
3 K. Erland.		
4 E. Hertta.		
5 P. Malakias.		
6 L. Kustaa Adolff.		
Joh. 3lm. 7: 2—12. Matt. 5: 1—12.		
7 E. Pyh. miest. p.		
8 M. Wilku.		
9 E. Teuvo.		
10 K. Mart. Lutherus.		
11 F. Mart. piispa.		
12 P. Konrad.		
13 L. Kristian.		
Filipp. 1: 3—11. Matt. 18: 23—35		
14 E. 22 f. Kolm. p.		
15 M. Leopold.		
16 E. Arne.		
17 K. Eino.		
18 E. Mattimus.		
19 P. Kall.		
20 L. Jalmar.		
2 Tesj. 1: 3—10 Matt. 25: 31—46.		
21 E. Tuomioisunn.		
22 M. Silju.		
23 E. Aimo.		
24 K. Lempi.		
25 E. Katriina.		
26 P. Dagmar.		
27 L. Britiis.		
Pl. 24: 7—10. Jesai. 25: 6—10.		
28 E. 1 f. Advent.		
29 M. Euro.		
30 E. Antero.		

1 K. Batio.	Muistettavia tapauksia. 1. Keisari Aleksanteri I kuoli 1825. 1. Liebonnäyhteitä suomenkiesien taibos-ja aletaan waatia Suomen wirkamiehiltä 1851. 2. Mattias Aleksanteri Castrén s. 1813. 2. Keisari Nikolai I astui hallitukseen 1825. 3. Borwoolle annettiin etuoikeuksia 1546. 3. Gehnola sai kaupunginoik. 1779. 4. Lunden tappelu, jossa Suomen sotilaat kunnostivat itseään, 1676. 5. Kristiinan ja Raahen kaupungit peruste tiin 1649. 5. Pitkärannan waskikawos sai oikeutensa 1832. 6. Suomen uusi kirkkolaki 1869. 7. Käsiteollisuusosjotokunta perust. 1842. 7. Joka-ten miehen tuli hankkia itselensä kiviääri 1710. 8. Kawanweikstaja Juhana Ekanen lyntyi 1849. 9. Paawi Gregorius IX lehoitti risti retkeen hämäläisiä vastaan 1237. 9. Kustaa II Adolf lynt. 1594. 10. Niobiston säännöt julkaistiin 1828. 10. Prjõ Safari Prjõ-Koskinen s. 1830. 10. Plewna walloitettiin 1877. 11. Maamiesseura perustettiin Juma-joeella 1803. 11. Pienen palowakuutusyhdistys järjestettiin Suomessa 1832. 12. Piispa Gezelius sai oikeuden ulos antaa suomalaisen wirkirjan 1696. 14. Pres. Prjõ Washington kuoli 1799 15. Lammisaari sai k. upunginoik. 1586. 17. Helsingin satomarat wihitt. 1893 17. Djennushuoneita perustettiin 1839. 19. Annettiin ajetus maafaapasista 1859. 22. Bhyinwaeltajat nousiawat maihin Blmouthin kalliolla 1620. 23. Keisari Aleksanteri I lyntyi 1777 23. K. Fleming lähti. nuifajotaan 1596. 24. Neljätuhata Ruotsin sotilasta kuoli wilaun Ukrainessa 1708. 25—26. Trentonin tappelu, N J., 1776. 27. Wiipurin lääni yhdistettiin muuhun Suomeen 1811. 27. Suomen asewewollisuuslaki annettiin 1878. 29. Suomen kaarti tulki Balkanin yli Turkinmaalla 1877. 31. Aleksis Kivi kuoli 1872.	
2 E. Beata.		
3 P. Wellamo.		
4 L. Kylviksi.		
Hebr. 10: 5—39. Luk. 12: 32—40.		
5 E. 2 f. Advent.		
6 M. Riilo.		
7 E. Agaton.		
8 K. Prjõ.		
9 E. Anna.		
10 P. Judit.		
11 L. Taneli.		
2 Piet. 1: 19—21. Matt. 11: 11—19.		
12 E. 3 f. Advent.		
13 M. Lucia.		
14 E. Jiborus.		
15 K. Siivo.		
16 E. Laksarus.		
17 P. Ignatius.		
18 L. Nikolai.		
Jesai. 62: 10—12. Joh. 3: 22—36		
19 E. 4 f. Advent.		
20 M. Kaatoppi.		
21 E. Tuomas.		
22 K. Jooseppi.		
23 E. Israel.		
24 P. Notami, Gewa.		
25 E. Joulupäiwä.		
1 Piet. 4: 12—19. Matt 10: 52—39.		
26 E. Tapanin.		
27 M. Joh. Ewanf.		
28 E. Matt. la ten p.		
29 K. Tuomas piispa.		
30 E. Taawi.		
31 P. Sylwester.		

Yhdysvaltain presidentit.

George Washington	1789—1797.
John Adams	1797—1801.
Thomas Jefferson	1801—1809.
James Madison	1809—1817.
James Monroe	1817—1825.
John Quincy Adams	1825—1829.
Andrew Jackson	1829—1837.
Martin van Buren	1837—1841.
William Henry Harrison	1841—
John Tyler	1841—1845.
James K. Polk	1845—1849.
Zachary Taylor	1849—1850.
Millard Fillmore	1850—1853.
Franklin Pierce	1853—1857.
James Buchanan	1857—1861.
Abraham Lincoln	1861—1865.
Andrew Johnson	1865—1869.
Ulysses S. Grant	1869—1877.
Rutherford B. Hayes	1877—1881.
James A. Garfield	1881—
Chester A. Arthur	1881—1885.
Stephen Grover Cleveland	1885—1889.
Benjamin Harrison	1889—1893.
Stephen Grover Cleveland	1893—1897.
William McKinley	1897—

S. K.-K.-M:seuran perustaminen.

Ennenkun ryhdyn varsinaisesti kertomaan Suomalaisen Kansallis-Raittius-Welljyysseuran perustamisesta, lie-
nee tarpeellinen mainita muutamalla sanalla raittiuslii-
keen synnystä täällä suomalaisten keskuudessa.

Jo kohta kun suomalaisten lukumäärä lisääntyi näissä
siirtokunnissa, tekivät he itsensä tunnetuiksi ei ainoastaan
hyvällä työhömyyllään, vaan myöskin juoppoudeellaan. Hei-
dän taipumustaan juoppouteen osasivat kapakoitsijat käyt-
tää hyväkseen hankkimalla kapakoihin suomalaisia wii-
nureja, jolla temolla he saivatkin suomalaiset puoleensa
wedettyksi, ne kun sitte saivat mielin määrin juoda ja mel-
lastaa.

Mitäseen alkoi jo suomalaisten omastatin joukosta il-
mestyä halpamielisiä hentilöitä, jotka pystyttivät kapakoi-
ta. Näiden perähuoneissa oli tapana pitää tansseja, joka
wieläkin on omituisuutena suomalaisessa kapakkaliikkeessä.
Jos kapakaelämä on raakaa ilmankin ja vaikuttaa tur-
mioollisesti tansaan, niin tekivät nuo kapakkatanssit asian
kahta pahemmaksi, sillä naisetkin tanssin kautta wedettiin
kapakaelämään osalliseksi. Ei ollutkaan olemassa vielä
silloin mitään henkisiä pyrinöitä, ei ainakaan isommassa
määrässä. Vienee jo wanhimmissa pesäpaitoissa alettu
kirjollista työtä vähemmällä menestyksellä. Niensä oli
kapakka kaikki kaikessa. Kuten sanotti, oli naisetkin tans-
silla houkuteltu sinne ja wihdoin ei sitä pidetty pahanakaan,
siellä lomahetket wietettiin, siellä ansaitut warat tuhlatiin
turmioiksi itselle ja häpeäksi kansallisuudelle.

Wihdoin alkoi koittaa uusi aika. Raittiusliike tulee
awuksi ja alkaa saada jalansijaa suomalaisten keskuudessa.
Löytyi miehiä ja naisia, jotka käsittivät mitä kohti tule-
taan. Mettiin hylkäämään wanhoja juomatapoja sekä
yhdyttiin raittiusliikkeeseen.

sinin Wäinö ja Pohjantähti seuroisja, oli aatteella läm-
mintä suosiota. Lopulla vuotta 1887 oli eroamistyy-
mystä skandinaavialaisesta yhdistyksestä ja suomalaisen
pääyhdistyksen perustamisesta Onnen Aika ja Wäinö seu-
rain esittämänä pohdittu sekä Kupariisaaren että Gogebic-
kauntin seuroisja. Akaa eivät johtaneet mitkään itsekkäät
pyhyet, waan rehelliset tarkoitetut saada oma suomalainen
raittiusyhdistys, sillä selwänä oli melkein kaikille, että wieraan
johton alla ei raittiusliike suomalaisten keskuudessa
tule vastaamaan tarkoitustaan. Kun Onnen Aika, Wäinö,
Pohjantähti, Aara, Walo ja Raitu olivat päättäneet
erota skandinaavialaisesta pääyhdistyksestä, niin kutsuttiin
jokaisen seuran lähettiläitä kokoontumaan perustamaan to-
kousseja Republiciin, Mich., tammikuun 19 p:nä 1888.

Rehottusta seuran lähettimäitten edustajia Pohjan-
tähti, Wäinö ja Onnen Aika. Lähettiläinä olivat Pohjan-
tähti seurasta Kaarlo Silfwen, Wäinö seurasta Mikko
Komppi, Matti Besämäki, Oskar Kupari, Henry Juntunen
ja John Arola, Onnen Aika seurasta Oskar Bafwer, Jaf
Sillberg, Heikki Jasberg, Antti Herlewi, Erik Vaitala,
John Erkkilä, Jafet Luffarila ja Jof. Kuimas.

Kokouksen puheenjohtajana oli Jafet Sillberg ja pöy-
täkirjurina Jafet Luffarila. Siellä perustettiin yhdistys
nimellä Suomalainen Kansallis-Raittius-Weljeysseura
Amerikkassa. Ensimmäinen yleinen vuosikokous päätettiin
pitää Hancockissa, Mich., kesäk. 22 ja 23 p:nä samana
vuonna. Ei perustawa kokous walinnut johtokuntaa wuo-
sikokoukseen asti, waan jätti Pohjantähden toimeksi omista
jäsenistään walita 7 miehinen johtokunta. Kokouksissaan
tammik. 22 p:nä walitsi Pohjantähti johtokuntaan jäsenis-
tään seuraawat: Kaarlo Silfwen, Erik Alamaa, Antti
Kumlin, Jonas Koski, Matti Mattson, Alfred Liisanantti
ja Juho Ollanketo. Johtokunta saas walitsi esimieheksään
Kaarlo Silfwenin, waraesim. Matti Mattsonin, kirjuriiksi
Antti Kumlinin ja kasjamieheksi Erik Alamaan.

Perustettuun S. R.-R.-W. seuraan Pohjantähden,
Wäinön ja Onnen Ajan lisäksi yhtyi tammikuun 22 p:nä
Walo Ironwoodissa, Raitu Besjemerissä ja saman kuun
29 p:nä Aara Atlanticsissa. Maaliskuun 11 p:nä perustetiin
Regaaneessa seura nimellä Nomurusko, joka liittyi S.
R.-R.-W. seuraan ensimmäisenä uutena seurana, kaikki muut
olivat ennen kuuluneet skandinaavialaiseen yhdistykseen.

Jafet Luffarila.

Onko raittiudella ja uskonnolla mitään suhdetta toisiinsa?

Paljon on vielä meidän Amerikan suomalaisten kes-
kuudessa epäselvyyttä siitä, missä hengesä eli millä perus-
teella olisi parhainta kallista ja tärkeätä raittiusasiaa edes
auttaa, että siinä työssä mahdollisimman suurta suunausta
ja toivottua tulosta saavutettaisiin. Mitä tämä korkein
päämäärä on, jota kohden olemme pyrkimässä, se luullat-
seni on jo enimmilla raittiusasian harrastajilla selwillä.
Sihän on muutamalla sanalla lausuttuna tämä: saada
kaikki ihmiset raittiiksi. Ja että tämä toteutusi tulee toi-
mia siihen suuntaan, että kaikkien päihdyttävään juomain
nauttiminen yhteiskunnasta poistuisi. Mutta kun tokiemus
on osoittanut, että wäkiuomia kaitissa tapauksissa aina
nautitaan wähintäänkin sama määrä kun niitä walmistetaan-
kin, on raittiusuon ohjelmaan, aatteensa toteuttamiseksi,
katjottu wälttämättömän tarpeelliseksi yhdistää myöskin
tarkoitus, jota pyhää toimia siihen suuntaan, että wäki-
juomain walmistus ja myynti saataisiin lafkautetuksi. Ja
tätä warten tarwitaan kieltolafia. Siis on raittiusuon
tehtävä eli päämäärä, jota kohti raittiusaate pyrki, se,
että wäkiuomia ei wäljettäisi missään muodossa nautinto-
aineina minkään waltion tai kansakunnan keskuudessa ja että
myöskin niiden walmistus ja myynti lain kautta säädettäi-
siin yhtä suwattomaksi kun kaikkien muittenkin myrkyllisten
ainetten.

Korkea ja kallisarwoinen on siis päämäärä, jota koh-
den pyrimme, ja itsestään astuu eteemme tyhmyys: mitenkä
tuo päämäärä sitte parhaiten saavutetaan? Moni pitää
raittiusuötä pelkkänä yhteiskunnallisena asiana ja wäittää,
että sen ajamiseen ei tarwita mitään muuta kun puhtaasti
maallisia aseita. Kun tämän wäitteen kannattajat esiinty-
wät puhujalawalla, on heidän puheidenja ja esitelmänsä

huomattavimpina mahtijanoina tämántapaiset lauseet: uskontoa ja raittiusasiaa ei saa keloittaa toifinsä, niillä ei ole keskenään mitään tekemistä. Ja kehittyneimmät ja wälistuneimmat puhujat liifäärwät tähän wielä: uskonnon tarkoitus on selitellä tulewan elämän asioita; raittius taas tarkoittaa sitä elämää, jota täällä ajassa elämme. Nämä wäitelmät wäältawät totuutta ja juuri siitä syystä hywin moni niitten suhteen erehtyy. Kun tarkemmin niitä mietimme, hawaitsemme helposti, että ne lausuwat totuuden ainoastaan r a j o i t e t u s s a merkityksessä. Ja että woi sin tämän wäitteeni mahdollisimman selwästi todistaa, otan muutamia esimerkkiä jofapäiwäisen elämän alalta. Otaksutaanpa, että tuossa on neronieffa, jofa mahtipontisesti wäittää: sinnulla ja katalla ei ole keskenään mitään yhteyttä eli yhtäläisyyttä. Kala ui pi erillään ja liikkuu wedesssä, lirtu taas lentää siwiviljään ja kulkee ilmojen tietä. Ja onhan tämä näennäisesti täyttä totta. Mutta istutaanpa ruofapöytä. Houfutelewana siinä hdyryää niin linnunpaisti kun kalokin edessämmä. Kumpikin maissuu meille hywältä. Samaten owat leipä ja liha itfessään eri aineita. Liha kuuluu eläinkuntaan, leipä kaswikuntaan, mutta kummallakin on s yhtäläisyyttä, että ne rawittewat. Korwa ja silmä owat eri aistin palveluksessa, mutta kumpikin on yhtä tärkeä. Jalta ei woi janoa silmälle: en minä sinua tarwitse; eikä silmä kädelle: en minä sinua tarwitse. Kaikki jäsenet ruumiissamme tarwitsewat toinen toistaan eikä ole ruumis kokonaisuudessaan terve, jos yksikin jäsen sairastaa.

Näin on asianlaita hengenkin piirissä. Kristitty ei woi koskaan joutua sellaisiin puuhiin, missä hän saattaisi janoa: tämä on asia, jonka kanssa uskonnolla ei ole mitään tekemistä. Tätä joutaa ainoastaan se wäittää, jofa ei woi uskoa kaikkialla waukuttawaan Jumalaan eikä hänen kaiffiwoipaiwuuteensa. Mutta tällainen mielentila on sairallinen, eikä wain sairaus, waan henkisesti kuollut, se on mielentila, jofa on alempana pakananfin katantofantaa, sillä pakananfin usfoo ja luottaa kaikkialla waukuttawaan Jumalan woimaan. Mutta me suomolaiset emme ole pakanotta, waan me olemme kristillisen kansan lapsia ja jäseniä siinä seurakunnassa, jonka kalliimpana helmenä on tämä nöyrä tunnustus: ilman Sinua, kaiffiwaltias Jumala, emme woi mitään tehdä.

Tuo nurja näkökanta, jofa pyrkii uskontoa ja raittiusaatetta toifistaan eroittamaan, johuu epäselwistä käsitteistä, mitä tämä kumpikin asia olennoistaan on. Tulemme sen edempänä lyhyesti määrittelemään, kehrittelemällä wähtelusen asiaa lopputulosta kohden. Kofemus näyttää, että juoppouden harjoitus on wäärhyden harjoitusta, ja raamatutu todistaa, että kaiffi wäärhyys on syntiä ja että synnin palvelija on synnin orja. (Byhdän jo aikanaan huomauttaa niitten waralta, jofa tässä ehkä huudahtawat: etkö niitä nyt sitte muita syntiä enää olekkaan, että: on, niitä on lukemattomia, mutta tässä nyt on erittäin puhe juoppouden synnistä) Kofemus näyttää, että juoppo on myöskin juoppouden orja, ja siis raamattu ja elämän kofemus opettaa tässä yhtä ja samaa. Nyt tulee kysymys, miten ihmiset, eli, woimme paremmin janoa, ihmiskunta woi wapaautua siitä orjuudesta, johon wäijuumain wiljelys on sen saattanut, irtautua niistä kahleista, jofa wielä tähän saakka päiwä päiwältä yhä wain lujentuwat. Olemme jo ennen wiitannut kieltolakiin. Asetetaan kansoille kieltolaki. Mutta lafeja ei woi saada woimaan, ellei niitten tarkeyttä ja tarpeellisuutta kansa eli yhteiskunta tunnusta. Täällä Amerikassa olisi kansalla walta ja oikeus laatia milloin hywänsä maalle kieltolaki, mutta miksi ei se tee sitä? Sitsi, että se ei katso sitä tarpeelliseksi. Kun on kysymys murhisista ja roswoulfista, ne tunnustetaan kyllä rikokfiksi ja niitten ehkäisemiseksi on säädetty ankaroita lafeja, mutta wäijuumain juuri turmiollisuus ilmenee m. m. juuri siinä, että se jofaitsee kansan silmät, niin että ihmiset eiwät nähden näe eiwätkä kuullen kuule. Monta on perfeleellä keinoja saattaakseen ihmisiä kadotukseen, mutta tuskin mitkään wälikappaleet owat niin waimakfaat ja waukuttawat hänen tädesään kun wäijuumat. Wäijuumain juosiminen ja wiljeleminen on siis ennen kaikkea julkisen ja ehdollisen juosimisen ja palwelemisen ja siitä syystä on wäijuumain suhteen toteutunut mitä kaiffien syntien, törfeimpäinfin, pitkityvän harjoittamisen suhteen toteutuu, että ne tulewat ihmisesä wallitiwiksi eli n. s. helmasjunnneiksi. Ne ottawat wallan ihmisen sydämmessä ja määrääwä: hänen sijälliset ja ulkonaiset toimensä.

Kristus janoa eräässä tilaisuudessa pahoiista hengistä, jofa ottawat ajuntonja ihmisydämmessä: tämä joku ei lähde pois muutoin kun paastoaamisen ja rukouksen kautta. Tällaisia pahoja henkiä owat nekfin wietit, jofa

ihmisiä juoppouden ja wäkijuomain orjuudessa pitävät. Ne totisesti eivät lähde ihmisestä muun kun paaston kautta, s. o. olla niitä nauttimatta. Mutta tositeossa tässä paastossa onnistuakseen ei ole ihmiselle soweliaista hyljätä Jumalaa. Täsfäin tulee meidän muistaa: kun Poika teidät wapaaksi tekee, niin te totisesti wapaat olette. Raittiustyössä onnistuaksemme me siis tarvitsemme apua ylhäältä, kuten me tunnustammein: kaikkinainen hyvä anto tulee ylhäältä walkeuden Isältä.

Wasta fitte kun kansat saadaan käsittämään, että wäkijuomain wäljeleminen on rikoksen harjoittamista, synnin, joka turmelee ihmisen ajassa ja kadottaa ijanikaikkisuudessa, wasta silloin saatamme toivoa, että he suostuvat kielto lakia laatimaan eikä ainoastaan sellaista lakia laatimaan, vaan myöskin mielellään sitä noudattamaan. Mutta ei synni tule ihmiselle synniksi ellei Jumalan sana hänelle sitä sitti walaise.

Illä olemasta jo toivoakseni olet, arwoisa lukijani, tullut käsittämään, mitenkä läheisessä suhteessa raittiuus ja uskonto owat toisiinsa. Ne owat niin läheisessä, että raittiuus ei sijällä mitään, joka olisi tosi uskonnolliselle elämälle wierasta, eikä taas uskonto sijällä mitään, joka saattaisi raittiiksi elävää ihmistä epäilemään sitä, onko oikein, että minä kerrassaan kieltäydyn wäkijuomista ja kehoitan muitakin sitä tekemään. Mutta tämä suhde on wieläkin läheisempi. Uskonto ei ainoastaan anna lupaa olla raittina, vaan se meitä nimenomaan ehdottomaan raittiuteen kehoittaa, jonka asian jotain Jumalan sanaa harrastawa kristitty kyllä tietää. Mutta wieläkin enemmän: uskonto ei ainoastaan kehoita raittiuteen, vaan se myöskin antaa wormaa tämän vaatimuksen toteutumiseen ystiyisessä ihmisessä ja kofonaisissa kansakunnissa. Mitä kauwempaa ihminen on Jumalasta, sitä alttiimpi on hän, kuten kaikkien paheiden, myöskin wäkijuomain houkutuksille. Ja mitä suuremmasja määrässä hän saa wormaa ylhäältä, sitä helpommatki hänelle käyppi lihallisten himojensa kuolettaminen. Tämän kyllä Jumalan sana jo kristillisen elämän kofemus todeski näyttää. Tästä syystä onkin kaikkien kansain ja aikain raittiustyö ollut ja wieläkin on kristilliselle pohjalle rakettua. Uskonnon kansja käskadesjä owat ne aina kulkeneet ja yhä tulewat kulkemaan, sillä ne owat toistensa kansja niin läheistä sutua kun lapsi ja wanhemmat keskenään. Uskonto on raittiuden äiti ja edelliseltä saapi

jälkimmäinen oikean rawintonja. Lapsi woipi tosin elää wieraanakin wanhemmilleen, waan suhde ei ole silloin enää oikea. Ja jos wäli wielä kehittyi wihamieliseksi, on se kerrassaan pilalla. Tällainen lapsi isän kodista pois joutuneena woipi joutua tuhlaajapojan waarallisille reikille, misjä hän helposti tulee kuluttamaan kodista perityt kalliit tawarat irstaisuudessa, s. o. kaikellaijen synnin ja rietauden palveluksessa, wakkapa hän wielä raittiutta näennäisesti harrastaisikin. Slahuttawa asia on, että mekin raittiutta harrastatwai Amerikan suomalaiset olemme ylipäänsä osanneet parhaalle perustukselle tämän kalliin asiamme rakentaa. Tähän asti saawutettu kofemus myöskin jo kyllin selwästi näyttää, että Jumalan jormi on siellä apuna, misjä hänen nimeään ei halweskita. Jääkööt siis kaikilla pois keskuudestamme nuo törkeät epäuskoa ilmaiiewat lauseparret: ei raittiuus torwitse uskontoa, ja muut sen tapaiset. Kehittytäämme yhä warmemmiksi siinä wakuudessa, että kun sotajoukkojen Jumala on meidän puolellamme, niin me ehdottomasti wiinan jumalaa ja hänen mahtawia sotureitaan vastaan taistellessamme woiton saawutamme, jota wastoin pöyhkeä, omiin woimiinsa luottawa kerskailija woipi helposti omaan miekkaansa kompastua. On ihmisiä, jotka luulewat, että Jumalaa palwellaan ainoastaan kirkossa, mutta ulkona kirkosta ei Hänestä tarvitse mitään wälittää. Tähän luokkaan kuuluwat kaikki ne, jotka jokapäiwäisissä elämäntoiminnoissaan eivät luule Jumalan apua ja siunausta tarvitsewanja. Elköön sellainen turmiollinen henki kostaan pääskö kristillistä Suomen kansaa saastuttamaan. Ja olkoon se aina meistä kofkana jos misjä niin etenkin täällä wieraalla maalla, misjä oudot olot ja kaikellaiset wiettelykset, joista armaasja kotimaasja ollessamme emme mitään tietäneet, pyytävät meitä turmion tielle johtaa. Pitäkäämme kalliina tämä totuus: kun Herrä on meidän kansjamme, ei tukaan woi meitä vastaan olla.

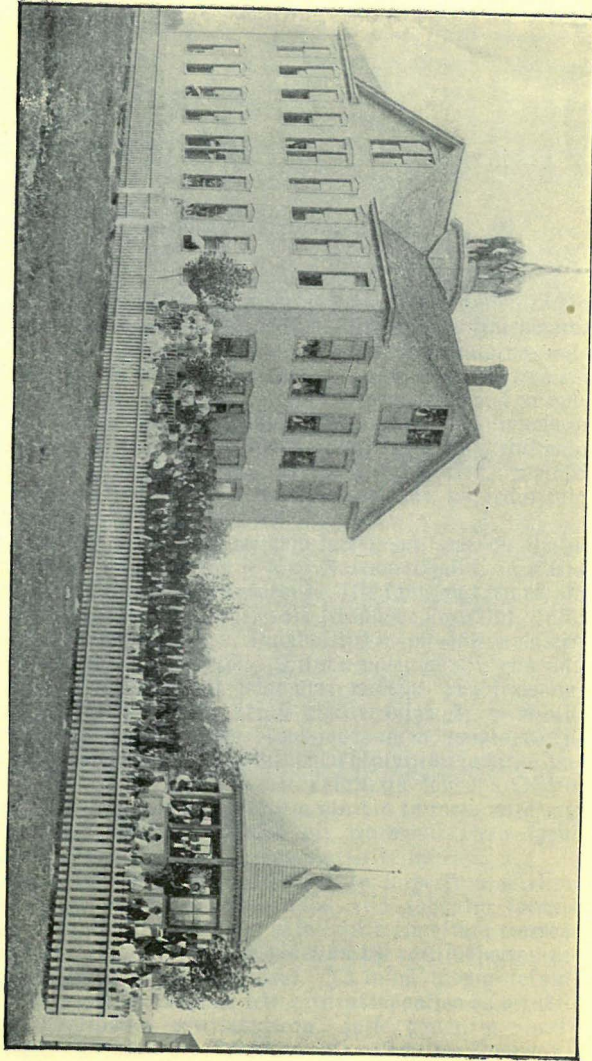
J. Bäck.

Raittiustyö Fairportissa, O.

Tuusin missään muualla suomalaisten pesäpaikoissa oli juoppous niin suuressa määrässä kun se oli Fairportissa. Lukuun ottamatta muutamia harvoja kansalaisia, wileji jokainen wäijuomia, wieläpä naisetkin. Elämä oli mitä riwointa. Mituiseen kuului juoppojen rähinä ja kaubheat kiroukset. Harwa päivä taisi olla, ettei juoppoja wetelehtinyt katumierustoilla ohitultijain kaubhistuksena. Usein kuului tappeluista ja werisistä kahakoista, wieläpä murhistatin. Sanalla sanoen: elämä oli mitä turjinta olla saattaa.

Sanotaan, että kun on hätä korkeimmillaan, on opukin lähimpänä. Ja niinhän se käwi Fairportissakin. En woi sanoa huomasiwainko juopporaukat itse kauljean turjuutensa eli oliko joku raittiuden siemeniä sekaamme sirotellut, jotka nyt alkoivat itämään. Mahdollisesti on jälkimäinen edellistä todenmukaisempi. Sillä ainatin näytti, että joku parempi tuulahdus oli sekaamme pääsnyt puhaltamaan. Muutamissa juopoissa heräsi eleille kysymys, mitä oliji tehtävä tuon waltawan juoppouspaheen poistamiseksi. Kysymystä pohdittiin ensin enemmän yksityisesti ja hiljaisuudessa, sillä julkisuuteen ei heti uskallettu käydä. Olihan se jotakin tawatonta täkäläisiin oloihin katsoen, mitä nyt oli tekeillä. Ehkäpä myöskin oli warowaijuuteen syynä ennen turhaan rauwenneet samanlaiset yritykset.

Kun oli asiaa yksityisesti pohdittu tarpeeksi ja mielipiteitä saatu taipumaan sinne käsin, että johonkin toimiin oliji ryhdyttävä, niin jopa uskallettiin ilmoittaa marraskuun 26 p:nä w. 1893 kokous pidettäväksi raittiusseuran perustamista warten Fairportiin. Ja tulos tuosta kokouksesta oli, että 27 juoppoa teki raittiussuupauksen ja perustiwat ehdottoman raittiusseuran, jolle annettiin nimeksi Kaswi. Siemen oli kylwetty, oli itänyt ja Kaswi oli siitä ulos puhjennut.

Tietysti ei Raswiseurakaan ole ilman wastuksia ja towia ponnistuksia kokematta pääsnyt nykyiseen asemaansa. Suuria, haittaa seuralle ensimmältä teki tuo sywään juurtunut ennakkoluulo, ettei roskasta tofkatyötä woi tehdä ilman olutta. Se oli wiinanmyyjäin ensimmäinen sana, että „ruwetkootpa waan talweksi raittiusseuraan, eihän niillä talwella ole rahaakaan; kyllähän sitte keffillä näewät, ettei sitä pärjää ilman olutta.“

Olitnhan se jyrkkä käänne entisyydelle ja wanhojen tapojen uhottelemista, sillä yleisenä luulona oli, ettei tofkatyössä kunnolla jaksa tehdä työtä ilman wäkijuomia. Mutta nyt me tiedämme kuinka tässä on käynyt, me tiedämme kuinka raittiusmiehet owat kestäneet tuossa woimia tytywässä työssä paremmin kun juopuneet, me tiedämme kuinka työ on käynyt paljon riwakemmin kun ennen, jolloin sitä wäkijuomain woimalla tehtiin. Muutos on ollut niin juuri, että se on wetänyt työpäällystön huomion puoleensa. Siis tuon wanhan ennakkoluulon owat raittiusmiehet loistawasti kumonnet. Sitä waan joskus kummaastellaan, kuinka sywään woi ennakkoluulo ihmisiin juurtua.

Toinen, ehkäpä seurallemme wahingollisempi huuto oli se, että seurasta mufa lyntyy jonkinmoinen uskonnollinen lahko. Tämä huuto myös lähti seuran wihollispiireistä. Mutta sekään ei sentään woinut seuran menestystä suuresti ehtäistä, kun nähtiin millä innolla seura heti alusta alkaen oli seurakuntaa kannattanut ja mitenkä raittius ja seurakuntatyhmyys oli käsi kädessä eteenpäin menneet.

Ensin ajottiin seuramme itsenäiseksi, mistään pääyhdistyksestä riippumattomaksi. Mutta pian heräsi tyhmyys, eikä olisi parempi yhdistää seuramme jompaankumpaan Amerikan suomalaiseseen raittiusyhdistykseen. Niinpä päätettiin ensin kääntyä Raittisuuden Ystäwien Yhdistyksen puoleen ja heidän sääntöjäänsä nähtäwäksemme pyytää. Ne tarkastettuamme hylkäsimme. Sitte päätettiin kääntyä Suomalaisen Kansallisen Raittius-Weljeyshseuran puoleen. Weljeyshseuran säännöt saatuamme ja tarkastettuamme ne yksimielisesti hywäksyttiin ja päätettiin seuramme yhdistää mainittuun yleisyhdistykseen ja siltä lupakirja pyytää. Sääntökirja oli silloin seurassa 46.

Seuran jäsenluvon nopea lisääntyminen ja myöskin kofoushuoneestamme olewa tilan ahtaus jai pian herälle tyhmyksen oman talon rakentamisesta. Niinpä päätettiin ensin ostettawaksi maapala talon rakentamista warten.

Lotti siis ostettiin Kottakadun warrelta ja maksoi se \$300. Lotti on alaltaan 160 jalkaa pitkä ja 66 jalkaa leveä. Koska nyt oli itsellä talon tila, niin puihin se saada taloon. Asiaa mietittiin ahteraan ja tulos oli se, että päätettiin panna keräyslistista liikkeelle woidaksi tehdä johtopäätöksiä kuinka suurta kannatusta mainitussa hommassa voitaisiin saada. Tulos oli niin lupaava, että uskallettiin ryhtyä rakennuspuuhaan. Kun vielä saatiin seurallamme edulliset kauppaehdot rakennuksessa tarwittawain tarwarain suhteen, ei siis muuta kun heti ruvettiin rakentamaan. Seuran omat jäsenet vapaaehtoisesti tekivät työn, ettei tarwinnut työpalkkaa maksaa muille kun rakennusmestarrille, joten seuralla säästyi melkoinen summa, vähintään 500 dollaria. Talo rakennettiin 60 jalkaa pitkä ja 30 jalkaa leveä ja kaksikerroksinen, tuten kuvasta nähty. Miterataan tuli seuran warsinainen kokoushuone, lainakirjasto ynnä lukusali ja wahtimestarin asunto, alakerta on yhtenä haalina iltamia y. m. juweellisia huveja warten, joita seura panee toimeen. Talo on arwoستeltu maksawan lottineen noin 2300 dollaria, josta seuralla on velkaa \$900. Seuran irtain omaisuus on wakuutettu tulipalon waralta 300 dollarista. Rahaa oli seuran kassassa 26 pñä marrask. 1896 133 dollaria ja 15 senttiä ja jäsenluku oli samana päiwänä 179.

Myös perustettiin seuran toimesta lainakirjasto ja on se sijoitettuna sitä warten laitettuun osastoon. Kirjastossa on nythään 138 nidoista, walittua ja arwoستainta juomielistä kirjallisuutta, jota ahteraan lainataan ja luetaan.

Kotimaisia sanomalehtiä on myös joka wuosi tilattu seuran toimesta useita, jotka ovat jokaisen käytettävänä seuran lukusalin pöydällä. Vielä on seuran toimesta tilattu englanninkielinen käännös teoksesta „Suomi 19 wuosisadalla“ ja lahjoitettu täkäläiseen Lake Erien naisseminaariin, jossa se on herättännyt ansaittua huomiota.

Wielä tahdon mainita muutamalla sanalla Raswi-seuran sisäisestä toiminnasta ja työtawasta. Aina seuran alkuajoilta on noudatettu sitä periaatetta, että wafawimmat ja eniten asiaa harrastawat ja tuntawat henkilöt on walittu seuran wirtamiehistöön. Ja onkin onnistuttu walinnassa aina kiitettävän hywin.

Seuran edistymiseen ja wafawaan toimintaan owat paljon wafuttaneet pastori Rimioja ja hänen waimonsa. He owat aina olleet kernaat meitä auttamaan työssämme

hywillä neuwoilla ja työllä. Vielä ansaitsee mainitsemista ne monet juhlat, joita seura on toimeenpannut. Riistä oli suuremmoisim wuime kesänä 4 pñä heinäkuuta. Se muodostui oikein tosikansalliseksi ja erinomainen isänmaallinen innoستus walitsi siinä kauttaaltaan. Sellaisia harwoin nähdään siirtokansamme kesken täällä Amerikassa.

Olen wajanaisen kertomukseni supistanut mahdollisimman lyhyeksi. Olen waan muutamia pääpiirteitä tuonut esin. Seuramme henkistä edistymistä en kykene arwoستelemaan, jätän sen itsenkun paikalla asuwan tehtäväksi. Sen waan woin warmaksi sanoa, että parhaamme olemme koittaneet tehdä. Jos kohtaa emme olekaan suuria jaaneet aikuan, olemme kuitenkin ladun hiihtäneet ja kortemme kantaneet jalon raittiusaatteen palweluksessa.

M. R.

Työväenkylymys ja raittius.

Ruumiillisen työn tekijän, n. s. warsinaisen työväen tita on useinkin ollut hyvin sorrettua ja ahdaista. On ollut ajanjaksoja, jolloin ruumiillisen työn tekijää on pidetty jonakin wäliasteena „wiisaan ihmisen“ ja eläimen wälillä. Entiseen aikaan löytyi jalojakin ja järkewiä ihmisiä, jotka eivät oikeata ihmisarwoa myöntäneet orjille. Etewät wanhan ajan wiisaat woivat hywinkin lämpimästi puhua sananwaltaisuudesta ja ihmisen jaloista oikeuksista, mutta samat woivat tyynesti katsoa, että orjia piestiin ja kidutettiin kuoliaiksi. Aristoteleskin, monipuolisin wanhan ajan filosoofoista wakarwasti puolustaa orjuuden ole- masta oloa sanoen ihmisten luonnossa jo löytyvän täl- laista jakoa. Roomassa wanha ja fairs työmies (orja) sai kuolla nälkään.

Kristinuskko nosti sitte kaikki ihmiset tasa-arwoisuu- teen, Kristus julisti, että kaikki ihmiset, orja ja vapaa ovat weljeksiä.

Mutta vielä kristillisistäin waltioissa on kauwan ai- kaa suwaittu ja suojeltu orjuutta. Wasta viime vuosisa- dan lopulla ja tämän tuluesa on „orja“ nimitys yleisemmin saanut niin loukkaawan käsitteen että se pidetään ihmiselle sopimattomana määräyksenä. Orjatyömyys lopullisesti rakkautettiin juuresa orjasodassa tässä maassa neljäntäkym- mentä vuotta sitte.

Nyt on sen sijalle asettunut työväenkylymys. Näillä molemmilla on paljon yhtäläistä, kummankin tarkoituksena on ollut kohottaa alhaisempaan arwoon asetettu, sorre- tumpi ihmisluokka siedettävämpiin oloihin. Nyt on jo ihmisten tasa-arwoisuus aatteesja yleisesti tunnustettu, mutta käytännössä monenlaiset syrjäwäikuttimet tekewät sen, että usein vieläkin työmies saa tuntea sorrettua ase- maansa.

Asiansa parantamiseksi owat työmiehet itse ruwenneet toimimaan. He owat tulleet käsitteämään, että totta on lauseessa: Auta itseäs, niin Jumala auttaa sinua. Ja työmiehet siwistysmaissa owat muodostaneet mahtawia yhdistyksiä, joiden tarkoituksena on saada työwäki parem- paan aineelliseen tilaan ja henkisen kehityksen tilaisuuteen. Ja työwäen pyrinnditä voidaan katsoa täysin oikeutetuiksi, kun ne eivät wahingoita kansojen ja ihmiskunnan kokonai- suutta, kun ei työwäki itse puolestaan rupea sortajaksi ja yleisen järjestyksen häirttäjäksi. Kauniste se on, että työ- wäki tahtoo tilaisuutta henkiseen kehitykseen ja että aineel- lifestikin tahtoo saaruttaa itselleen wiljajemmat päiwät. Kauniste on, että työwäki tahtoo itseään rupea sortajaksi ja yleisen järjestyksen häirttäjäksi. Kauniste se on, että työ- wäki tahtoo tilaisuutta henkiseen kehitykseen ja että aineel- lifestikin tahtoo saaruttaa itselleen wiljajemmat päiwät.

Mikä on sitte työwäen pahin wihollinen? Luo katseesi ihmiselämään ja tarkastele. Onko pääoma tuo wihollinen? Totta on, että mahtawa rahamies pakoittaa nälkäisen työ- miehen tekemään työtä huonolla palkalla, totta on että hän antaa työmiehelle warsin wähän sananwaltaa. Mutta pää- oma antaa kumminkin työmiehelle työtä ja antaa leipää, joskaan ei aina toiwotussa määrässä. Työnjohtajat usein kohtelewat työmiehiä anaruidella ja tyhmyydellä, mutta he eivät woi työmiehellä wiedä hänen työstään ansaitsemaa leipäänsä.

Mutta mikä on se työmiehen wihollinen, joka häneltä ja hänen perheeltään wie waatteet päältä, joka wie leiwän ja onnellisuuden talosta? Se on ankara wihollinen, jonka julmuus on onnettomilta puserthanut runsaasti katkeroita tyhmiä, joka on tappanut tuhanka työmiehiä, työsysti tu- hansia köyhäinhuoneisiin, wankiloihin jopa hullujenhuonei- siinkin. Se ei anna työmiehelle eitä hänen perheelleen niukkaakaan rawintoa, se kuluttaa pääomankin antamat, wähäiset ansiot, wiepi usein työmiehen palkan jo samana iltana kun se saatu on ja ajaa työmiehen kurjassa tilassa, rahatonna ja henkisesti fetä ruumiillisesti tyhenemättömässä tilassa kottiin omaisten kauhufji.

Waikka tämä wihollinen ei kaikilla työmiehiä saisisaan noin kowin kohdella, on kumminkin emn osa sen kolhimisen alaisina. Ellei muuta niin narraa se työmieheltä tarpeet- tomasti wähistäkin ansioista osan, werottaa työmiesrukkaa, ja ainoa mitä antaa sijaan on kipeä pää ja paha mieli.

Wäkijuomat on työmiehen pahin wihollinen. Ne waai- wat työmiestä suuriin uhrantuksiin eiwättä anna mitään hy-

wää sijaan; sekin hetkinen ilo millä, se huumauttaa ihmistä, saattaa loppua katuojaşa. Huijausta seuraa kohmele. Västjuomat nytpaikana enimmän orjuuttawat työwäkeä, enemmän kun pääoma, enemmän kun ankarat työnjohtajat, enemmän kun mikään muu.

Totta on, että työwäellä löytyy paljon muita wihollisia. Ja hyrwä, kiitettävä asia on, että työwäki sotii niitäkin vastaan. Jos ihminen metsästä on joutunut petojen hätyytettäväksi, jos häntä yhdelstä puolen ahdistaa karhu, toijelta kettu tai kärppä, on se hyrwä sekin, että ahdistettu saa ketun tai kärvän tapetuksi, mutta wälttämättömästi on warottawa, että noita wähempia wihollisia tappaessa ei karhu pääse tuhoaan tekemään. Hyrwä on kuta useampia wihollisiaan työwäki saa kufistetufsi, kufuttiinpa noita wihollisia sitte millä nimellä tahansa, mutta hywin suotawa on, että työwäki waroo päästämästä pahinta wihollistaan, wiinakarhua kimppuunja. Kun tämä siitä pitää huolen, silloin mielihyväällä katjotaan, että työwäki innoilla ja jäntewyhydeällä nutistaa muut wihollisensa.

Hyrwähän ja järkwintäkinhän olisi, että työwäki yhdistyfsisään y. m. toiminnaşa ensin kufistaisi waarallimman wihollisensa, mutta jos se ei sitä wastoan ensin tahtoişikaan käydä — kuten näkyh kafenkielisten työwäenyhdistyksen ohjelmista — pitää sen kuitenkin pitää karhu tarpeellisen wälimatkan päässä. Ja ennemmin tai myöhemmin on joka tapauksessa tuokin wihollinen kufistettawa, sillä wastä silloin pääjee työmies marallijempaan, parempaan asemaan.

Artfeli Järnefelt.

Siirtolaiskansamme juomarina ja raittiina.

Wertaile, lukija, toifiinsa näitä kahta tilaa: juoppoutta ja raittiutta, wertaile niitä tarkoin, niin warmaan tuntuosi wie sinut raittiuden puolelle, wieläpä sittekin, jos itse olisit joutunut juoppouden kahleisiin. Werratkaamme hetkinen näitä kahta tilaa siirtolaiskansasamme toifiinsa.

Katjomme ensin kansaamme juomarikansana; semmoistahan se suureksi osaksi wielä onkin. Ja tästä seikasta saamme kiittää omia kansalaisia, jotka kapakoitsijoina owat kirehtineet hankkimaan tilaisuutta raittiille tulemaan juoppoiksi ja juomareille tulemaan juuremmiksi juomareiksi, sekä entisiä juomareita, jotka houkutusillaan wetäwät monen siwon juomattoman miehen juoppouşelämään.

Tarwinenko tässä kuwailta juomarin tilaa? Sehän tulee liiankin likellemme, joten sen tahtomattakin olemme saaneet jokainen nähdä. Ensinnäkin on juoppouş r u m a a. Kuinka siwottomat owat juomarin waatteet ja kaswot! Bittakkinen juoppouş muuttaa siwimmätkin kaswojen piirteet rumiksi ja inhottaviksi. Juomarin puheita ja tawat owat tbrkeitä. Ritouş kajahtelee alinomaa hänen huulitaan; siwottomat, riettaat sanat tulwiwat suusta; ruman räikeä on hänen äänensä, jollei se wiinan turmelemana ole kokonaan muuttunut käbeäksi kuisikutukseksi; näin Luojan antama jalo lahja turmellaan. Rakennus- ja kii-toşlaulu- jen asemesta kuullaan semmoisesta suusta rumia renkutuksia ja juomauluja. Inholta katselee siwistynyt amerikkalainen juoppouşessa ryppewä suomalaisia.

Suurta on se häwitöstyö, jota juoppouş saa aikaan. Luonnottomana aineena ihmisruumiille turmelee alkohooli sen wähitellett. Tämä turmelewa waitutus

ulottuu myös sielunvoimiin. Väänkitout, hermostus, juoppohulluus, mustat filmät ovat juoppouden tavallisia hedelmiä. Rappiotilaan joutuu juomari ennen pitkää ruumiin ja sielun puolesta. Juoppouden kautta muutuu rotewa, voimakas suomalainen siirtokansa aikaa myöten riutuneeksi, surkastuneeksi kansaksi. Luonnostaan jo ovat juomarijuron jälkeläiset heikkoja ja saavat perinnöksi vähemmistään taipumuksen juoppouteen, johon toisaalta warhempien esimerkki heitä vetää voimallisesti. Juoppous on synti; mutta se on myös hynnin rangaistus, jota usein kufsee perintönä moneen polveen. On selvää, mitä rappeutuneita wetelyksiä tulee tulewasta polwesta meidänkin kansassamme, josle siirtokansamme laftaa kulkemasta juoppouden tiellä.

Juoppous tunkentuu perhe-elämän pyhitetylle alueelle ja turmelee sen. Rakkauden, tunnioituksen ja jopuoinnun sijaan astuu wihaisuus, ylenkatse ja riittainen meno. Pahoin kohtelee juoppoudesta raiwoistunut perheenisä omiansa. Perheenisän työvoimat murtaa juoppous. Rapakka nielee lopulta kaisen hänen ensionsa. Rapakkoitijan kuffaro jos jontun werran pajsuu, niin juomarikansalaisemme kuffaro monin werroin hoikkenee; lopulta toinen puoli on tyhjä, toisessa ei ole mitään. Näin käypi, olkoon palkka suuri tai pieni, maksettakoon se kullassa tai hopeassa. Kuka woi kertoa juomarin todin turjuutta, kuka lukea hänen onnettoman perheensä jäsenten khyneleet ja ne lewottomat biset heftet, joita he wiettävät, beljäten sitä, jonka tulisi olla heidän tufensa ja suoiansa? Ja kun äitiin antautuu juoppouteen, on koti wiesä turjempi.

Lapsiraukat laiminlyöddään semmoisisfa kodeisfa. Ei heitä joudeta opettamaan luvulle, ei saateta heitä kaswattaa hyville tawoille ja kristilliseseen elämään. Raakuuus ja jumalaton mieli faa warhain tilan sydammessä. Onko ihmetyttävää, että juomarien lapsista tulee pettureita, warakaita, murhamiehiä ja muutoin moneen syntiin ja paheseen langenneita ihmisraukkoja. Annammeko tulewan sukupolwemme, kansan nousewan kaswaa tuommoiseksi kurjaksi, keltwottomaksi ja kaikfien inhottawaksi kansaksi? Miettiköön tätä mielesfään jokainen isä, ajatellkoon ahterasti jokainen äiti, tuttkioon tunnollisesti jokainen kansalainen. Suuri on wastuunalaisuutemme.

Kuinfa häpeällinen ontaan juomarikansan tila! Mlewä ihmisolento, jonka Luoja on tehnyt luomakunnan

kukkaiseksi, alentaa itfensä luontofappalettakin alemmaksi. Eläin inhoo sitä juomaa, jota juomari himoitsee. Ei ole kaunis näky kaupungin kadulla, kun näemme siellä oman kansalaisemme, miehen juomensufuisen horjuen hoipertelewan. Kieli, suussa jäykistyneenä, tangertaa, jopertaa sefawia sanoja. Jopa tuonne horjahi twesilätäkköön, maantien ojaan raafain kaiselijain wahirgoniloksi. Miksi on waatteesi likaiset, miksi on nuttusi rewitty, miksi on filmäsi mustelmisfa, miksi hentesi haifsee noin häijys ti, miksi kätesi wapijee, kansalaisraukfani? Jtku tulee notta ajatellesfa. Ja woi, surkeampi on tilafi Jumalan edessä; eikö häwetä tilafi surkeus hänen edessfään, joka sinut on tehnyt omaksi tuwafseen?

Kansallisuutena kansojen kestellä on juoppouteen wajonnut kansa surkea ilmiö. Raikfi sen woimat ovat riutuneet, sen kyhy lamautunut. Pitäisi perustaa seuratunta — mutta juomareista! Pitäisi kutsua opettajia, että edes ruumit saataisiin haudatuiksi ja lapset kastetuiksi. Mutta millä palkkaa maksetaan, kun ei ole edes millä perhettä ylläpidetään. Pitäisi rakentaa kirkko, johon kokoonnuttaisiin Jumalan sanaa kuulemaan; mutta millä waroilla? Warat on niellyt kapakka. Pitäisi rakentaa kouluja nuorison waralta, kaswawan kansan kohottamiseksi; mutta tyhjällä ei mitätään saada toimeen. Pitäisi hankkia hywää kirjallisuutta, jota olisi neuwojen antajana aikaan ja ijanakiffisuuteen. Mutta waroja ei riitä eikä ole haluafaan. Tuolla kapakoisfa, juomaseuroisfa, korttipöhtien, pelipöhtien ääressä, huliwilien joufosfa on mieli turmeltuut, aisti pilaantunut. Se wihthy mieluummin jaastaisien sanomalehden ääressä, ammentaan sen myrkky-aartehestösta juowuttawaa turmelusta sieluunsa samalla kun kurkku nielee juomalaftista juowuttawaa turmelusta rappeutuneeseen ruumiifseen.

Mitä meidän pitää tekemän, ettemme ihmifinä, kansallisuutena ja kristittyinä tuommoisen onnettomuuden suohon wauuih, johon oha kansastamme on jo joutumasfa? Seisahtua ja malttaa mielemme niinkun tuhlaajapoika teki ja palata Jfämme tykö. Ainoastaan sydämmen toinen kääntynys Herran meidän Jumalamme puoleen on luotettava pyhywäinen takaus siitä, ettei tulewaisuutemme kähänä, wään menesthy monin werroin paremmin kun tähän asti. Jumalassa elämä sielu, Kristuksen opetuslapi rakastaa muun puhtaana elämän ohessa myös raitista elämää.

Ratselkaamme nyt vielä yleisesti raittiin elämän etuja, että nefin osaltaan kehottaisivat meitä juoppoutta hylkäämään ja kammomaan jefä raitista elämää noudattamaan.

* * *

Mitä hyötyä olisi siitä siirtokansallemme, että se olisi raitis kansa? En tahdo sanoa, että ulkonaisesta raittiudesta yffin kaikki hyvä wuotaa. Olen jo wittannut siihen, että ainoastaan totinen kääntymys Jumalan puoleen takaa kansallisuudellemme menestyksen ihmijina ja kristittyinä. Mutta edellyttäen, että pyrimme oikeaan suuntaan muutoinkin, on myönnettävä raittiista tuleman paljon hyötyä, sanomattoman paljon etua monessa suhteessa.

Raitis kansa jo itsestään on jotakin jaloa, ellei muut pahet pääse sitä pilaamaan. Tietysti pakana on pakana ja mahomettiläinen on mahomettiläinen, waikka hän on raitiskin, samoin woi häijy suomalainenkin olla paha ihminen, waikka onkin juomaton. Mutta somempi on suomalainen, joka pystyysä wakawasti astuu, tun wiinan höyrystä hoipertelewa tai katuojaan kaatunut kanjalaijemme. Raittiilla on iälellä ruumiistaan edes se määrä woimia, mitä ei synty ole laanut vielä kofonaan häwitetyksi. Hän tykenee työhön, hän ansaitsee waroja, hän saa luottamusta ja kunnioitusta sen mukaan kun hän muutoin on uskollinen. Samalla tykenee raitis ihminen edistymäänkin eri aloilla. Hänellä on siihen woimia ja waroja, sillä hän ei ole niitä juoppoudella turmellut.

Raitis mies ei mene kapakkaan, waan rientää kotiinsa perheensä keskuuteen tai tosi ystäwain pariin. Isää lapset ja waimo kodiäsa kaipasivat kaiten päiwää. Piiruusti rientää pikku Jani tai pikku Maiju isää vastaan, jonka näki tuolla etäällä astuman työstä kotiin päin. Ilosta loistawat lasten kaswot ilahuttawat isääkin. Waikka on päiwän työtä tehnyt, tuntuu woimia olevan vielä käsiwarisissa; sen wuoksi tarttuu isä reippaasti tahaan ja kirmeswarteen ja pienentää puita halkopinon luona tarpeellisen määrän. Vielä on hänellä aikaa wiljellä hetkinen hywää kirjallisuuttakin, josta hän wäliin ääneensä lukee kappaleita perheensäkin kuullen. Jos sydän on Herran tuntoon pääsnyt, waisataan vielä joku wirsi Jumalan kunniaaksi, luetaan Jumalan sanaa ja sulkeudutaan rukouksella Jumalan huomaan. Raittiissa kodiäsa saattawat aviopuolisot

paremmin elää totista ja onnellista awioelämää. Lapsetkin saawat raittiin elämän efituvan wanhemmiltaan ja oppiwat wäkewiä juomia waromaan.

Raittiilla suomalaisella kansalla riittää waroja yhteisiin tarpeisiin. Tämä on tunnustettava, waikkei siitä woi yleillen puhua. Raittiin kansamme käsisä synty kirko wähemmillä ponnistuksilla. Samaa voidaan sanoa muistakin yrityksistä, niintun opettajan hankkimisesta, koulujen pystyttämisestä ja kannattamisesta. Raitis kansa joutaa kirkkoon tulemaan, sillä sen himo ei pala kapakkaan. Raitis kansa woi käyttää lapsiaan kouluissa, joissa heille lapsuuden herttaifina ja joweliaina wuofina jaetaan hyviä tietoja. Raikki tämä on kuitenkin hymärrettävä tapahtuwan sillä ehdolla, että asianomaisilla itsellään on mieli ja halu syttynyt näitä asioita harrastamaan. Saituri ei anna niihin mitään tai antaa waan niukasti, waikka onkin raitis. Mailman mielinen ei käy kirkossa, waikkei kapakasakaan aikaansa kuluttasi. Parempi on kuitenkin tilaisuus waikuttaa raittiin tun juoppouteen wajonneen kansan keskuudessa sitäkin, mitä siltä vielä puuttuu.

Kuinka paljon woijimmeakaan saada aikaan tosi raittiina suomalaisena siirtokansana Amerikassa. Meillä woifi olla kutoistawa kirkollinen yhteiskunta, meillä woifi olla kutoistawia seurakuntia; meillä woifi olla runsaasti kunnollisia sielunpaimenia ja lastenopettajia; meillä woifi olla lastenkouluja joka siirtokunnassamme, joissa rakkalla äidintietellämme lapsia opetettaisiin useammassa eri aineissa, etupäässä uskonnoissa; meillä woifi olla yksi hywä korkeampi opisto, monella etewällä opettajalla warustettu; woijipa se kehittyä arwokkaaksi yliopistoksiin, useammalla osastolla; meillä woifi olla wireä isälähetystoimi, jolla kotoiijimme kallista siirtokansaaamme Jumalan sanan ääreen ja kirkolliseen yhteyteen; ja me woisimme vielä lähettää kymmentuntia lähetyssaarnaajaa Afriaan tai Afrikaan, muista hywistä pyrinnoista puhumattakaan, jos olisimme raitis kansa ja Jumala saisi lytyttää meihin halun ja rakkauden hänen asiaansa. Eikö tämänkin pitäisi jo kehottaa siirtokansaaamme raittutta harrastamaan kaikessa elämässämme? Tehkäämme sitä Jumalan awulla.

S. R. N.

Juopporaukka.

Oi ihminen, sä jalo luomisruunu,
 Luonnon herra, wapaatahtoinen,
 Mies, lasten isä, waimon pää ja walta,
 Kodin haltija ja kuwa suuruuden!
 Sai järjen, tunnon, täyden ymmärryksen
 Ja yllin tyllin elon onnea.
 On terwe hän ja työhön käsi luottais,
 Mi tyydyttävän elatuksen tuottais,
 Jos herca orjana ei ois,
 Jos hän kun wapaa käyttäytyä wois.

Mutt' näkymätön sitoo kahle häntä,
 Se h i m o w i i n a n hillimätön on.
 Se kiduttawi kauwan eläwältä
 Ja viimein uhrinsa wie tuolohon.
 Se elo täällä luenee kurjan kurjaa
 Ja juopon itsemielestäänkin nurjaa,
 Kun luomisruunu sekä luonnon herra
 On orjan kahlehiäsa toiwoton. —
 Jos wakahästi mietitte sen werran,
 Niin onhan juopporaukka hywin onneton.

Näkymätön waikka kahlehenja,
 Selwästi sen jäljet tajuaa:
 Ihana nuorufainen wuotten waihtuesja
 Eläimen kun tilaan wajoaa.
 Sen oma muoto synnin töisjä tylsyy
 Ja omaisten on itku uurtanut.
 Isä harmeni ja siskoin jääli yltty,
 Mutt' äitiraukk' on enin murtunut.

On sammunut jo wanhempien toivo.
 Iki orjana on luultu kodin hoitwa.

Ja ken tuon wääryyden on hälle tehnyt?
 Ken sitonunna wapaan miehen on?
 Ken kristikunnasjamme vielä oisi nähnyt,
 Ett' toinen toisensa myy ropohon?
 Niin, ken? — auttajina siin' on monta,
 Mutt' itse rautka syyllisfin on hän:
 Wovesjaan piilewäistä pahaa armotonta
 On wapahasti käynyt hellimään,
 Miel' tekoansa wähitellen kurja
 Suof' sifsi, ett' on hillimätön, hurja.

Jos yksi oisi, kaksi, kolme vielä
 Kansasjamme juopporaukkoja,
 Ei ihmisiwirrasja ne elon tiellä
 Maas mattatesja saattais haittoja,
 Ei ihmiskunnan kärsimystä täyttäis,
 Ei mailma orjuudesta tietäiskään.
 Ne pisarilta sameimmilta näyttäis,
 Waan toko wirtaa ei tof' himmentäin.
 Ja hautansa kun wiimein kuinni luotais,
 Ei pijaroiista katteruutta wuotais.

Mutt' tuhansiin kun nousee luku orjain
 Ja tuhansia kun nousemasja on,
 Kun esimerkkinä käy isä horjuin
 Ja äitikään ei ole wiaton,
 Niin mitä woimme parantajat muuta
 Kun tuskan tuntehillä hälle huutaa,
 Mi kuolleenkin woi eloon nostattaa.
 Hän armosjaan woi orjan wapauttaa,
 Hän sortuneelle hellin apu ois
 Ja kurjallekin kääntymyksen sois.

Oi, monta onnen päivää vielä
 Wois rautallakin olla tarjona,
 Kodin onni, naisen lempi hellä,
 Lasten laulu, työ ja kunnia.
 Mon' vielä nuori aivan, itä parhain
 Ois hyweillekin tarjottawana.

Ken elämään on alkanunna warhain,
 Hän ennättävi olla monena.
 Kyll' nuoruuen hairahduksset haihtuis,
 Kun waan elo parempahan vaihtuis.

Mutt' toivo horjuu, eipä tahdo kestää
 Luotto paljoon parantumiseen.
 Waan wälkähdyistä enpä henno estää,
 Mi sätehenä tunkee sydämmeen:
 Ett' miehemme wiel' kahlehenja luorwat,
 Kurjimmat waan kuoloon asti juowat
 Ja heidän kansja juopot katoaa.
 Sadathan jo pääsi kahlehistä,
 Mies uusi elpyi entisjuomarista,
 Nyt onnellisna kiittää Jumalaa.

On Jumalan ja ihmishyween työtä
 Lämmitellä hollan hyytämää
 Ja kirkastella kuolon synkkää yötä,
 Häilytellä mustaa, pimeää.
 Ja ruittiuden työ on jalo tässä
 Juopporaukka auttaa kahleistaan.
 Ah, onnistufoon kerran elämässä
 Tok' luonnon kruunu loasta kirkastaa
 Ja wapahaksi wielä nostaa kerran
 Mies, isä, puoliso ja — luonnon herra.

L. R.

Minkälainen sinun seurapiirisi on?

Seurapiirillensä antaa useat ihmiset perin wähän arwoa. Useat tuskin ajattelewat sillä mitään merkitystä olewan. Mutta se ei kuitenkaan ole niin wähaarwoista kun ehkä useat ajattelewat. Seuraelämästä riippuu monesti ihmisen koko tulewaisuus, onni taikka onnettomuus. Kaikesja tapauksessa on seuraelämällä juuri merkitys ihmiselämässä.

Seuraelämällä on oma kehityksensä. Ei se walitse ulkomuotoa, ei se walitse herkuilla katettuja pöytiä, ei myöskään säätyluoffia. Ei seuraelämä synny koskaan niitten ihmisten kesken, jotka owat siäisten ihmisensä puolesta peräti erinkaltaiset. Ehkä kuitenkin joskus, mutta ei ainakaan ilman pitempiä keskusteluja ja wäittelijä.

Seuraelämää meillä ihmijillä on jo joltiseistikin paljon. Ja sitä juuri se on kun jokainen ihminen täällä mitä hartaimmin halajaatin. Vieneekö kowintaan montu, joitten atka lakkaamatta yksinään kuluiji ilman seurakumppania. Ihmisen ei ole hyvä yksin olla.

Wähästä paljon riippuu, sanotaan. Ja niinhän se onkin. Seuraelämäkään ei ole olewinaan erinomaista. Mutta siitä silti paljon riippuu. Paljon yhdesjä seurustelijat kehittywät ajan mittaan samantaltaijiksi, niin että waikka owat aluksi hywinkin erinkaltaiset mielipiteiltään, he pitemältä keskenään seurusteltuaan lähenevät toijiaan mielipiteisjään niin, että owat melkein kun yksi. Ja erittäinkin pahaan tapahtuu kehitys silminnähtäwästi. Siitä on todistuksia lufemattomia.

Monen juomarin elämästä sanotaan esim.: „Ja kuinkahan se saattaa niin kurjasti elää, kun se ei jo ymmärrä lakata?“ Joka tuntee kysymyksessä olewan persoonallisesti,

vastaa siihen: „Oh, sitäpä tietää ajatella vaikka kenen. Mutta eihän se sentään ole ihme. Hän on aina ollut sellaisessa seuraelämässä, missä kuuletetaan kaikki pienimmätkin tunnon äänet, jos niitä joskus sattuisikin itsellä olemaan. Hän on seurustellut — juomarien ja porttojen peijissä.“

Bahain ihmisten seuraa tulisi wälttää jokaisen. Huonoista seuratovereista jää pahoja siemeniä, jotka tekevät pian idun ja juuren ihmisen lihallsuudessa. Psalmisja weifataan sellaisen ihmisen autuudesta, joka ei istu pilkkaajain keskellä eikä kulje jumalattomitten retkillä. Sentähden tulisi jokaisen eroittaa itsensä kaikesta seurustelemisesta juomarin kanssa, paitsi jos juomari tahtoo jotakin neurooa ja ohjetta hyvään ja oikeaan. Mutta niin kaurvan kun juomari on itsekäs ja tahtoo ystävänsä wietellä juoppouteen, ei sowi hänen kanssaan kenentään pitemmältä seurustella. Kuitenkaan ei saa juoppoja kohdella tylysti ja röyhkeästi, ei edes uinkään kun he joskus kohtelevat meitä. Tässä on raittiusmiehen aina muistaminen sitä, että meidän tulee kärsiä toinen toisemme tähden.

Raiffia ihmisiä tulee kohdella säwyisästi, joko he sitte kuuluvat raittius- taikka juoppousmielipiteeseen. Röyhkeät esiintyjät saattawat itsensä naurun alaisiksi ja kauhufiksi kaikille. Ei kukaan halua olla tekemisissä ylpeän ihmisen kanssa. Mutta juoppojen seurasta tulee meidän eroittaa itsemme sentähden, ettemme waan oppisi heidän kaltaisisensa. Sillä pahe on niin erittäin huloista silloin kun sitä ruwetaan vähänkin hymäskymään itesään.

Juopposeuralla on omat wetovoimansa. Useat owat wain uteliaisuudesta alkaneet ensin seurata asiain menoa ja niin owat huomaamattaan tafertuneet juoppouden paheen orjuuteen niinkun karpänen hämähäkin werkkoon. Toiset owat wain leikillä alkaneet ja hekin owat pettyneet. Ei sowi siis leikitellä paherden kanssa.

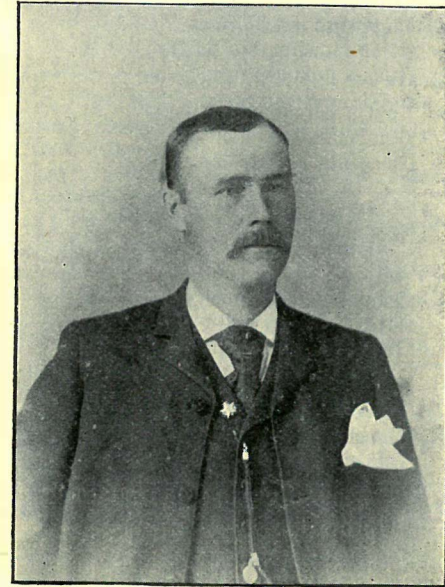
Waikka katselemme asiaa miltä puolen, on se aina siitä merkityksestä, että aina on pidettävä silmällä minkälainen seurapiiri se on, jossa me seurustelemme.

Walitkaamme hywä seurapiiri itsellemme.

R. O—j—i.

Johan Boström.

Mies, jonka kuvan tässä esitämme Raittiuskalenterin lukijoille, on Johan Boström. Hän on syntynyt Rantsilassa marraskuun 11 p. 1858. W. 1889 saapui hän Amerikkaan ja yhtyi toukokuulla 1891 Waloseuraan n:o 4 Ironwoodissa, Mich. Hän on ollut seuran innokkaimpia jäseniä ja on melkein aina toiminut seuran luottamustoimii

missä, milloin esimiehenä, milloin wälittäjänä, milloin taasen rahastonhoitajana. Rahdesti on hän edustanut Waloseuraa S. R.-R.-W.seuran vuosikokouksissa, Calumetissa 1894 ja Virginiaassa 1896. Kummassakin kokouksessa hänen miehekäs esiintymisensä ja toimekkautensa herätti yleisiä huomiota. Myöskin seurakunta-asiassa on Boström innolla ja wataruudella aina ajanut. Nykyisin toimii hän kauppiaina Ironwoodissa.

Totuus.

Bahuus maailmasa riehuu,
Riehuu, raiwoo julmasti;
Raikki mikä tielleen iattuu
Mädättää se lahoffi.
Ei oo maailmasa paikkaa,
Joi' ei pahuus turmele.

Jostin nätee ihmisilmä
Maailmasa hywyttä,
Useemmin se nätee sentään
Baheen, saastan hyskyä.
Mihin waan säilmäs luonet,
Näet synnin tuhoa.

Luoppa ystävänäilmäs
Oman sydömmes sywyhteen,
Kätes powehesi pistä
Oman rinnan helshyteen:
Siellä synti parhailansa
Raiwoo — riistäin onnesi!

Ompas yffi maailmasa,
Joi' ei koskaan pahene,
Waiffa päiwän walo lakkaa,
Ei se koskaan himmene,
Min' se yhti kirkkahana
Voan alta kohoaa.

Se on totuus, joka aina
Pysyy yhtä kirkaana,
Waiffa sitä maailmasa
Jalkain alla tallataan.
Se on aina taistelussa,
Kerran se on voittawa!

Juhani W.

Rahdeksan senttiä wiikossa.

Henkiwakuutus on keino, jonka avulla kuolemanta-pauksessa köyhäkin saattaa jonkun werran turwato perheensä tulewaisuutta. Siitä onkin johtunut sananparsi: „Wakuutus on wahwa turwa.“ Henkiwakuutus on perintö, jonka saattaa jokainen perheensä turwaksi hankkia. Erotus köyhän ja rikkaan wakuuttajan välillä on waan se, että rikas saattaa hankkia suuremman summan; mutta ei köyhäntään ole mahdoton jonkun werran wakuutusta hankkia.

Tähän moni wastannee: kuinta se köyhälle saattaa olla mahdollista, että hän vielä henkensä wakuuttaa, kun hänellä tuskin pienet tulonsa riittää omaffi ja perheensä jokapäiwäiseksi tarpeeksi? Mutta jos jollakin on sellainen ajatus wakuutuksen hankkimisesta, niin hänen perustuksensa ei pidä enää nykyaikana paikkaansa, sitäkään syystä, kun nykyaikana löytyy wakuutuslaitoksia, joissa on niinkin pienet wakuutusmaksut, että wakuuttajat maksawat ainoastaan kymmenen (10) senttiä wiikossa.

Sitä paitsi on paljon seuroja, joilla on peräti huokeat vuosimaksut, waiffa niistä jäsenten kuoleman jälkeen maksetaan perillisille melkoijia summia. Siis jokainen joka vähänkin hymärtää perheensä turwallisuutta kunnioittaa, woipi jonkun werran heille henkiwakuutuksen kautta turwallisuutta hankkia sitfi, kun ei hänen ennen tarmokas kätensa ole enää perhettä tukemassa.

Meillä Amerikan suomalaisillakin on olemassa seuroja, mutta perin wäähän on vielä semmoisia seuroja, jotka josjakin määräsä yleisemmästi tukisawat jäsentensä perhettien turwallisuutta kuoleman sattuesä.

S. R.-R.-W.seura on suurin seura nykyään, jolla on olemassa wakuutus-toimi. Mutta waiffa wakuutusmaksu on niin huokea, on siihen vielä S. R.-R.-W.seuran suu-

reen jäsenmäärään katsoen liittynyt peräti. wähän jäseniä. Vuodesta 1890 vuoteen 1896 on kaikkiaan wakuutusosasto on kirjotettu ainoastaan 355 jäsentä. Samalla ajalla on kuollut ainoastaan 6 jäsentä, joista oli 5 miestä ja 1 nainen. Jos minä niin sen seikan, että wakuuttajille harwain kuolemantapausten tähden on maksut tulleet peräti huokeiksi, pitäisi olla omanja kehottamaan Weljeyshseuran jäseniä oikein lukuisasti yhtymään Weljeyshseuran henkivakuutukseen. Kumma kyllä, että niin ei vielä ole tapahtunut. Wakuutukseen yhtyminen, pieneistä siäänkirjoitusmaksusta huolimatta, on nykyään yhtä hituroista kun alusafin. Paljon on hartaasti kehoitettu Weljeyshseuran jäseniä käyttämään hyväkseen wakuutusta, mutta huonolla menestyksellä, kuten edellisestä nähtyy.

Meikäikäisten raittiusmiesten, samoin kun muidenkin kesken wakuutuksen pitäisi olla niin tärkeän, ettemme ylitään sitä jättäisi käyttämättä perheemme turwaksi. Usein kuolee perheensä jättäen jälkeensä suuria perheitä, joiden turwalisuus kokonaan on riippunut perheenisästä. Mutta nyt on kuolema temmannut isän pois ja niin on lesti ja suuri joukko pieniä orpoja jäänyt aivan heti isän kuolinpäivän jälkeen aineelliseen pulaan. Jos Weljeyshseuralla ei olisi ollut wiidentymmenen (50) dollarin hautausapurahastoa, niin olisi lesken ollut pakko jaattaa rakastettu miehenjääntä hutaan kunnan (kauntin) kustannuksella.

Näistä edellä mainituista syistä on aitoja sitte monet Weljeyshseuran jäsenet alkaneet miettimään keinoja, kuinka voitaisiin Weljeyshseuran henkivakuutus muodostaa sille kannalle, että sitä jokainen Weljeyshseuran jäsen tulisi hyväkseen käyttämään. Jos nykyisin kenelle Weljeyshseuran jäsenelle tahansa wakuutuksen tarpeellisuudesta, niin tuskin kukaan wakuutusta pitää tarpeettomana, waan päinwastoin löytyy suurin osa, jotka wakuutusta lämpimästi kannattawat, mutta siltikin owat siitä jostakin tunte mattomasta syystä pöyhneet vielä poisja.

Allekirjoittajasta tuntuu siltä, että henkivakuutusta ei Weljeyshseurassa wakuuteta, waan päinwastoin suositaan. Mitä on siis syynä siihen, ettei enempi Weljeyshseuran jäseniä vielä wakuutusosastoon kuulu? Lienee nykyisessä wakuutusjärjestelmässämme syy eikä haluttomuudessa wakuuttaa henkeensä.

Meidän wakuutusjärjestelmämme on paljon erilainen kun monilla muilla seuroilla, jotka jäsenilleen wakuutusta

antawat. Muissa seuroissa on siten, että kaikki jäsenet kuuluu samalla wakuutukseen kun muuhunfin seuran jäsenyyteen. Muutamia seuroja kyllä poikkeuksena on muillakin kansallisuuksilla olemassa, joissa on samallinen wakuutusjärjestelmä kun meilläkin. Mutta huonosti lienee semmoinen järjestelmä heidänkin keskuudessaan menestystä wakuutusajalle tuottanut. Tuskinpa ollenkaan paremmin kun meilläkään, ja siitä syystä lienevätkin wanhan järjestelmän hylänneet ja ottaneet uuden, jonka kautta kaikki jäsenet owat joutuneet henkivakuutusta hyväkseen käyttämään, ja niin owat toimomansa jäsenten auttamisen saaneet toimeen, johon mekin hartaasti pyrimme.

Wiimeisessä Weljeyshseuran wosifokoutuksessa Virginiasa heinäkuulla 1896 oli jonkun uerran alkua sinne päin, että saataisiin wakuutusjärjestelmä sille kannalle, että se tulisi yleiseksi kaikille Weljeyshseuran jäsenille. Asian valmistus tulewalle wosifokoutukselle jätettiin Weljeyshseuran nykyisen johtokunnan hartinnan alaiseksi. Toimikunta lieneekin jo ryhtynyt asiaja tarpeellisiin toimiin.

Allekirjoittaneen käsitys Weljeyshseuran henkivakuutuksen uudelle kannalle alettamisesta on jotenkin seuraawa:

Entinen henkivakuutus- ja hautausapurahasto olisi lafautettava ja henkivakuutus uudestaan perustettava siten, että jokainen S. R.-R.-W. seuran jäsen kuuluisi henkivakuutukseen.

Jokaisen miespuolisen jäsenen perillisille nyt ensi alussa maksettaihin kuoleman jattuesja wiisi sataa (500) dollaria ja jokaisen naisjäsenen perillisille kaksi sataa wiisikymmentä (250) dollaria. Jokainen miesjäsen maksaisi Weljeyshseuran kassaan yhden (1) dollarin neljä (4) kertaa wuodessa ja jokainen naisjäsen wiisikymmentä (50) senttiä samoin neljästi wuodessa.

Jos otaksuisimme, että miehiä ja naisia olisi Weljeyshseuran jäseninä melkein yhtä monta, niin sen nojalla wosifimme tehdä jonkin suunnitelman ennen mainitssemamme wakuutussuunnitelman kannattawaisuudesta.

Wiime heinäkuussa oli maksawain jäsenten luku Weljeyshseurassa noin kolme tuhatta (3000). Jos otaksomme niitä olleen noin puolet miehiä, wertausten wuoski, eli wiisitoista sataa (1500) ja jos niistä jokainen maksaisi Weljeyshseuran kassaan neljästi wuodessa yhden dollarin kerralla, niin tulisi siitä kuusi tuhatta dollaria (\$6000). Jos otaksomme, että toinen puoli eli wiisitoista sataa olisi naisia

ja heistä tulin maksaisi 50 senttiä Weljeyshseuran kassaan neljästi vuodessa, niin saimme siitä summan kolme tuhatta dollaria (\$3000). Siis yhtenä kolmelta tuhannelta jäseneltä, laskettu puolet olewan miehiä ja puolet naisia, yhdeksän tuhatta dollaria (\$9000) vuodessa.

Viime tilivuoonna oli Weljeyshseurasu 18 kuoleman tapausta. Jos otaksomme, että noita olisi ollut kymmenen miesjäsentä, niin olisi viiden sadan dollarin mukaan heidän perillisilleen maksettu Weljeyshseuran kassasta viisi tuhatta dollaria (\$5000). Jos loput kahdeksan olisi ollut naisia, olisi heidän perillisillensä kahden sadan viidentymmenen dollarin mukaan mennyt kaksi tuhatta dollaria (\$2000). Siis yhtenä kaikkien kahdeksantoista kuolleen jälkeen seitsemän tuhatta dollaria (\$7000) vuodessa. Mutta jos otaksomme kuolevaisuuden kolmelta tuhannelta (3000) jäseneltä vieläkin suuremmaksi ja sanomme, että kuolevaisuus olisi kaksikymmentä (20), joista olisi kaksitoista (12) miestä ja kahdeksan (8) naista, niin silloin mieskuolleitten perillisille meni viiden sadan (500) dollarin mukaan vuodessa kuusituhatta (6000) dollaria ja naiskuolleitten perillisille kahden sadan viidentymmenen (250) dollarin mukaan kaksi tuhatta (2000) dollaria vuodessa, eli mies- ja naiskuolleitten perillisille yhteensä kahdeksantuhatta dollaria (\$8000) vuodessa. Vieläkin jäisi tuloja päälle menojen tuhannen dollaria (\$1000) vuodessa, joka mielestäni olisi riittävä summa Weljeyshseuran muihin menoihin vuodessa, niinkun Raattiuslehden ulosantamiseen ynnä muihin juokseviin tarpeisiin, mitä seuralla mahdollisesti tulee olemaan.

Vanhat wakuuttajat palkittaisiin siten, että heille luetaisiin hyväksi se summa, mitä kullakin wakuuttajalla on Weljeyshseuran kassassa yhtä kuolijaa warten. Luulen, että vanhat wakuuttajat olisivat siihen tyllä tyytyväiset, koska uusi järjestelmä tekisi heidänkin wakuutusensa puolta suuremmaksi kun se nyt on.

Nykyisen henkivakuutuslunastuksen, jos siitä jäädästä olisi, esittäisiin uuden järjestelmän woimaan astuttua siirrettäväksi Weljeyshseuran yhteiseen kassaan.

Tässä nyt olen lyhykäihydessä tuonut esiin muutamia näkökohtia Weljeyshseuran henkivakuutuksen uudelle kannalle muuttamisen johdosta ja, jos muutos toimeen saataisiin jotenkin siihen tapaan kun olen tässä lyhykäihydessä esitellyt, luulen, että huolimatta wakuutussumman

pienuudesta, jonka olen aluksi esittänyt, se poistaisi kuitenkin paljon aineellisia huolia leskiltä ja orwoilta. Hartaasti toivon, että kaikkia Weljeyshseuraan kuuluvissa paikallisfeuroissa ennen tulevaa wuositokousta valmisteltaisiin mikäli mahdollista on tätä henkivakuutusasiaa ja sitte edustajat sen mukaan tulewaan wuositokoukseen esiväitetäisiin. Toivon myöskin, että johtokunta monien muiden toimiensa ohella ennättäisi asian niin valmistaa, että toimittu muutos wähillä puheilla wuositokouksessa aikaan saataisiin.

Kaikki Weljeyshseuran jäsenet tarwitsevat henkivakuutuksen, mutta sitä ei heillä koskaan tule kaikilla olemaan nykyisen järjestelmän woimassa ollessa. Muutos on siis tarpeellinen, joka tekee jokaiselle wakuutuksen mahdolliseksi.

Toimikaamme utteeraksi, että saamme jokaiselle Weljeyshseuran jäsenelle huokean henkivakuutuksen, jonka jokainen haluaa ja saattaa perheensä turwaksi ylläpitää. Si tukaan Weljeyshseuran miespuolinen jäsen wöttäne, ettei hän woi ja halua maksaa viiden sadan (500) dollarin henkivakuutuksesta noin kahdeksan (8) senttiä wuoksoa, ja naisjäsen noin neljä (4) senttiä wuoksoa kahden sadan viidentymmenen (250) dollarin henkivakuutuksesta. Summa on todellakin pieni, siihen turwallisuuteen werrattuna minkä ennen mainittu wakuutussumma meille takaa. Maksoa noin kahdeksan (8) senttiä wuoksoa ja saada perheelleen sillä viiden sadan (500) dollarin perintä, tuli kuolema milloin tahansa, on mielestäni paras tapa säästää rahojamme tulevaisuuden waralle. Auttaa toista ja tulla itse autetuksi, on yksi tärkein kohta henkivakuutusyhdyksymyksämme, jota en soisi kenenkään Weljeyshseuran jäsenen unhottawan silloin, kun wakuutuksesta ajattelemme.

Lopetan sillä toiwolla, että ennentun Weljeyshseuran „Palenteri“ ilmestyy wuodelle 1898, olisi kaikkien Weljeyshseuran jäsenten perheet turwattu ainakin widen sadan (500) dollarin henkivakuutuksella, josta he maksawat ainoastaan noin kahdeksan (8) senttiä wuoksoa.

J. H. J.

Philon ajatus raittiudesta.

Kenties olisi sopivampi otsakeeksi: Philon ajatus juoppoudesta, mutta tarkoituksen perille pääsemme sanotulakin. Ryttyisenä raittiuden aikakautena sopii johtaa mieleen mitä kysymystä käsittelevät ennen asiasta ajattelivat, olletikin kun sen kautta raittiuskäsitteen waituttama yleisen mielipiteen muutos käypi sitä selvemmin nähtyihin. Jo Philo edusti mielipidettä, mitä varmaankin oli meidän vuosijataamme asti yleisesti vallitsevana.

Philo oli syntynyt w. 20 e. Kr. ja oli siis Wapahtajamme aikalainen. Hän kuoli w. 54 j. Kr. Hän oli Egyptisä asuva juutalainen filosofi, kuului n. t. aleksandrialaiseen eli uusplatooniseen kouluun, joka kreikkalaista tietoisuutta itämaisiin uskontoihin yhdistämällä koetti kristinuskosjakin esiintyvien totuuksien ongelmoita selitellä. Philo oli suuressa arwoossa kansalaistensa kesellä. Kun juutalaiset egyptiläisen maaherran Publius Flaccuksen ahdistusten johdosta lähettivät lähetyskunnan Roomaan esittämään asiaansa keisarille, walitsivat he Philon lähetystön johtajaksi. Zulkista vastaanottoa eivät he saaneet, ja kun he wihdoinkin pääsivät keisarin puheille, hyppi puolihullu keisari Caligula huoneensa haukkuen juutalaisia siianlihan hylkäämisestä y. m. eikä antanut heidän esittäätään asiaansa. Roomassa ferrotaan Philon tawanneen apostoli Pietarin, kääntyneen kristinuskoon, josta muka sittemmin luopui takasin juutalaisuuteen. Tämä on kumminkin perätön taru.

Philon kirjalliset teokset jafautuvat raamattua selittäwiin eli exegeettisiin, filosofisiin mielmiin, ja historiallisiin, joissa jälkimmäisissä hän selittää juutalaisten asemaa ja ajan tapauksia. Hän pysyi kaittaaltansa juutalaisena uskonollisiin mielipiteisiinsä nähden, mutta tunsi,

ymmärsi ja käytti kreikkalaisen Platonin filosofiaa lämällä ja menestyksellä. Onpa luultu hänen waituttaneen kristinuskoonkin, kun hän käytti kreikkalaista logos-sanaa, samaa jota ewankelista Johannes käyttää ewankeliuminsa alussa antaessaan Wapahtajalle nimen Logos, sana. Tämä on kumminkin erehdys, Philolla ei näet ollut mitään yhteyttä Jeesuksen ja hänen apostoliensa kanssa eikä hänen logossensa ollut persoonallinen jumala, waan luonnonwaimain käsite.

Wanhan testamentin, etenkin Moosoksen kirjain, selityksissä, jotka ovat kunnollisia wertauksia, kirjoittaa hän lauseita esitelmiä juoppoudesta ja raittiudesta. Hän käsittelee kysymystä: „päihtyykö wiihas mies?“ Tämän kysymyksen ratkaiseminen näyttää hänestä tärkeältä, koska hän esittää otteita muiden lausunnoista myötä ja vastaan, josta myös selwää, että kysymystä on jo silloinkin pohdittu, waitkei meidän mielestämme pitkälle päästyään. Hän sanoo „mainioitten lääkärien ja filosofian poikain jättäneen kymmenen tuhatta tutkistelua, jotka käsittelemät juoppoutta“, mutta moittii heidän tutkistelujensa ohdasmielisyyttä ja wäpäpätöisyyttä. Kenties löytyi heidän joukostaan ehdottomuudenkin puolustajaita. Philo tekee eroituksen „sefoittamattoman wiinin“ ja heikomman eli sefoitetun wiinin wälillä. Edellinen päihdyttää. Hän kutsuu sitä myrkyksi ja lääkkeeksi. Ankarasti tuomitsee hän tawaksi ja urhoollisuuden todistukseksi muodostuneet juomakilpailut ynnä niitä seuraavat irstailut ja metafat, sillä ne ovat pahennukseksi siweydelle ja terweydelle. Hän sanoo: „wiihas mies ei koskaan omasta puolestaan katso sopiwaksi antautua juomakilpailuun, paiksi jos on suuret asiat kysymyksessä, esim. isänmaan pelastus taikka wanhempain kunnia j. n. e.“ Tässä tuleeikin hänen warsinainen mielipiteensä esille. Wiihas mies siis, waitka omasta puolestaan pitääkin arwolleen sopimattomana, antautuu juomakilpailuun juurten asiain waitutuksesta, pelastaa pöhnällään isänmaansa ja wanhempainsa kunnian! Sentähden hän wäittääkin, että wiihas mies päihtyy joskus eikä se ole oikeudella hänelle wiaksi luettava. Humaltunut, awuton tilansa ei wahingoita ollenkaan hänen wiisauttaan Philon mielestä. Hän maitaa siinä wain kuten watsanpoltteessa eli uesäsa olewa taikka kuollut, arwelee hän. Waiisuuden ja taidon tawat ovat kyllä tallella; hän tosin siinä tilassa ei woi niitä käyttää, mutta jafka selwää, niin on mies taas wii-

fas. Hän myöntää vastaväitteitä oleman ja tehtävän, mutta niin varma on ukko mielessään, että pitää todistuksen kumoamattomina.

Moosoksen puhe „sekoittamattomasta wiinistä“ on hänen mielestään kuvannollisesti eikä kirjaimen mukaan ymmärrettävä. Ja raamatun kanta, sanoo hän, ei ole se, että se kieltää juomasta ja tuomitsee juopumisen, vaan se, että se joko kääsee juomaan tahi tuomitsee juomisen ertilaisuuksien mukaan.

Waikka Philon, hänen mielestään erehtymättömissä, päätelmissä onkin jotain hyvää, arvaa kumminkin helposti miten siweelliset käsitteet aina yleisemmäksi käyneen juomataivan keralla höltyivät, kun myönnettiin olevan kohtia, joissa wiisaskin saattoi päihtyä joutumatta nuhteen alaiseksi. Ei tarvittu ollenkaan „suuria asioita“, joitten takia juomataivan orjaksi joutuneessa seuraelämässä päihdyttiin — eihän ihminen mikään enkeli ole, sattuuhan se wiisaskin erehtymään! Itäwä tyllä, tämä mielipide ei ole vielä kukaan läheskään kadonnut. Wuosiatamme raittiusliike on jo kumminkin saanut aikaan sen muutoksen, ettei päihtymystä enää käy tywin puoltaminen, waikkakin juomatapaa koetaan pönkittää. Raatufoon Jumalan avulla juomataivan viimeisetkin lahot pönkät. Raswakoön nykyisestä raitis, ehdoton sukupolwi!

Uudet aatteet.

Mattehet uudet liitelewät,
Naltojen lailla wyöryilewät,
Hyrskien rantoja
Ryntäilewät.

Tuulien lailla liehuilewat,
Maan, merten poikki rientelewät,
Temmaten täällä
Uinailewat.

Wastukset woittaen waltawat,
Syrjäten eestänsä mahtawat
Nuoruuden innolla
Taislelewät.

Waan myrskyn käydessä tuimemmin,
Matteiden sydöstesä hurjemmin
Uus aika sarastaa
Kauniimmin.

Jos lammen pinta jo wihertää.
Ilma jos helte isnä rasittaa.
Raju myrsky taas
Sen wirkistää.

Ruffaa monta jos tuuli jo wei,
Noni ilma jos myrskysä tyhnelty,
Sentään kaikki taas
Jo rauhoittui.

Mattehet uudet, myrskujen tuojat,
Olkaa hyweiden waan luojat,
Talojen rientojen
Edeswiejät!

L i n d a.

John C. Högberg.

Kaljon kokenut raittiusmies on John C. Högberg, tunnettu suomalainen leipuri ja liikemies Regauneesja. Hän on syntynyt Kälviällä toukokuun 25 p:nä 1848. Wiidentoista vuotiaana meni hän leipurin oppiin Roffolaan. Wiisi vuotta siellä oltuaan siirtyi hän Ruotjiin, missä oleskeli 11 vuotta.

Oppijallaan tottui hän juomaan, jota surkutellen vielä nytkin muistelee. Kun hän vuonna 1880 suapui Amerikkaan, ei hän aluksi löytänyt pysyvästä paikasta täälläkään. Vasta w. 1888 asettui hän Regauneehen, Mich., ja rupefi ehdottomasti raittiiksi. Siitä lähtien on onni ja menestys seurannut elämänsään, niin että hän nyt on Michiganin isoimman suomalaisen leipuriliikkeen omistaja.

Raittiuspuhujaa kuulemasja.

I.

Se oli tietona jo monta wiikkoa, että raittiuspuhujia tulisi kiertämään ympäri rantapitäjiä. Ensin julkaisi Namunairut tuon tiedon ja sitte seuratuunnan firrossja lähemmin ilmoitettiin. Uteliaalla mielellä odotti kansa tuota miestä, jota tulisi sellaista oppia lewittämään kansan keskelelle. Puheita jos mintälaisia liikkui kansan juussa, olle-tiin wanhanpuolisten.

Kun Raijalasja pojat ja tyttäret puhuiwat, että pian se on aika käksjä, jolloin saadaan kuulla raittiuspuhetta, wirtakhti Raijalan elatusmuori, joka muutenkin tunnettiin antaraksi:

„Ei niitä tuollaisia raittiusopin lewittäjiä kuulunut eikä nähnyt minun nuorena ollesjani. Kansja sai olla omilla watawilla tiedoillaan eikä sitä olisi kärsinyt papitakaan sellaista menoa. Siinä oli kyllä, että joitkut kulkewat jaarnamiehet saivat rauhasja pilää hartaushetkiä, jotka kuitenkin owat enempi kun tuollaiset raittusapostolit, joita nyt tänne odotetaan.“

„Mutta te, muori hymä, ette ymmärrä koko raittius-astiaa, kun noin sitä pauhaatte,“ keskegitti Kalle, talon wanhin poika, muorin puheen.

„Wai niin, wai minäkö en sitä ymmärtäisi. Kyllä minä vielä wanhoillanikin tiedän sen werran, että ne raittiususkot eiwät wie kansjaa oikealle tielle. Raurattaa minua kun saan kuulla, että rowasti on haastattanut kaikki sinne menewän yleisjoukon oikeuteen, kun menewät sellaista harhaoppia kuulemaan. Minä waroiton sinua, Kalle, psyh kauniisti kotona, niin wältät oikeudenkuluja.“

Mutta Kalle ei wiittinyt kinata hänen kanssaan, hän otti Namunairueen käteensä ja armeli itseksseen, ettei maksja waiwaa juosta waijtan kansja kilpaa.

liaisuuden oli matkaan saanut. Hänellä oli raittiuskirjasia mukanaan, joita hän lemitti pöydälle ja ilmoitti niiden oleman myytävänä. Tämälleen klo 8 alkoi toimitus. Puhuja lausui ensin runon, jonka seurasi esitelmä. M. m. hän janoi: „Minua ihmetyttää suuresti, että tämän pitäjän nuoriso on ollut niin yksimielistä, että on tuffilla foristanut luentohuoneen näin aistikkaasti. Tämä jo osoittaa, että nuorijolla tässä pitäjässä on halu ja ajatus seurata nyhajan virkistävää tuulahdusta. Se huhu, että tämä pitäjä olisi muita jalempänä, on totta ainoastaan osaksi. Jos täällä saataisiin perustetuksi raittiusseura, niin minä voisin sitte terrassaan poistaa pitäjänne niskoilta „vanhoillis“ nimityksen.“

Sitte suuntafi puhuja esitelmänsä siihen, mitä alkoholi voi waituttaa ihmisruumiissa.

IV.

Suolajan Kalle on tullut takaisin kaupunkimattaltaan ja tuonut lupaamansa viinat. Ahterasti ovat viinavei-
kot kallistelleet taskumatin sijältöä suuhunja ja vielä kou-
latalon seinän wieressään he pitivät keskustelua siitä, tuinka tulisi olla lujat päätöksensä, ettei waan antaa raittiuden jaada woittoa. „Klut kulut, klut kulut,“ pani pullon suu ehtimiseen miesten sitä suudellesja. Wähän wälti kertasi illan kaitu pittä „ääh hääh!“ ääniä sekä hil-
jaisja kirojanoja, jotka kai olivat päätöksinä, että weljet ovat weljensä löytäneet.

„Eiköhän me nyt kestetä ottaa vastaan, waitkapa ko-
wempaakin,“ tuumasi Djanperän Leanteri ja toiset towerit yhtiwät hänen ehdotukseensa. Ja niin yksissä tuumin as-
tuttiin huoneeseen, Suolajan Kalle kantaen kannun hent-
taria kädesjään, joka oli täytetty ilollemellä. Huone oli
ahdettu aiwan tähteen ihmisiä, niin että miesten oli waitea
jaada jalkansa yli kynnysen sijäpuolelle. Mutta wihdoin
se onnistui, kun Palolan Antti jykewällä ruumillaan teki
tietä. Puhuja oli juuri päässyt tähteen innoistukseensa,
kun hän huomasi nuo miehet, jotka suurta ääntä pitäen ry-
täwät huoneeseen. Hän suuntafi puheensa siihen, miten
wiina usein mie mieheltä mielen ja häwyn, ja lisäfi:

„Tällaiset kohtaukset ovat enää harwinaisia, että juo-
marit tulewat häiritsemään raittiusmielisten iltamia tur-
halla rahinällään.“

II.

Kun Suolajan Kalle sai kuulla, että raittiuspuhujia
tulisi antamaan raittiuspuheen kansakoululla ensi sunnun-
taina, lähti hän kohta Djanperän Leanterin luokse selittä-
mään mitä nyt on tekeillä ja lisäfi lopuffi:

„Meidän tulee jaada vähän wiinoja kaupungista enhi
pyhän ajaksi, että woidaan ottaa raittiusjaarna wähän
kärjwällisemmästi vastaan, ettei hän waan meistä saisi
heti wejipoikia.“

Leanteri hyväksyi Kallen ehdotuksen heti ja muistutti
wielä, että olisi tarpeellista käydä Palolan Antille puhu-
massa lästä astasta. Ja niin he yhdessä lähtiwät astele-
maan Palolaan, jossa Antti kohta lupasi ottaa yhden kan-
nun osan. Nyt oli waan enää päättämättä tuka lähtee wi-
noja hakemaan. Suolajan Kalle lupasi tehdä reisin, jos
hän saisi 5 markkaa waiwoistaan.

„Kun on tällainen asia kysymyksessä, ei saa tulla raha
myöskään kysymykseen,“ janoi Djanperän Leanteri, otti
kuffakostaan rahan ja antoi sen Kallelle.

Asia oli siis päätetty ja Kallen tuli tuoda 5 kannua
wiinaa ja tehdä reisu niin, että tawara on käyillä lauwan-
tai-iltana. Kalle lupasi koettaa parastaan ja jykkiwin sy-
dämin erfani nuo kolme wiinaweikkoa toipistaan.

III.

Kaisalan Kalle ja Benhtalan Jussi olivat koko pyhän
ahterassa työssä kansakoululla. Paljon olivat he saaneet
toijjakin poikia ja neitoja itselleen amuksi, sillä he tahto-
ivat kaunistaa huoneen köynnöksillä ja kiehturoilla, että se
olisi somannäköinen. Ja kaunis siitä tulikin. Kalle ja
Jussi tekivät tuusen hamuista kirjoitusten huoneen peräsei-
nälle ja se kuului: „Terwe tuloa raittiusiltamaan!“ Rai-
set valmistelivat muita somistuksia, muun muassa he lei-
telivät tähdenkuvia, joita ripustivat ikkunapieliin. Rai-
killa oli kiire. Mutta he kuitenkin saivat työnsä tehdyksi
siksi kun kofouksen oli määrä alkaa. Noin klo 7 illalla alkoi
kansaa tulwailta tien lähdeltä kansakoulutaltoa kohti, sillä
jokainen tahtoi omin silmin nähdä raittiuspuhujan ja
kuulla mitä sillä on sanottawaa. Jo tuli itse raittiuslue-
non pitäjän, A. Wuori, tuo sama mies, joka sellaisen ute-

Silloin kuistasi Suolafen Kalle Antin korvaan:

„Lähtekäämme pois, sillä henttarini on alkanut vuotamaan.“

Niin he taas lähtivät, Antti tehden tietä edellä, toiset seuraten jäleensä. Mutta väkijoukko oli taasen painunut entistä tiheämpään, joten Kallen viinaleili pusertui aivan myttyyn ja virtana juoksi kirkas neste maahan. Huoneesta tultua kiroilivat miehet sitä kowaa onnea, joka heitä koh-tasi. Mutta kouluhuoneen sisällä ei kuulunut enää mitään häiriötä.

Kun puhe oli loppunut, kyjyi puhuja, oliko mahdol-lista laada perustetun raittiusseura paikkakunnalle. Nyt nousi kansakoulun opettaja ja lausui:

„Minä luulen, että perustetaan seura, sillä pitäjämme nuoriso, puhumattakaan vanhemmasta puolueesta, painuu yhä enempi juoppouden lokaan. Jotain on tehtävä ja raittiusseura minun mielestäni on se turwan kallio, johon voi nojata niin vanhemmat kun nuoremmatkin“.

Miästä keskusteltiin ja loppupäätöksenä oli, että seura perustettiin. Puhuja ehdotti sille nimeksi „Tähti“, syystä kun naiset olivat leikellei tähdenkuvia ja ripustelleet niitä ympäri huonetta. Wirtailijoiksi walittiin: puheenjohtaja kirkkoulun opettaja, kirjuri Kalle Kaisala ja rahastonhoitajaksi Jusfi Beuhkala. Jäseniksi yhtyi 18 naista ja 24 miestä. Vielä lopuksi puhui rowasti painawia ja-voja uuden seuran onneksi.

V.

Kaisalan muori ei joutunut wähhä hämilleen, kun jai kuulla, että itse rowasti ja pastorikin olivat olleet koko perheineen raittiuspuhujaa kuulemassa ja kun vielä lisäsi rowasti oli hywää pitänyt siitä, että raittiusseura oli perustettu. Ja muori kun oli luullut, että rowasti haastataa oikeuteen kaikki, jotka sinne menewät! Suoah-taen lausui muori:

„Bianpa se nailman loppu on täällä, kun pahuus ja aina waan enempi ja enempi sijaa tässä matoisessa maailmas-sa.“

VI.

Nyt on „Tähti“ ollut waituttamassa 6 vuotta ja sillä ajalla on se saanut koko pitäjän nuorison jäsenistönsä. Tuo entiset juomaweitokit, jotka tulimme tuntemaan, ovat mitä innoikkaimpia jäseniä. Oma talofin on rakennettu „Tähti“ seuralle. Hauskoja seuranähtelmiä on pidetty, onpa vielä seuran festuudeksia ilmehtynyt täsin kirjoitettu sanomalehtifin, jota toimittawat Kaisalan Kalle ja Beuhkalan Jusfi. Tuo wanha juomatapa, joka niin mahtawasti rehoitti ennen paikkakunnalla, on nyt jäänyt wanhatki tawaksi. Se, mitä oli ennen kuania, on nyt häpeä. Näin aita kaikki muuttua. Ja tuo kaikki on saanut alkunsa siitä kun oltiin raittiuspuhujaa kuulemassa

Antero Hawela.

Kantami satama.

Ah missä mä löyden
Elon myrskyssä käyden
Tien oikean sen,
Joka uupunehen
Lepohon, iki rauhaan mie?

Kas tuolla laukana
Iki rauhan satama
Siintää silmähän.
Sinne liitää toivoni,
Siellä, tiedän sen,
Lewon rauhaifen
Matkailija saa
Ja huolet katoaa.

Luojan apuun luottaen
Kiennän eespäin soutaen.
Läpi hurjain myrskyjen,
Lakkapäiden laineiden
Ohjaan elonpurteni,
Saan satamahan rauhani.

M. . Rff.

Mikä on meidän velvollisuutemme?

Kohtalo on siirtänyt suuren lauman meitä Väinön kansan lapsia tänne „kaukaisen lännen kultalaan“. Useatkin kansalaisistamme sienee tänne toivossa hankkiaksensa parempaa toimeentuloa, suurempia työpaikkoja kun mitä synnyinmaassamme oli saatavissa. Köyhä, „kullaton“ ja taruperäinen synnyinmaamme siellä pohjolessa, jossa lumi suurimman osan vuotta peitti maan pinnan ja jossa „hyvien halla“ keisiin usein kävi riistämässä vuoden toiveet, vaati kovia ponnistuksia työmieheltä pyyhäksensä leivänsä ja hankkiaksensa perheellensä elatusta. Täällä Amerikassa ja toimeentulo sitä vastoin käy verrattain helpoksi, jos vaan hiutankin työtä saa. Mutta onko kansalaisillamme ainoastaan aineellinen toimeentulo tärkeinä elinkyshymysinä? Eikö meillä ole mitään korkeampia, jalompia harrastuksia ja velvollisuuksia. Kieltämättä vastannee tähän jokainen ajatteleva kansalaisemme myöntämällä: on kaikenlaisia; on paljon muitakin velvollisuuksia. Mitä sitte? Tyshymme. Luo Wapahtajan tunnetut sanat: „ei ihmisen elä ainoastaan leivästä“ antavat meille jo tyllin selwitystä siihen että on meillä muitakin velvollisuuksia. Elämän kokemusten jo myöntää sen todeksi että ihmishenki tarvitsee ja kaipaa jotain muuta kun leipää. Leipä ravitsee ruumiin, mutta henki näänthy ellei sekin saa kyllä kuluu ravinnoita. Sanomme siis ensimmäiseksi velvollisuuksiemme: meidän tulee ravita henkeämme.

Mutta kaitti „henkinen“ ravinto ei ole sovelias ta meidän hengellemme. Henkisen ravinnon tulee olla puhdasta, turmelematonta, että henki siitä todellisen ravinnon saisi. Samoin kun huono, turmeltunut ruoka on vaarallista ruumiille ja synnyttää sairautta, samoin huono

henkinen ravinto jaattaa ihmisen henkiset kyvyt sairastamaan, nääntymään ja lopulta synnyttää se kuolemaa. Meidän tulee niin muodoin ottaa vaarin minäläistä henkistä ravintoa me etsimme ja meidän tulee walwoa että ravitsemme henkeämme puhtualla, turmeltumattomalla ravinnoilla. Mutta mistä saadaan puhdasta henkistä ravintoa? Pyydämme tähän ainoastaan lyhyitä vastata. „Minun sanani on totinen ruoka,“ opetti mailman Wapahtaja. Tuo totuus on kumoamaton. Sentähden se on sydämmelle pantawa. Meidän tulee siis ennen kaikkea ravita henkeämme Jumalan sanalla, taiwaallisen „elämän leivällä ja wedellä“. Tämä ravinto on kaikista puhtain ja täydellisin, sillä se tulee suoraan Isän kädestä. Se on sentähden kallista tawara. Ihmeellinen elinvoima asuu tässä „elämän sanassa“. Se murtaa usein kovimmatkin kableet ja sulattaa pafsuimmankin jääpeitteen sydämmen ympäriltä; juurimmasfain surussa tarjoo se lohdutusta ja yskin kuolinhetkelläkin se luo sammumaan sydämmeen ituisen elon toivoa.

Mutta niitten kesken, jotka tätä sowingia etsiwät, synthy lujempaa, elävämpää yhteyttä. Tuo puhdas ravinto yhdistää heidät isällisellä, salaperäisellä woimalansalla, niin että he tuntevat olewansa saman lauman lamppaita. He muodostuivat kristilliseksi seurakunniksi, jotka kokoontuivat elämän sanan ympärille ammentamaan raitasta wettä tyhjentyästä lähteestä. Meidän tulee toiseksi welvollisuudeksemme ottaa siis seurakuntaan perustamisen, koota hajalla olewat kansalaisemme korkean, kaikille valmistetun armopöydän ääreen. Näin kun me nautimme samaa henkistä ravintoa, kokoonnumme „saman pöydän“ ympärille, huomaamme me olewamme saman perheen jäseniä, joitten tulee työskennellä perheen edukki ja kotirauhan säilyttämiseksi. Meidän ei siis tule ajettua seurakuntaypprintöjä wastustamaan eikä niitä hajoitamaan. Jos sen teemme, niin me ravitsemme henkeämme huonolla ravinnoilla, jota turmelee sielumme tywy.

Meidän tulee olla kiitolliset kristilliselle kirkolle, josta helmasissa saamme tätä korkeaa ravintoa nauttia. Kirkon työ tähtää korkealle. Kirkko pyytää kaswattaa perhettänsä Jumalan waltakunnan jäseniksi. Mutta meillä on toinentin harrastuslaitos, joka meitä pyytää henkisesti ravita. Meillä on koti, josta meidän on hellää huolta

pitäminen. Kodissa me saamme lewähtää ja nauttia wirtistystä. Jokaisella ihmisellä on luontainen taipumus rakastaa kotiansa. Röyhälletin on koti rakas, sillä hän woi siellä wapaammin ja turwallisemmin olla. Kodilla on juuri tehtävä etenkii lapsiin nähden. Kodissa tehdään ensimmäinen kylwö pienen lapsen sydämeen, kylwö, joka aina antaa satonsa. Kirkko pyytää kodin kylwöä tehiitä ja jalostaa. Jos kodin kylwö on ollut huono kylwö, niin saadaan huono satokin; mutta jos kylwö on ollut hyvä, on siitä ainakin toiwota saada hyvän sadon. Meidän on laitettava koti siihen kuntoon, että se kytenee tehtävänsä täyttämään. Mutta täysikaswuisentkin nähden on kodilla suuri merkityksensä. Kodin tulee ennen kaikkea olla sellainen, että siinä wiihtyy ja että sielläkin on sitä „puhdasta“ rawintoa, jota henki kaipaa. Sentähden meidän tulee kodista poistaa kaikki mikä tekee kotona olemisen wästenmieliseksi, haluttomaksi. Meidän tulee walwoa ettei minkäänlainen mädännyt „henkisyys“ pääse turmelemaan kodin raitasta ilmaa. Mitä on usein päiwäkaudet kotona kun mies on työssä. Sentähden jää äidin tehtäväksi kodin sulostuttaminen. Kodin kaswatus waukuttaa paljon lapsen luonteen kehittywiseen ja jalostumiseen. Mutta huono kodin henki turmelee pian hyvättin sydämeen lahjat. Huono henki on siis kodista poistettava.

Mutta kotikaan ei ehdi eikä woikaan tässä suhteessa kaikkea tehdä. Moneksa paikasja eiwät ole wanhemmat itseään niin onnellisessa asemassa, että he woisiwat lapsilensa riittäwän, kunnollisen opetuksen ja kaswatuksen antaa. Sentähden on meidän kolmas welwollisuutemme perustaa kouluja, joissa lapset saawat tähdellisemmän kaswatuksen ja opetuksen. Koulusja opettajat wauwomat heidän käytöstänsä ja oppiansa, antawat heille tietoja, jotka owat elämälle tarpeellisia ja hyödyllisiä. Koulusja saawat lapset siwistystä, niin että he oppiwat oikein täyttämään tehtävänsä.

Kirkko ja koulu eiwät kumminkaan woi pysyä pystyissä ilman aineellista tannatusta. Niiden ylläpitäminen kysyy waroja. Sentähden tulee meidän uhrata ropomme näiden laitosten hyväksi. Nämä rahat eiwät ole turhaan käpietyt. Ne koituwat yhteishyväksi, ja Jumala siunaa sellaista työtä.

Mutta meillä on wielä muitakin welwollisuuksia. Me olemme suomalaisia. Meillä on oma kansallisuutemme

ja oma sointuwa kieleemme. Me emme saa näitä unhoittaa emmekä halweskia. Meidän tulee sydämeen rakkaudella muistella hynninmaatamme, joka meille on niin paljon hyvää antanut. Meidän tulee täällä syntyneet ja kaswaneet lapsemmekin opettaa rakastamaan tuota pohjolaasja olewaa isänmaatamme ja heitä sen kieltä puhumaan. Se on meille olewa äidinkielenä täälläkin ja se on olewa yleisenä opetuksielenä koulusjammekin. Jos unhoitamme Suomen kielen, niin unhoitamme oman kansallisuutemme. Kyllä tämämaalainen toiwoo että sinä hywin osaat heidänkin kieltänsä, mutta hän itse aitasja halweskii sinua, jos unhoitat oman kansallisuutesi. Ajattele, jos hän tuliffi Suomeen, kuinka rakas hänelle olisi oma kielensä ja oma kansallisuutensa! Itsekufin rakastaa omaa kieltänsä; se on luonnon laki. Me näemme muitten siirtokansain oloista täällä, että he tahtowat kieltänsä ja kansallisuuttansa säilyttää. He owat perustaneet seurakuntia, rakentaneet kirkkoja ja kouluja, joissa äidinkiellä annetaan opetusta. Näin on itseksin kansa heistä täällä wieraalla maalla luonut omintakeisen siwistykseen. Tahdommeko me suomalaiset jäädä henkisesjä suhteessa muista kansallisuuksista jällelle? Tahdommeko sulautua wieroihin kansallisuuksiin? „Ei!“ olfoon tunnusfanamme. Ryhtykäämme tarmolla yhteistyöhön luomaan suomalaista siwistystä täällä! Meidän tarwitsee muodostua, sulautua kokonaisuudeksi. Meillä tulee olla yhteiset riennot, yhteinen päämäärä edesjämme. Siihen tarwitsemme me, ystäwäni, jalostaa kodin henkeä, me tarwitsemme kannattoa kirkkoja ja kouluja. Jos tahdot ystäwäni jotain hyvää elämästäsi tehdä, niin uhraa roposi näiden laitosten hyväksi! Silloin täytät welwollisuutesi!

A. H. n e n.

Sananen tanssista raittius- miehille.

Raittiusasia on mennyt takaperin; siitä ei voi olla muuta kun yksi mielipide. Sen on käynyt kuten monen muunkin hyvän asian: kuta suurempaa alaa se on voittanut, sitä pintapuolisempaksi se on tullut, sitä vaillinaisemmin sitä on ruvettu selittämään. Yhä laajemmilla aloilla on nimittäin raittiusliikettä ruvettu katsomaan pelkäksi huvikeinoksi, aistillisten mielitekojen palvelukseksi, jolla ei ole mitään tekemistä ihmisen henkisen puolen kanssa, vielä vähemmän uskonnon kanssa. Siksipä onkin koetettu raittiseen seuraelämään, jopa itsensä raittiusseurain piiriinkin vetää kaikenlaisia viehätyskeinoja ja samassa määrässä yrjähättää kaikki vakavampi aatteellinen ja henkinen työ. Näistä viehätyskeinoista on tanssi yleisin; ja koska minun osakseni on tullut siitä tässä kirjassasi puhua, niin tapahtu-
toonpa se muutamilla sanoilla.

Kun willi on onnistunut kaatamaan vihollisensa tahti valmistautuu ihmisateriale, tanssii hän siitä iloista; kun hän lähtee sotaan, ryöstämään ja murhaamaan, tanssii hän silloinkin. Kun Israelin lapset matkallaan erämaan läpi luulivat Moosikseksen jääneen ainaksenkin Sinaille, pakottivat he Aaronin tekemään heille epäjumalan, kultaisen wafin, jota alkoivat sitte hyppiä ja tanssien palvelemaan. Samoin, kun he rakensivat alttarin Bal-iumalalle ja rukoilivat profeetta Elian kehoituksesta sadetta kiuwuneelle maalle, he tanssivat ja hyppivät alttarin ympäri, wiileskelivät itseään weitsillä, pistelivät naskaleilla j. n. e., että veri tiukkui. Kun Babylonin kuningas Belsazar eli Naboneto, jomoin kun hänen isänsä Nebukadnezar, piti juo-

mapitojaan ja palveli wafisia, puisia ja rautasia epäjumalla, kuului tanssi ja alastorat tanssijattaret ohjelmaan. — Menimmepä ylipäänsä kuinka kauwas hyvänstä taatsepäin ajassa ja riivistyksessä, niin aina näemme ihmisten harjoittaneen tanssia; mutta samalla terta me näemme myös, että se on tapahtunut käsitädesä raafuuden, jumalattomuuden ja muiden alhaisten intohimojen kanssa.

Nyt tahtoisiwat siitä huolimatta meikäläiset täällä Amerikassa wetää tanssin aatteellisuuden ja puhtaan siweellisyhden palvelukseekin; he tahtowat nimittäin saada sen wäkistenkin muotiin ja jos mahdollista päänumeroksi siweellisessä seuraelämässä ja olletikin raittiusseuroissa. Tosin he tuntewat tanssin synnillisen luonteen ja tietävät että misä tanssi on saanut aluksi pienentkin jalanhijan, hiinä on se ennen pitkää kuolettanut kaikki muut harrastukset; he tietävät, että tanssi on kufistanut ujeamman raittiusseuran kun mikään muu tuolle aatteelle wästenluontoinen wietti, mutta siltikin, kuinka fikkeästi he sitä waatiwat! He sanowat: nuoriso ei wiibdy sellaisessa seurassa, jossa ei saa tanssia; nuoriso tahtoo huiwella, ja tanssi ei ole syntiä. Kyjyn, miksi ei he waadi, että kirkonmenojentkin jatkoksi pistettäisiin tanssiksi, koska ei tanssi nyt kerran syntiä ole ju koska nuorisoa ei muuten woida koota aatteen palvelukseen? Se on todellakin kumma, ettei kukaan ole vielä esintynyt sillä waatimuksella. Käyttiwätähän Israelin lapset, kuten jo sanotti, tanssia jumalanpalvelukseen; miksi ei siis mekin? Tiedän kunta he tähän wastaawat: „uskonto ja raittius owat eri asioita“. Min kuuluu wastaus edelleentkin, wai kka sata kertaa ja päälle sentin heille on todistettu ja he itsekin sen ymmärtävät. ettei woi ajatella totista uskontoa, jota woihi sifältää itseensä sellaisen hirmuisen paheen kun juoppous on. Sanoa että uskonnolla ja raittiudella ei ole mitään tekemistä toistensa kanssa, on jama kun sanoa että minulla ei ole mitään tekemistä sinun kanssasi, wertaus, jota pastori J. Bäck käytti Weljeyseuran viime wuosikokouksessa, kun oli kyjymys uskonnon ja raittiuden keskinäisestä suhteesta. Jos uskonnon harjoitus on kerran henkistä työtä, kun se tarkoittaa sydämmen puhdistamista wääristä ja synnillististä himoista, niin täytyy kai raittiudentkin sitä olla, sillä saman sydämmen puhdistamistahan sekin täptää. Ja jos nyt kerran myönnetään — wai onko joku sitä wastaan? — että uskontoa ei woida ja on synnillistä edes auttaa joillakin erinomaisilla

ruumiin siikkeillä, niin ei voida raittiuttakaan, paitsi jos tanssimme rahan edestä ja annamme siten saamamme rahat tuohon tarfoitukseen. Mutta silloin emme enää olekaan suorastaan huwitelleet, vaan tehneet työtä, eli paremmin sanoen näytelleet asian eduksi; mutta sääliittävä on tanssi-iariepu tässäkin tapauksessa. Hän on nimittäin tähtynyt sallia leikkausta puhtaasti siiveellisisä käsitteisiään. Ei siis voi puollustaa tanssia yleisen hyvän edukstiaan; se on yhtä vähän luwalkista fiinä suhteessa kun muuin paha. Me olemme nimittäin jo aifoja sitte vapautuneet tuosta jesuiittain wäärästä luulosta, että tarfoitus pyhittää wälitappaleet.

Tällä puheella emme kumminkaan vielä ole päässeet kaikista tanssin puollustajista raittiusmiehen piirissä. Löyhty nimittäin paljon niitä, jotka, waikka hylkäämätkin tanssin veriautteellisesti, kumminkin puollustawat sitä käytännöllisesti jonkunlaisena wälimuotona raittisuuden ja kappakaelämän wälillä. Sanowat: „Kun nuoriso ei yhdy raittiusseuraan, jos ei se saa tanssia, waan jääpi edelleenkin saluunan peräruumiin tanssimaan, niin eikö ole parempi, että se saa sitä tehdä selwin päin raittiusseuran piirissä kun että se sitä harjoittaa päihtyneenä saluunoissa? Mutta samalla kertaa — lisääwät he — on sitä totutettawa kaikenlaisiin parempiin, henkisempiin ja aatetta edistäwämpiin harrastuksiin, ja niin antaa jälkimmäisten kuolettawa edelliset.“

Tuo kuuluu hywin lupaawalta, mutta, ikäwä kyllä, ei se ole käytännössä koskaan vielä toiveisiin mastannut. Missä on tanssittu, siellä on tanssittu kerrasta kertaan, wuodesta wuoteen, ilman että noita henkisiä harrastuksia olisi entistä enempiä warteen otettu. Kymmenittäin woi sin tässä tuoda esimerkkejä, niin Weljeysseuraan kun Ystäwien Yhdistykseen kuuluwien seuroien jokapäiwäisyhydestä, mutta kaisjon sen tarpeettomaksi, toimosja, ettei ole ketään, joka totuuden tahtoo tunnuistaa, joka ei myöntäisi että tanssista on ollut itte raittiusafialle enemmän wahintoa kun hyötyä, liepä sitä harjoitettu wäli- eli pääkeinona. Sillä joskin se on tuonut seuraan joitakin kymmeniä kewytmielisiä, mistään munsta kun tuosta ainaijesta tanssistaan ja kiemalustaan wälittäviä nuorukaisia, poikia ja tyttäriä, niin on se sieltä samassa määrin tarfoittanut wakawampia, aatetta yksin kunnioittawia jäseniä. He owat menneet joko sellaisiin seuroihin, joissa ei tanssi ja siitä syntywä wallat-

tomuus ja kurittomuus ole aatteellista työtä turmelomasja, tabi owat luopuneet tykkäänään raittiusseuroista, jääden ijäkseen nurjaan mieleen niitä kohtaan ja saattaen niin asialle paljon suuremman wahjinnon kun jos kaikki nuo tanssijat olisimat ainaijesti pyhneet seurasta poisja. Sillä edelliset olisimat raittiusmiehiä, jälkimäiset tanssijoita, edellisiltä jopi odottaa työtä ja uhruksia asian eteen, jälkimmäisiltä ainoastaan wälinpitämättömyyttä ja wasta-waikutusta. Vielä jos otamme huomioon sen hirmuisen kirkunan ja hoilotuksen kun satafunta kimeäturkkuisista naisista ja toinen mokoma suuriäänisiä miehiä syönthy huutamaan jotakin räiteää piirilaulua, niin täytyy sanoa, että se muistuttaa enemmän jostakin pakanallisesta uhritoimituksesta kun hiljaisesta työstä siwistyneiden ihmisten tapaan suuren, siweellisen aatteen palweluksessa.

Mutta tässä ei vielä ole kaikki se, mitä nyt wälttämätönästä tahdon tuoda tanssia vastaan. Yksi paha on vielä sanomattani, ja se ehkä kaikista huolestuttawin.

Me tiedämme nimittäin, että oja papistoista on asetunut vähemmin suosiwalle kannalle raittiusliikkeen suhteen, ja miksi? Siksi, kun he owat tulleet näkemään, että raittiusmiehet yhä yleisemmin hyljääwät kirkossa käynnin ja jumalananan wiljelemisen. Että ne on juuri noita puolinaisia raittiusmiehiä, jotka kuuluwat raittiusseuraan waan tanssin wuoksi, jotka kirkkoa jäänöllisesti kiertäwät, sitä ei minun tässä nyt enää tarwinne rutweta todistelemaan, sillä onhan feltwää ja johdonmukaista, että se, joka ei kerran woi raittiusseuraan kuulua puhtaasti aatteen kannalta, se ei sinikaan tunne kirkosajakaan käynnin tarwetta, ja näin on hän saanut raittiusasian sieltäkin puolelta huonoon hiutoon, waikka oikeastaan on tarfoitus se, että askeleen raittiusseuran kynnnyksen yli tulisi olla askel kirkon kynnnyksen yli. Tätä owat raittiusliikkeen alkajat tarfoittaneet, ja sitä aja-wat takaa sen paraat edustajat nytkin vielä, tietäessään aiwan hywin, että sydämmeen on pesinyt sata muuta perkelettä kun juoppouden perkele, jotta eiwät sinikaan kaikki ole niin kohteliaita, että tekisiwät hywäntahtoisesti seuraa juoppouden ruhtinaalle ja menisiwät yhdesjä hänen kanssaan ulos. Hywä on, suuren suuri hywä, jos juoppouden ruhtinas jaadaan ihmisyhdämmeestä tukistetuksi, sillä tuskinpa on siellä toista suurempakaan waltaherraa. Rauhea tyranni on siellä tosin epäuskon tuhatpäinen hirmiwöfin, mutta kun nyt ihmiset owat etupäässä tulleet eläwempään

fokemukseen edellisen kauheasta hirmuvallasta aineellisessa ja siiveydellisessä suhteessa, niin ovat käyneet ensi kädessä sen kimppuun. Mutta taistelu sitä vastaan ei saa olla puollustusjotaa jälkimmäisen suhteen, sillä silloin pa-pit eivät voi yhtyä liittoomme, ja me olemme menettäneet ydinvoiman riiveissämme. Loppusumma on sentäh-den: Älkäämme antako turin kostaan pettää riiveissämme; älkäämme päästäkö mitään vierasta ja häiritsevää jalon aatteen edistymisen tielle. Jos voidaan todistaa, että tanssi eli mikä muukin hante hywänsä on aatteellemme vastustajaksi, niin älkäämme mitenkään sitä puoltako. Paha ei voi olla hyvää vähimmäisäkään määrässä. Joka on terran raittiusmies, hän on sitoutunut sen edestä taistelemaan, eikä mitään ole hänelle sen kärkeämpää kun tietäminen itseltään mitä taipumuksia hywänsä kun tietää siten aatetta palvelerwansa. Jhan säälittää ajatella, että juoppouden kaikkein mustine seuralaisineen pitää jäädä kukoistamaan sentähden, kun raittiusmiehet eivät voi heittää tanssihimoaan. Ajatella kuinka kalliiksi te tuon haustuuden ostatte: se maksaa tuhansien kurjien äitien ja orpojen tyy-neleet, se maksaa tuhansia huokauksia linnan holwien sisään ioutuneelta, terran niin onnelliselta perheenisältä tahti toiwerikkaalta nuorukaiselta; se maksaa kaikki ne hywät rien-not, jotka raittiusliikkeen ympärille voivat keskittyä, ja se maksaa ennen kaikkea teidän oman elämäne. Lopetamme siis, hywät weljet ja sisaret, tanssin seuraelämämme kaikissa muodoissa ja koetamme walita sen sijalle jotakin oikealla tavalla huvittavaa ja hyödyllistä, muis-taen, että niin kauwan kun juoppous rehoittaa siinä kukois-tuksessa kun mikä nyt on asiantaita, meillä ei ole aikaa yhtään hetkeä tuhlata, vielä vähemmän sellaisen palveluk-seen, joka niin periaatteessa kun käytännössä on harvaittu aatettamme vastustajaksi.

Matti.

Raittius ja siiveellisyys.

Meisesti tiettyä on että wätijuomat heikentävät ja syövät ihmisen siiveellistä voimaa, heikentävät kunnian-tuntoa ja mielen lujaa tahtoa.

Meissä suomalaisissakin on tämä huomattawissa, ja marjinkin täällä Amerikassa, missä wäärä käsite wapuudesta sen lisäksi vielä on edistämässä paheita. Karvaami-set ja pettämiset ovat jokapäiväisiä asioita. Mies poistuu salaa waimonsa luota, jättäen hänet awuttomain lasten kanssa oman onnensa nojaan, vielä menee toisella seutu-kunnalla toisiin naimisiin, joten ritos yhä käy suuremmaksi. Ruokamies karkaa talosta, missä on kuukausimääriä syönyt welaasi, jättäen siten ruokatalon isännän aineellisesti wa-hinkoa kärsimään. Saman tempun saattaa ruokatalon isäntä tehdä kauppiaille, mistä tawaransa ottaa. Ja sa-mallaisista siiveellisten woimien puutetta huomaa kaikilla elämän aloilla.

Mitä sitte on rebellisistä suomalaisista tehnyt tuollai-sia hylkiöitä? Suurimmaksi osaksi wätijuomat. Jos ottaa tarkempaa selkoa tuollaisista tapauksista, niin melkeinpä aina siinä on wätijuomallakin osansa; an harwoin kuulee todellisesta raittiuswäestä sellaista.

Mies kuluttaa kapakasja pienet ansionsa, mitkä kuulu-wat perheen toimeentulon ylläpitämiseen. Puute ja hätä synnyttävät riitaisuutta ja epäshopua perheessä, ja silloin perheenisä tunnottomana jättää waimonsa ja lapsensa, siir-tyy toiseen waltioon, missä hankkii itselleen uuden wai-mon, jonka kanssa taas elää niin kauwan kun sopy kestää.

Woipiko olla inhottamampaa tetao! Siiveellistä tuntoa puuttuu mieheltä, joka tuollaisista woi tehdä, pettää

waimonsa, hylkää lapsensa ja jättää lapsensa. Ja siweellistä kunniantuntoa onkin sellainen waiilla, sillä wäkijuomat ovat tylyttäneet moraalisen tietoisuuden, ettei osaa eroittaa pahaa hyvästä, eli jos osaakin, ei tahdo.

Tällaiset teot, karkaamiset waimonsa ja perheensä luota, karkaamiset ruokapaitoistaan j. n. e., ovat saaneet kansallisuutemme huonoon huutoon. Ja misjä kansalaiset ovat sywemmälle juoppouspaheseen wajonneet, siellä myöskin siweellisyys on eniten jalkoihin tallattu, awiorikokset tavallisempia ja petokset yleisempia.

Jyrkästi poikkeawalle ja wastustawalle kannalle tässä on asetunut raittius. Raittiusseurain ohjelmana on wanha siweellinen ponsi. Niiden koto työ ja toimi perustuu siweelliseen woimaan, jota weli weljelleen aina on muistutamasja. Senpätähden niillä paikkafunnilla, misjä raittiusseurat ovat saaneet wahwempaa jalansijaa kansalaisten kesken, yleinen elämäntapa on siweellisempää. Et niissä ole awiorikokset niin yleisiä, ei karkaamiset tavallisia ta-
pahtumia.

Tuon eron ovat toisenkielisetkin huomanneet. Ja aina ovat suomalaiset suosituimpia niillä seuduin, misjä raittiusseurat ovat wanhan huonon maineen pois pesseet ja asettaneet kansamme suotuisampaan waluon.

Yleensä juuri noista karkaamisista ja awiollisista rikoksista, mutta ei ryhdytä innolla tekemään työtä niiden alkusyiden poistamiseksi jotka tuollaisiin rikoksiin johtawat. Poistetafoon ensin wäkijuomat ja juoppous kansastamme niin tyllä muut pabeet wähitellen karsitutawat seastamme.

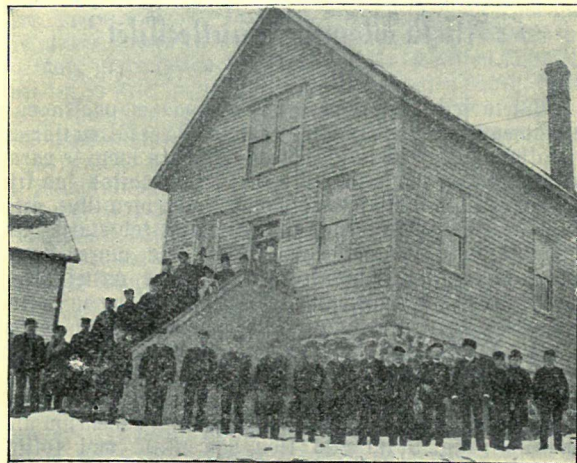
Kun mies elää himojensa orjana ja kantaa kapakkaan kait: ansionsa, mitä hän silloin antaa perheelleen, millä maksaa syöntinsä? Tuomisen himo johtaa häntä mutihin rikoksiin.

Juominen heikontaa ruumiillisia woimia, mutta wieslä suuremmissa määrässä henkisiä. Juopon järki tylystyy, tahdon woima katoaa ja siweellinen itsetietoisuus kuoleuu. Siksi ei sellainen wälitäkään, waiika jättäätin waimonsa, heittää turwattomat lapsensa orwoiksi, pettää ne, jotka hänelle ovat welkaa uskoneet.

Wakawa raittius on tässä ainoana pelastuksena. Se on näyttänyt jo siunatut siemenensä, misjä waan on päässytkin juurtumaan. Raittius ja siweellisyys ovat kaffi

woimaa, joka ovat wastafotana juoppoudelle ja siweettomyhdelle.

Misjä kansamme maine täällä kauniimmin kajahtaa, siellä raitis mieli waltitsee raittiisja suomalaisisja, siellä terve järki johtaa tefojamme.

Pohjantähti No 1

Hancock's, Mich., on wanhin S. R.-R.-W. seuraan kuuluwista seuroista. Se perustettiin helmikuun 22 p. 1885. Omaa haalia, jonka kwan tässä esitämme, alkoi seura rakentaa maalistuulla 1887. Ensimmäinen kotous siinä pidettiin heinäkuun 3 p. samana vuonna. Samalla se myöskin wafuutettiin tulipalon waralta \$800.00, nyt on se kaitfine irtaimineen \$1,115.00 wafuutuksessa.

Talo on etupäässä rakettu wapaahetoisesti, osaffi waan urakalla. Ja siihenkin on kustannukset kerätty lahjoilla seuran jäfenten keskuudessa sekä myöskin myynti-iltamilla.

Mistä olemme puutteelliset?

Wielä seisoo juoppous uhkaavana, voimakaana ja jurmaavana. Vielä kaataa se tuhansia ylälimittömällä miekallaan. Ja vielä useampiin tuhansiin lyöpi se parantumattomia haavoja ja koko yhteiskuntalaitos saa kitua juoppouden tuottamista vammoista. Orpojen itkut, äitien ja leskien valitukset ovat jokapäiväisiä todistuksia siitä. Vielä näemme tuhansia kunnan ihmislapsia, suuren luomakunnan jaloteofia, ihmisneroineen, hlewine aatteineen ja ennen kaikkea kuolemattomine sieluineen waipurwan wiinahirwiön hirmuiseen hautaan. Näemme miten oma isämme, isä pikku siskojemme ja veljiemme uusien ja yhä uusien lupauksienjakin perästä johtaa askeleensa kapakkaan, missä juoda mellastain kuluttaa wiikon tai kuukauden waiwoilla ansaitut rahat, rahat joita ansaitessaan sydämensä usein ilosta sykki ajatellessa mitä ilou hän niillä woi kotiinsa luoda, kun omaiset saawat ostaa ruokaa ja tarwittawia waatteita, lapset saawat jonkun lantun kirjain, paperin ja muiden pikku tarpeittensa ostamiseen, joita aina tarwitaen koulun ahkerassa työssä. Ja me näemme suruissamme tyllä näitä muuten kunnan isä palaawan aamufilla, wasta ehtä jonkun päiwän perästä, takaisin kotiin, kotiin missä häntä on niin hartaasti odotettu, toiwottu ja kaitwattu.

Miten liikututtawa surkea on tuo näkö! Isäraukka tulee kotiin alafuloisena, pää alas waipunena, arfana, häpeissään ja pelkääwänä kun tuomiolle wietäessä. Wää raskaana ja sekawana, jalat welktoina ja horjuwina, sydän raskaana. Oi, kun sitä sydäntä ahdistaa! Se syhyttää sinun pahoin tehneen taiwasta vastaan ja Jumalan ewesjä. Luontofin puolestaan syhyttää. Oma ruumiisi syhyttää sen hengen kurjuutta, joka noin perin wäärin käyttää tempelettään. Siihen hytly wielä omaistentin arfa ja surullinen

katse, sanaton syhyte, ja selwästi luet heidän filmistään nuketun sanat ja painat filmäsi maahan selwästi tietäen olewasi syhytä. Emmekä me näe juoppouden wiewän ainoastaan isiamme mukanaan, kauhuksemme huomaamme parhaassa tukoiistuksessaan olewaa nuorisoa, yhteiskunnan tulewaa toiwoa joutujan saman säälimättömän hirwiön suuhun. Näemme miten monet kunnan wanhuksat koettawat parhaan taitonsa mukaan antaa lapsilleen tiedollista kaswatuksista kouluttaen, kuskantaen, siten muka tehden heistä kelpo kansalaisia, ja turwatan heidän tulewan asemansa sillä että he jotain tietäwät. Ja taiten tämän ohessa unhotetaan nuorukaisen henkisen elämän, henkisen käytöksen, siweyden ja siitä johtujan raittiiden tapojen puoli. Kenties jo kotona totutetaan nuorukainen pitämään wäljuomia waarattomina ja nautiskelemisista wälttämättömänä juhlimisena ja wierastamisena. Oi kuinka monet wanhuksat, toiwottuaan nuorukaisen seppelöimisypäiwää, orwat saaneet seppelöidä hänet tuhlaajawoikana, ja monesti sellaisena tuhlaajawoikana, joka ei enää kotiinsa palaa, ei rakasta kotia, ei wälttä elämästä, kunhan waan saa wiinohimoaan tyydyttää kunnas tuoni niittää kuluwonsä.

Nuoria neitosiakin näemme wiinahimon wiettelewän. Jos se nyt ei niitä niin suorastaan walttaansa saiskaan, osaa se kumminkin terätä ubrejaan, ensin useinkin jonkun juopon nuorukaisen kautta ryöstää neidollisen puhtauden ja sitte hämmästyttävän hätäisesti johtaa yhdestä pahesta toiseen. Ja sortuupa ne epätoiwossa jottut äiditkin sinne, melowat yhdesä juoppouden sameassa meresä kauhuna ja säälinä niin hyrtin itselleen kun ympäristölleenkin.

Teemmekö me mitään näiden kurjain pelastamiseksi? Teemmekö mitään estääksimme tulewaa kansaa, nousewaa nuorisoa, kaswawia lapsiamme joutumasta jamaan kurjuuteen ja joutumasta itse juomarin orjaksi ja sen kurjaan joukkoon?

Teemmehän me tai ainakin koetamme tehdä. Mehän raittiussmiehet ja -naiset omalla elämällämme näytämme parempia, raittiimpia tapoja, osoitamme heille miten yhteiskunta toisii olla paljon onnellisemmissa otosuhteissa, jos se ei nauttii päihdyttawia juomia ja käyttäisi alkohoolimyrkytä wäärin. Ja sitä paitsi tarjoammehan juopuille ojennetun kätemme, hehoitamme heitä jättämään turmiota tuottawat juomat, waarallisen elämän polun ja yhtymään raittiussseuraan, suuren raittiusslipun alle taistelemaan or-

pojen ja äitien puolesta, yhteiskunnan hyvinvoinnin ja onnellisuuden eteen.

Mutta vaikka jo olemme vuosia työskennelleet, monta taistoa taistelleet, niin ei vielä likimaillekaan ole voiton päivä. Voittoja tosin olemme saaneet, oloisja ja tawoisja on tullut suuria parannuksia, waan samalla on wastapuoleenkin voimat lisääntyneet ja wanhattana kun muuri seisoo juoppous vielä tänä hetkenä yhä wiefkoitellen, surmaten ja taataen. Raitista ponnistuksista huolimatta ei työmme ole tyllin tehokasta, ei tyllin womatasta wetämään puoleensa eikä edes pitämään raittia seurassamme. Kun me iloksemme saamme jonkun huomaamaan wärijumain turmiollisuuden ja yhtymään raittiuslippumme suojaan, saamme toiselta puolen aika harmia nähdesjämme jonkun weljistämme jonkun aikaa kanssamme työskenneltyään luopuvan pois weljeyshuostamme ja wajoawan hywin usein uudelleen tataihin entiseen turmiolliseen elämäänsä ja sen waarallisiin salafareihin.

Me tietysti syytämme häntä itseään siitä, sillä sehän nyt on selwintä ja tawallisinta, mutta wahingon ei toki ole, jos katsomme itseämme, josko pienintäkään rikon kohdtaa löytyisi, koskapa ei raitti työhömmme innoistuneet ole kanssamme wiihtyneet. Riin, mitähän puutteellisuutta olisi löydettäwissä.

Mitäkö meiltä oikeastaan puuttui ja missä työmme heikot kohdat? Tarjoammehan juomareille ojennetun kätemme wetääksemme heitä siitä elämästään, missä rypivät. Näytämmehän elämäsjämme esimerkeillä parempia tapoja, innoistutamme, kehoitamme, neuwomme. Mitä muuta woiimme tehdä?

Mitäkö muuta?

Paljon muuta, enempi, jalompaa ja pyhempää woiimme tarjota. Ei siinä tyllä, jos esimerkiksi näytämme parempia tapoja, kieltäymällä nauttimasta päihdyttäwä juomia waiutamme raitistuttawasti oloihin ja mielipiteisiin. Ei siinä tyllin, jos wastustamme juomatapaa ja kapakaliiffettä. Ei siinä tyllin, jos kehumme raittiuden hyödyä, edistämme hyviä tapoja, puhumme siweydestä tai jos kuinka kaunopuheliaasti tuwaamme juoppouden tuottamat kurjuudet, herätämme tunteet hereille ja siten innoistutamme kuulijat raittiusuuttyöhön, saamme ne kirjoittamaan nimensä ja tekemään lupauksen. Raitti tämä tyllä on jo jotain tehtyä, mutta siinä ei ole tyllin, se ei riitä lähestään wiemään

meitä woiittoon. Kun wastustajammekin owat waan wahwistaneet alemansa ja seisowat siinä uhtaawina, niin me todellakin tarwitsemme ylliluonnollisia womia, parempaa sotafuria ja suurempaa intoa ja uskollisuutta sotilailta kun tähän asti.

Wäärin olisi sanoa, ettemme olisi parastamme koettaneet ja tehneet mitä olemme woineet. Mutta niinhän se mailmassa on, että usein jo luulee parhaanta tehneensä ja huomaakin ettei ole tehnyt lähestään sitä mitä woi ja olisi woinut. Aina ja aina tulee uusia näkökohtia esille ja tulwaan kofemaan miten paljon tarwitaan entisesjään työsja forjausta. Ensin me tietysti perustimme raittiusseuran itäänkun padoksi juoppouden tulwaa wastaan. Waan sitte nähtyämme tulwan yhä paijuwan tuli meidän patoa forjata ja forjata. Ja näitä forjauksia on aina ja yhäti raittiusuuttyösjakin, mitä wanhemmaksi se tulee sitä warmemmaksi ja wahwemmaksi se myös wartuu.

Raitkein enite puuttuu meiltä luullakseni tosi ystäwyyttä, tosi weljellisyhtä ja tosi uskollisuutta. En minä sano, ettemme olisi ystäwäi ystäwillemme, weljiä weljillemme ja uskollisia monesja kohden, mutta sen sanon hywällä syllä, ettei nuo ole olleet pyhiä nuo säännöt eikä niitä ole tullut niin noudatetuksi kun niiden merkitys olisi waatinut.

Kukaan ei tiedämmä loukkaantune, jos sanon amerikalaiisten tässä kohden olewan tuntuwasti meitä edellä, ja jos heistä joku rubeaa raittiusseuraan, pyhnee hän siinä aina, kunnes kuolo kohdtaa. Tästä kai seuraa ne tulokset, mitä muuten wäkilukuun werraten wähempilukuiset raittiusmiehet aikaansaawat. Tosin tyllä on kansojen luonteilla erilaisuutenja ja onpa kaswatuksen suuntakin kulunut eri rattoja, joten emme saa ollemaan itseämme halwessia, jos muka jostain kohden olemme muita jälellä, ehtäpä joistakin suhteisja olemme edellä. Meidän tietysti tulee pitää se, mitä meisjä on hywää, karsia huonompi puoli pois ja huonon sijalle ottaa juuri niitä hyweitä, mitä muilta kansoilta opimme. Ja juuri silmään pistäwinumät hymeet toiskielisten raittiusuuttyösja, niinkun muissafin henkissisja ja taloudellisissa pyrinnösja, on ystäwyyss, weljellisyys ja uskollisuus. Me helposti huomaamme, ettei ole oltu tyllin hyviä ystäwäi toistemme kansja, puhumattakaan eri seurojen wäleistä, mitkä owat olleet raittea muuta kun ystäwälliset. Me emme myöskään tahdo oikein tuntea tuota sywää ja ja-

loa weljellisyttä, mitä esim. „Good Templarit“ tuntevat. Meistä ei raittiusweli itse asiassa ole sen parempi kai lähempi kun tukaan, emmehä me ajattele osoittaa hänelle sen suurempaa luottamusta tai ystävällisyyttä kun muillekaan. Ja mitä pahinta, uskollisia olemme ainoastaan niin kauvan kun suvaitsemme olla. Ei se raittiuslupaus sido meitä kaurvemmaksi aikaa kun siihen asti, jolloin tahtomalla tai tahtomatta tulemme lupauksemme rikkoneeksi. Ei tuo uskollisuus welwoita meitä aina olemaan samaa mitä nyt olemme. Ja juuri tuon tähden saatamme tulla seuraan ja luopua seurasta vähänkään joutumatta tunteittemme kanssa taisteluun. Tässä kohden olemme suuri vastakohhta toiskiellijille, jotka owat tosiweljiä kaikilla, uskollisia aina. Ja toiskiellinen tietää löytyvänsä raittiusweljiä luona lämpimän suojan, weljellisen ja wilpittömän vastaanoton.

Ja se, mitä me enite kaipaamme raittiusyhödsämme niin hyvin täällä Amerikossa kun Suomesakin, on ystävyyttä, weljellisyttä ja uskollisuutta. Kun seuraamme yhtyy uusi tulokas, joka selwästi on tullut huomaamaan minne se toweruus ja ystäväpiiri johtaa, jossa nautinnoisissa tulutetaan aika ja rahat, jättää hän tuon ystäväpiiriin toivoen raittiusseurasta ja raittiusweljistä löytävänsä uusia, parempia ja luotettavampia ystäviä. Tuollaisilla tunteilla tulee hyvin moni raittiusseuraan, toiveilla kerran löytää ystäviä, joiden seurassa jalostuu, wiihtyy ja wirkistyy. Ja aivan oikeinhan on tuo toivo. Mehän vielä lupaamme hänelle tuota sanomalla hänen yhtyeskään seuraamme: „Terve tuloa! Täällä olet löytävä uskollisia ystäviä kaikissa waaroissa!“

Mutta kuinka käypi? Uusi tulokas on usein aivan yhtä pian unhotettu kun terwetuliais-kädenpuristus on toimitettu. Ja itse hän saa pyrkiä tuttavuudentekoon, luomaan ystäviä itselleen. Jos hän on wilkas seuran mies, onnistuu se tietyksi ilman waiheuksia, sillä wilkaus ja seurustelutaito suorvat ystäviä. Mutta jos hän on ujo, seuralämään perehtymätön, jää hän huomaamattomaksi henkilöksi kaurvaksi aikaa ja hänestä alkaa kun näyttämään, että se on aivan sama jos hän on seurassa taikka ei. Suuri tämä tekeekin monen wastatulleen alakuloiseksi, wieraaksi, ja hänestä alkaa tuntua entinen elämä ja entiset ystäwät paljon hauskemmita. Hänestä tuntuu, että ne entiset ystäwät, waikka wirheellisiäkin, owat teeskentelemättömiä ja

awomielisiä, sinne niin muodoin alkaa halu wetää heidän seuraansa tataisiin. Tässä syhy, miksi niin monet, olletikin isommissa kaupunkipaikoissa, luopuivat raittiusseurasta ja palaawat entiseen epäwarmaan elämänsä. Tässä kohden tulee meidän raittiusweljien ja -siskojen tehdä perinpohjainen forjaus parempaan. Meidän tulee uudelle tulokalle kilwan rientää osoittamaan ystäwyhättämme ja sitä wilpittöntä iloa, minkä hänen tulemisensa seuraamme meissä herättää. Meidän tulee uuden jäsenen heti antaa ymmärtää, että hän on ystäwämme, weljemme, towerimme, ja että meidän ilomme on hänen ilonsa, että suurin hupimme on nähdä hänen wiihtywän luonamme ja olewan kun ainakin fotonaan. Se ei ole arwan helppo tehtävä, kun monesti hywinfin karkeita aineksia seuraan yhtyy, jotka kaikki eiwät kättäkkään mitä sywempi ystäwyys miesten välillä merkitsee ja tofko mitään sywää ystäwyttä löytykään muitten välillä kun nuorten lempiwäisten. Tässä kohden tulee menetellä warowasti ja totuttua jäsenet hiljakseen käsittämään, että siellä löytyy ystäwyys, hymä, jalo ja helä ystäwyys, missä yhteistuwöhön on liittouduttu karstelemaan hyweiden puolesta. Enjimmäinen huomioon otettava seikka on soada joka jäsen käsittämään tärkeä työnsä ja että hänen ajemansa ja olemassa olonsa on aivan yhtä tärkeä kun kenen muunkin hywänsä. „Tuntea arwonsa“, woipi sanoa, on ensi oskel. Sitte on toinen yhtä tärkeä ja huomioon otettava: tosi weljellisyys. Se on yhtä tärkeä kun ystäwyyskin. Jos tukaan weljellistä toweruutta enempi kaipaava, on se juuri raittiusweli ollenkin wastatullut uusi tulokas. Niinkun ainakin on tawallista mailmassa, tulee jokaisella olla heidän uskottunsa, jolle sydämmensä purkaukset ja sen hienoimmat tunteet ilmaisee. Ei ole mitään wähäinen asema saada weljen kofemuksesta oppia ja uutta intoa sekä näin tulla toistensa sielu-elämää tuntemaan. Miesten kanssa on aivan samoin laita kun nuorten ja wanhempainin naisten. Sanotaan naisella olewan aina jonkun naisystävän, jolle hän ilmaisee ne hellät ja arat tunteet, mitä hänellä lieneekään. On niin hupaisia nähdä — harwoin kyllä sen näkee — kuinka kaffi nuorta neitosta toisilleen suputtaen kertowat suuria salaisuuksiaan.

„Minä sanon sinulle jotakin, Sisju, jollet sano kellekään.“

„En toki! Mitäs minä nyt rupeaisin sitä sanomaan, uskothan toki minua tuon werran?“

„No, kun se Pekka eilen illalla minua kotiin saattaes-
saan alkoi sanomaan, miten se olisi niin hupaista, kun olisi
oma koti — — —“

„Niin, mitähän se sillä tarkoitti?“

„Kyllähän sinä sen nyt ymmärrät mitä se tarkoitti.
Hän tarkoitti jotta — — —“

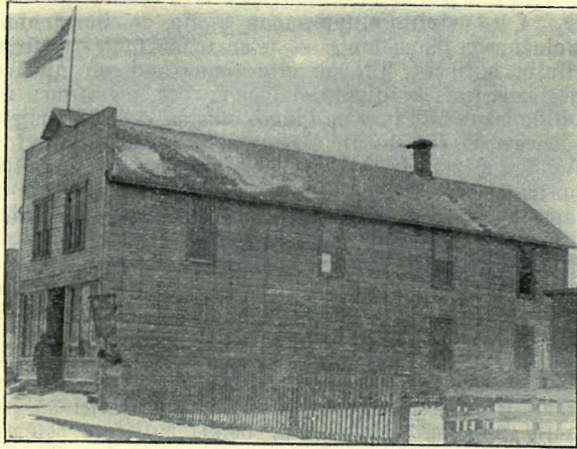
Tällä lailla ne tytöt keskenään tunnustuksiaan tekewät
ja heistä on niin hupaista saada sydämmensä puratuksi,
saada sanotuksi se „iso asia“. Ja vieläpä se tyttömäinen
avoisyhdämmisyys säilyy wanhanakin, kostapa ne nuo äidit-
kin keskenään puhelewat miehistään, niiden hyweistä taikka
wioista ja tietentia tyttäriensä sulhasista. Samaten se on
miehenkin laita, jos ne ei niin suoraa päätä toisilleen sa-
nokkaan mitä tuli „höwäättähä“ illalla sitä tai tätä kotiin
saattaesja, sillä ainahan sitä tulee jotakin sanotuksi kun
lämpenee. Mutta niitä on asioita nuorilla miehillä ja
ikämiehilläkin, joista keskenään haastetaan. Ja ollekin
nuorelle miehelle on hyvin tärkeästä armosta päästä wel-
jelliseen toweruuteen tosi jalojen miesten kansja, koska hä-
nellä silloin on tilaisuus omata itselleen jaloja pyrintöjä
tai saada wahwitetta niille jaloille päätelmilleen, joita
hän omistaa, waan, luullen niitä ei muilla olewan, alkaa
horjumaan.

Mutta sitä paitfi weljellishyteen kuuluu muun muassa
weljeään puoltaminen siinä, missä hän itse ei ole läsnä.
Jos raittiuseweljestä sanotaan jotain halpaa, koetetaan
tehdä hänet epäluulon alaiseksi, niin weljen ei saa olla
liian halukas tuota uskomaan, päinwastoin on parempi
oioittaa halweljimistä sellaista kohtaan, joka lähimmäis-
tään koettaa halwentaa. Parempi on näyttää, ettei mykä
woi uskoa, ennenkö saa weljensä kansja haastella ja tshyä
asiasta. Witamme tahtookin olla juuri siinä, että liian
pian uskomme weljestämme pahaa ja, mikä ikäwämpää,
tustin koskaan otamme häntä puolustaaksemme.

Sitä paitfi kuuluu tosi weljellishyteen vielä setin, että
pidämme weljeämme niinkun ainakin omaa weljeämme ja
niin katvomme hänenkin parastaan missä wain siihen tilai-
suutta on, ulkopuolella seuralämääkin, jotapäiwäihsisä
oloihsja ja toimisjämme. Jos raittiusemies on liikemies
ja meidän sopii häneltä ostaa, niin se tulee tehdä, taikka
jos tarwitsemme jonkun työsjämme, niin tulee tietenk in an-
tra weljellemme etuhsja.

Ja sitte seuraa uskollisuus yhtä tärkeänä kun edelliset-
kin. Olla uskollinen kuolemaan saakka on ifänmaataan
puolustawan tunnuslause — se on tunnuslause wihkituo-
lillakin, miksi ei se sitte saa olla tunnuslauseena raittiuse-
työsjämmekin? Raittiustyösjäkään ei riitä, jos olemme us-
kollisia waan niin kauwan kunnes otamme ensi lasin miestä
wäkewämpää, ei riitä että olemme uskollisia waan niin kau-
wan kun olemme seurasja. Meidän tulee olla uskollisia
kuolemaan saakka. Ja sitä paitfi uskollisuuteen ei kuulu yk-
sinomaan mitä jäänöt tarkoittawat uskollisuudella, nimit-
tään sääntöjen noudattaminen. Uskollisuudella muun
muassa tarkoitetaan sitäkin, että me uskomme weljemmekin
elämän sääntöjen jälkeen ja tekewän parastaan ediktääksen
raittiustyötä. Ja kun me uskomme hywää raittiuseweljes-
tämme, olemme tietysti walmiit häntä puolustamaan, tie-
tään hänen kuuluwan samaan liittoon, tietään että hän on
jäsen samassa seurasja ja että seuran kunnia on hänen kun-
niansa sekä että weljen kunniaa polkemalla poljetaan seu-
rankin kunniaa. Juuri niin, fiskot, weljet ja ystävät.
Innostusta meillä on. Halua työhön ei puutu. Wanhat
fotilaat seisowat yhtä reippaina kun wuofikymmen takaperin
ja uudet tulokkaat täynnä innostusta tibentämät joukko-
amme. Pitäisi tämän olla takeena woittoon, jos suunnit-
tekaan noudatamme ystäwyhyden, weljeyden ja
uskollisuuden lakeja ja niiden lipun alla otamme ofaa
mailman raittiustaiston riemukulkuun jättiläihsiwihollista
juomatapaa vastaan.

E. J. I m o n e n .

Raittiusseura Walo

Fronwoodissa, Mich., perustettiin marraskuun 21 p. 1886. W. 1893 rakennutti seura oman kokoushuoneen, joka tuli maksamaan noin \$1,600.00, josta on vielä velkaa \$250.00. Huone on kaksikerroksinen, 64 jalkaa pitkä ja 24 jalkaa leveä. Yläkerrassa on haali ja alakerrassa on puoti ja neljä ajuinhuonetta, joita vuokrataan tarwittewille. Seuran koko omaisuus on arwoltaan \$2,000.00, kiinteä ja irtain yhteen luettuna.

Talo sijaitsee Korriekaiwannon alueella Binetadun warrella, josta on sopiwa nähdä Hurleyn, Jessievilleen ja Fronwoodin kaupunkeihin.

Toimiwimpänä jäsenenä haalin rakennuksessa oli seuran nykyinen rahastonhoitaja J. Boström, joka siinäkin tunnolla suoritti tehtävänsä.

Seurassa on ollut jäseniä 50—100. Nykyisin ovat ne niin hajaantuneet, että ei ole kun wiidettäkymmentä maksawa jäsentä.

Seurasta on kuollut kaikki jäsentä koko sen olemassaolon ajalla.

Oma lainakirjasto on myös seuralla, ja siinä on noin puolituisia sataa kirjaa.

Myrsky-yö.

Oli kaunis syyskuun päivä. Aurinko paistoi kirkkaasti ja teki suloisen, mieltä ylentävän vaikutuksen erään laivan miehistöön, joka kautana ulkomailla purjehdittuaan taas oli lähellä Suomen ihania, rakkaita kotirantoja. Ee osa miehistä, jolla oli vapaa wuoro ja sai lepoa noutia pienten aaltojen hiljaa laimaa kiikutellessa, uneksi siitä hauskaista hetkestä, kun saa taas kohdata rakkaat omaiset ja tuttavat suloisilla kotikunnalla. Taas se osa miehistä, joka oli kannella purjeiden hoidossa j. n. e., keskusteli siitä, kuinka tulee olemaan iloista kun taas päästään rakkaaseen synnyinmaahan monien waiwojen ja waarojen perästä. Aina tuon tuostakin laikui raitkaat suomalaiset merimieslaulut laivan kannella. Illalla siwuutettiin eräs walotorni ja muutettiin purjehduswuunta itään Suomenlahtea kohden. Miehistö päästi raitkaan hurraahuodon. Nefin, jotka uinuivat kopeisjaan, heräsivät huutoon, ja kiiruhtiwat kannelle tiedustamaan syytä kumppaniensa iloon.

Ainoastaan yksi mies oli joukossa, joka ei ottanut osaa ilon. Olifohan hänestä wastenmielistä mennä synnyinmaahan? Ei, ei, se ei ollut hänestä wastenmielistä, waan hänellä oli toinen syy surumielisyyhteensä. Hän oli laiman timperi ja oli kymmeniä wuosia purjehtinut merellä sekä ollut monissa waaroissa. Miehistö kutsui häntä leikkillä „Merifarhutti“.

Toku miehistä meni hänen luokseen ja kysyi:

„Mitäs meidän Merifarhua waiwaa, kun on wastoin tapansa niin suruinen, waikea ollaan kotimaahan pääsemässä? Wai ettekö tahtoisi wieselä kotirannalle päästäkään?“

„Kyllä tahtoisiin, sillä kowin ikäwöin sululaisiani ja Suomea; waan luulen, että aikani on jo tullut laskea

oman elämäni purren satamaan, sillä tunnosjani tunnen, etten näe enää Suomen armaita rantoja.”

„Mitä joutavia. Teidän olette terve ja luja kun terwasanto. Elätte vielä kymmentä vuotta, ja huomenna han ollaan maisja.”

Surumielisesti päätään pudistaen vastasi vanhus:

„Tunnen vastustamattoman siällisen aavistuksen, että ei ole monta miestä laiwasjamme, jotka näkewät huomispäivän walkeuden. Tuolla idässä nähty pilvi nousewan, jota seuraa raju myrsky. Se woi laiwamme ajaa Suomenlahden waorallisiin kareihin.”

Miehistön waltasi surullinen äänettömyys. He olivat aina tottuneet antamaan arwoa wanhan Merikarhun sanoille. Laiwan kapteenin kuuli tuon puheen ja vastasi siihen:

„Laiwamme ja sen reipas miehistö on jo monta myrskyä lannistumatta kestänyt. Kehotan teitä, jos nytkin myrskyn joudumme, olkaa rohkeat, työskennelkää pelwotta entisellä uljaalla tawalla Herron apuun luottaen, joka on meidän jo niin monen kowan myrskyn läpi onnellisesti johdattanut. Ja jos Suomen rannat on waaralliset, niin onhan siellä walotornit, jotka woiwat kilpailla minkä maan walotornien kansja tahansa. Niiden avulla tyllä oikean suunnan löydämme ja salakalliot wältämme.”

Tälle puheelle päästi miehistö raikkaan hurraahuodon. Samalla kuului perämiehen huuto:

„Ensi wahti ylös! toinen lewolle!”

Miehistö oli kaikki taas entisellä iloisella luonnolla, ainoastaan wanha Merikarhu wetääntyi koppiinsa syömättä. Hänen ilmisjään nähty kynneltä kimaltelewan.

Kun kaikki olivat lewolle asettuneet ja päässeet unen hellään helmaan, kuului kapteenin käsky:

„Ylös miehet, wetämään purjeet kokoon!”

Miehet rienhivät ylös käskyä täyttämään. Tuuli winkui ja ulwoi mastoissa ja köyhsissä. Waineet wyöryivät hirmuifella kohinalla yli laiwan uhaten perikatoa ja häwitystä. Kapteenin ja perämiehen käskyt sekaantuiwat myrskyn raiwoon. Miehistö sai ponnistaa viimeiset woimansa pyhitteläkseen köyhien avulla mastoissa. Ripeästi he suorittuiwat tehtäwiään, waan myrsky oli heitä woihallisempi. Tuuli repi purjeet palasiksi. Miehet huudettiin kannelle ja pumput pantiin käyntiin. Laiwa rutisi ja ruskui raiwoisan elementin sitä paiskiesja.

Jokaisen katse oli kiinnitetty koillista kohti, sillä sieltä olisi pitänyt walotornin nähtyä. Waan ei kukaan nähnyt muuta kun synkkää pimeyttä. Myrsky oli kääntynyt eteläiseksi ja yhä kowemmin runteli se laiwaa. Käsky kuului:

„Hakattaa iso masto poikki!”

Miesten jonkun istun annettua mastoon ja köyhsin tempari tuuli sen alas sellaisella rytinällä, että koko laiwa wapii kun wirran ruoko. Peräsin riffoontui. Kapteeni käski antaa hätämerkin. Kanuunat tähtettiin ja hätälaukauksia annettiin. Samalla ilmestyi walo suoraan pohjoisesta. Purjehtijat tunsiwat, että se oli sama walotorni, jota he warttoiwat koillisesta. Ja nyt he olivat sen takana, waarallisten kallioiden välissä. Kapteeni huomasi laiwan pelastomisen mahdottomaksi. Hänen welwollisuutensa oli saada miehistö pelastetuksi. Käsky kuului:

„Weneet alas!”

Enimmäisestä lyötiin köydet poikki, waan sen wei aalto mufanaan. Toiselle käwi samaten. Kolmas wene saatiin mitä suurimmalla ponnistuksella ja warowaisuudella alas. Osa miehistä meni siihen lähteäkseen sillä aaltojen waraan, waan hyötyaalto löi weneen laiwan laitaa wästen murstaksi. Miehet joutuivat myrskytämän meren uhriksi. Nyt ei ollut jälellä enää kun laiwan pienempi wene. Se saatiin helpommin alas. Jälellä olerwat miehet, joita oli kapteeni, perämiehet, laiwapoika ja ”Merikarhu”, astuivat siihen. Kun he olivat päässeet wähdän matkan päähän, paiskasi raitwoija aalto heidän weneensä ulospistäwää kallionkärkeä vastaan, jossa se pirstautui kappaleiksi.

Seuraawana aamuna tawattiin joitakin ruumiita, joita meri oli ajanut saaren rantaan. Kahdesja näistä rantaan ajautuneista huomattiin vielä elon merkkiä, nimittäin nuoremmassa perämiehesjä ja laiwapojassa, jotta kowilla ponnistuksilla saatiin wirkoamaan.

* * *

Myrsky oli ohitse. Namuaurinko walaisi ulapalla yöllistä taistelufenttää, misjä niin moni merimies oli sinäkin yönä taistellut elämästä ja kuolemasta. Maininki loiskui rannan kallioita vastaan, tuoden aina silloin täisöin jonkun kappaleen haakiriffoon joutuneesta laiwasta ja

kohinallaan weisaten surullista hautauswirttä niille wainajille, jotta se oli syliinsä sulkunut.

Mutta mitä oli syynä, että laiva, joka oli sitä ennen monta myrskyä kestänyt, sinä yönä joutui haaksirikoon ja saaliinhimoisen meri monta uhria kitaansa nieli?

Syy oli se, että he eivät nähneet walotornia ennentuntiin myöhään, silloin wasta kun jo olivat joutuneet waarallisten karien keskelle, mistä laivan pelastus oli mahdoton.

Walotornin näymättömyyteen oli aiwan yksinfertainen wita: siellä ei ollut tulta. Wartijat olivat pitäneet kumppaninsa nimipäiwää, jossa tilaisuudessa myös oli ta-wallisen runsaasti juotawia maisteltu. Sen waiikutuksesta uupuiwat he uneen, josta wasta hädässä olewain kanuunanlaukaukset heidät herättiwät.

Alaasta tuli tuffinto, jossa käwi selville, että juoppous oli ollut päämestarina tähänkin murhenäytelmään. Walotornin wartijat joutuivat rangaisuista kärsimään. Mutta wiina, joka oli syynä siihen, ettei reippaat nuoruuskaiset eikä wanha Merikachukaan saaneet enää nähdä Suomen rantoja ja rakkaita omaisiaan sekä ystäviään, sai wastakin jäädä entiseen wapauteensa lewittämään turmelu-waa unta walon wartijoidenkin joukossa. Kuinka monelta walar wartijalta se on nukkunut sisälliset tunteet ja tehnyt heidät kurjiksi himojensa orjiksi. Juoppojen walolamppu on sammunut. Pimeys on päästänyt monta elon tiellä purjehtiwaa siwu oikean walotornin waarallisten wiettyhysten salafallioiden wäliin, turmeluksen aaltojen murskatawaksi.

Ylös, walon wartijat! Ylös, Suomen kansa! Sytyttäkää walolamput, näyttäkää tietä elon merellä purjehtiwille! Walaiskaa selwiksi ja hywin nähtäwiksi waaralliset turmeluksen salafarit. Tämä ei ole ystiyisten tehtävä, wuan koko kansan. Suomen kansa nousee työhön totuuden aseilla, sillä aamu on jo koittanut, päivä waljennut, tehtäwänne teitä odottaa. Juoppouden salafareille moni sortuu. Antafaa rauttiuden puhtaan walon selwästi walaista juoppouden kurjat, pohjattomat kuilut, työskennelkää niin, että wälijuomat, jotka ovat olleet syynä niin moniin haaksirikoihin ja jotka owat niin monta tuhatta elonmerellä purjehtiwaa wieneet ikuisen haaksirikoon, joistettaijain koko mailmasta.

M. Rff.

Mitä nuoren miehen tulee ajatella, ennenkun hän ottaa ensimmäisen lasin?

Ajattele niitä monia hyltyjä ajan merellä, jotka owat tulleet sifsi, mitä he owat, wäkevien juomien kautta!

Ajattele äitiäsi, joka sinut synnytti tuskalla mutta sillä toiwolla, että sinusta oli tulewa hyvä ja raitis poika hänelle!

Ajattele niitä kyyneleitä, joita hän, äitisi, on wuodattawa kuultuaan että sinusta on tullut juomari!

Ajattele hänen sydäntään, kunta se on patahtumaisillaan hänen ajatellessaan sinun alennustilaasi ja sitä waa-raa, mihin sinä syöffet itseji; ajattele sitä bellhyttä, jota äitisi tuntee sinua kohtaan, ja sano kiusaukselle: „ei!”

Ajattele tulewaisuutesi toiwoa, joka on sammua, jos rupeat juomaan, ja sitä uhkaawaa tuhoa, joka mustan uhkaawan pilwen tawoin silloin on liitelevä ruumiisi ja sielusi yli!

Ajattele sitä kurjuutta, johon olet waiwura, joka on tahtawa muistoasi ja turmelewa puhtaat tapasi, joilla sinä olit niin onnellinen äitisi suojuksa, ja anna kaiken sen taituttua itseäsi sanomaan „ei” ensimmäiselle lasille!

Ajattele kuinka henfesi on olewa myrkytetty ja pahalta haisewa wanhoina päiwinäsi ja ajattele sitä liika aikaisista fuolemaa, joka on seutaawa juoppouudessa ja irstaisuudessa wietettyä elämää!

Ajattele niitä koteja, jotka olisimat woineet olla pieniä taiwaita, täynnä rauhaa, onnea ja hywinwointia, mutta jotka nyt owat kirouksen ajuntoja, joissa wallitsee surua, hätää ja puutetta — ajattele niitä, ja sinä ole wastaawa „ei” kiusaajalle!

Ajattele niitä ystiyisiä, kolkkoja hautoja, joiden luo ei lukaan mene wuodattamaan kaipausten kyyneleitä ja

joissa niin monet toiveet ovat haudattuina, jotka toiveet olivat yhtä valoisat kun nekin, jotka sinua nyt elähyttävät!

Ajattele niitä voimakkaita käsiwarfia ja lämpimiä sydämiä, joiden veri sai posken punottamaan, mutta jotka nyt kuihtuvat pois ja ovat valmiit kaatumaan kuoleman iskusta ja mihinkään telpaamattomina lasketaan juomarin hautaan. Ajattele niitä kuihtuneita liljoja ja hävitettyjä kenttiä, jotka vielä olisivot kukoistaneet ja lewittäneet tuoksuaan laajalti ympärille, ellei juoppouden murhaenkeli olisi päässyt tunkeutumaan sinne, sen kautta ettet osannut sanoa "ei!"

Ajattele sitä pahaa henteä, mikä piilee wätijuomapitarissa, kääremettä, joka piilee ryyppylasissa, joka on myrkyttänyt tuhansia ja vuosittain kaataa hautaan tuhansia maan poikia!

Ajattele tätä kaikkea, nuori mies elämäsi matkalla ja tee itjesi semmoisilla ajatuksilla tykenewäksi sanomaan „ei“, joka terta kun ryyppylasi sinua tuusaa!

Tee niin!

Miksi ei halunnut juoppoa.

I.

Erkki ja Anni olivat palveluksessa Kinnusen talossa. Edellinen oli jo palveluspaikastaan ollut kaksi vuotta, jälkimmäinen vasta yhden. Sillä ajalla olivat he hyvin kenenneet tutustua toisiinsa.

Erkki oli jo pitkän aikaa luonut ihaillewia silmäyksiä Annia kohden. Ja eipä se ihme ollutkaan, sillä Anni oli kaikin puolin wiehättävä. Sentähden hän weti muidenkin nuorten miesten huomion puoleensa.

Annia oli jo kosittu kaksi kertaa, vaikka hän olikin vielä nuori, tuskin kahdentymmenen. Ensi kerralla oli hänen kosijansa erään warakkaan talon poika, toisella torpan poika. Mutta Anni puurniti tarkoin, kelle lupauksensa antoi. Sen, joka pikkuisenkin wiinaa maistoi, ei tarwinnut toivoakaan. Tämän wian huomasi Anni kumpaisessakin kosijassaan.

Ei Anni siitä wälittänyt oliko sulhonsa rikos wai köyhä, kun se waan oli muuten miellyttävä ja raitis.

Mitä Annin warakkuuteen ja kodin rikkauksiin tulee, ei niistä juuri kannata puhua. Hänen kotinsa oli ollut köyhä. Isä oli ollut juomari. Köyhyyden pakottamana hän lähtikin pois kotoaan.

Melkein sama oli Erkin laita. Hän oli jo kymmenwuotijana lähtenyt pois kotoaan. Isä oli kuollut jo, hänen pienenä ollessaan, eikä äiti woinut suurta lapsijouttoa elättää. Sen wuoksi äiti toimitti hänet juoksupojaksi erälle kauppa miehelle. Nyt Erkin laito oli jo toisiin. Hän oli waurastunut ja oli pulskimpia tyhläkunnassaan. Rahaakin oli hänellä jo wähän säästönsä, sillä eipä hän sitä juuri turhiin kulutellut.

Erkki oli jo monta kertaa etsinyt sopivaa tilaisuutta jaadaakseen kohdata Annia kahden kesken, tunnustaakseen hänelle rakkautensa. Mutta sellaista hän ei ollut vielä löytänyt sillä hän päätti waitoa. „Enemmän on wuodesja päiwia kun kuukausia,“ ajatteli hän.

II.

Muutamaa talosja oli tanssijaiset. Kaikki seudun nuori kanja oli niihin kerääntynyt. Tanssi oli paraitaa tähdessä wauhdissaan.

Belimanni laffautti soittonja, tanssi laffafi myöskin ja kaikki tanssijat kiiruhtiwat ulos „iäähdyttelemään“, kuten oli tapa janoa.

„Etköhän lähdetä kottiin päin käwilemään,“ janoi muuan hywiin waatteisiin puettu nuori mies kääntyen toisten puoleen.

„No Erkki, mihin sinulla on jellainen kiire, otetaanhan nyt vielä yksi hyppy,“ janoi eräs joukosta.

Erkki suostui siihen, peli alkoi joiimaan ja taas oli tanssi tähdessä wallassa. Erkki meni tyttöjen puolelle, otti tanssikumppanikseen muutaman pulskaan tytön ja niin sitä taas mentiin.

Wähän aifaa tanssittuaan wei Erkki tanssikumppaninsa ulos ja janoi hänelle: „Anni, etköhän jo lähde pois kottiin yhdessä minun tanssijani.“ Jollat lähde, niin lähden yksinani.“

„Kyllä minä lähden kottiin nyt sinun tanssijani,“ janoi Anni.

„No jepä hyvä,“ janoi Erkki, „muutenkin minulla olisi sinulle vähän puhuttawaa.“

„Mitä kummaahan tuo nyt olisi,“ arweli Anni.

„Odotahan vähän, niin saat kuulla,“ janoi Erkki.

Wähän mattaa maantietä myöten tulleetuaan poikkewat Erkki ja hänen towerinsa eräälle syrjötielelle. Polku johdi maantieltä suoraan Rinnusen taloon. Difea kärryite teki juuremman wäärän. Paikka oli mautointin Erkin mielestä joweliaampi heidän keskinäiselle puheelleen kun maantie.

„Ehkä olet arwannut ajan mitä warten sinua tutsuin tulemaan ja mitä puhetta lupajin pitää tanssijani,“ alkoi Erkki wihdoin.

„En ollenkaan, mistä sen olisin arwannut?“ janoi Anni kysyvästi katsellen Erkkiä.

„No koska et ole arwannut, niin sanon suoraan ajani, joka ei ole pitkä, waan sijältää ainoastaan yhden kysymyksen — pidätkö minusta?“

„Ruinka, pidätkö, rakastanko, wai mitä sinä tarkoitat?“ janoi Anni hieman punastuen.

„Niin, rakastatko minua? sitä minä tarkoitin,“ janoi Erkki tullen hänkin punaisiksi kaswoiltaan ja vähän niin-kun hämille joutuen.

„Minä teen sinulle saman kysymyksen, sillä minussa on tauwan tytenyt rakkauts sinua kohtaan,“ janoi Anni kainosti.

„Mitä, teetkö sinäkin minulle saman kysymyksen?“

„Teen kyllä, mutta anna nyt minulle myönläwä wastaus,“ warkoi Anni.

„Olen sen jo antanut, ja ehkäpä sinäkin . . .“

„Niin minäkin,“ janoi Anni, „mutta sillä ehdolla aijon lupautseni pitää. ettet koskaan maista pisaraakaan wiinaa, eikä muita wäkijuomia, sillä tahdon raittiin miehen miehekseni.“

„Minusta sen olet saarwa, sillä en ole koskaan vielä maistanutkaan wäkewiä juomia, enkä aijo maistaakaan niitä. Sano oletko milloinkaan nähnyt minua juowuksija?“

„En koskaan, ja sinä tapautsessa sinä olet minun ja minä sinun, ja me toinen toisemme,“ janoi Anni wataasti katsoen Erkkiä silmiin.

„Kuitos, Anni, niistä janoistasi, minä luotan sinuun,“ janoi Erkki hellästi katsoen Annia.

„Olkamme toisillemme uskolliset ja pitäkäämme kumpikin lupautsemme,“ janoi Anni.

„Mutta, jano,“ warkoi Erkki hetkijän kuluttua, „minä lähden sinä niin kowin wihaat wäkijuomia, ja niiden nauttijoita.“

„Siitä tulijä pitempi puhe, ja koska nyt ollaan jo näin lähellä fotoa niin jäätöön se puhe toistaisijeksi, ehkäpä eni junnuntaiksi.“

Koska heillä vielä oli toisilleen puhuttawaa, istuutuwat he tien wiereen eräälle kaatuneelle puulle. Erkki janoi: „Tee niinkun tahdot, puhu milloin hyvänsä, mutta sano nyt kumminkin se, minä lähden annoit ruffaset kofijalle, Kiemelän Antille, joka oli paljon warakkaampi minua, ja

minun koskimiseni hyväksyit vaikka olenkin köyhä — paljon köyhempi kun Antti.”

„Se oli Antin oma jyy, kun sai ruffaset. Miksi ei luwanut luopua pois wätijuomista, kun sitä häneltä tyyhin. Sanoi waan iwallisesti: „En woi enkä tahdo. Jos en affaa itselleni muuten saa, niin olen koto itäni ennemminkin wanhapoika kun heidän paraan towerini pois luotani.“

„Mentäämme ensi sunnuntaina johonkin, jossa saamme puhella keskenämme, niin ettei kukaan meitä kuule,“ sanoi Erkki, „waan mitä sanoi?“

„Mentäämme waan,“ lausui Anni.

Wielä hetken aikaa keskusteltuaan läksivät Erkki ja Anni kävelemään palveluspaiikkaansa kohti, johon pian saapuivatkin. Maantiellä kuului toisten tanssista tulleita iloisia ääniä.

„Myöhäänhän taissimme ollakin, koska jo noin hämärää,“ sanoi Erkki pihaan tultua.

Kun he astuivat tupaan, löi seinäkello juuri puoli yksitoista. Hetkisen perästä oli kaikki hiljaa. Erkki ja Anni nukuivat jo, kumpikin uneksien onnellisesta tulevaisuudesta.

III.

Seuraava sunnuntai tuli, aamu oli kaunis, aurinko nousi kirkkaana taivaalle ja ennusti lämmintä päivää, kuten kesäpäivillä onkin tavallista.

Järwi oli tyyhi, ainoastaan wieno tuulen henki sai weden silloin tällöin hiukan wäreilemään.

Kirkkoweneitä liukui siellä täällä hiljoilleen eteenpäin, toisia isommista oli kaksikymmentäkin henteä, muutamissa ei ollut kymmentäkään, eikä eräässä pienemmässä weneessä nähtynyt muuta kun kaksi henteä — mies ja nainen.

Lukija ehkä arwaa että ne kaksi henkilöä olivat Erkki ja Anni, jotka myöskin menivät kirkkoon weneellä.

„Minkäs paikan me walitsemme keskustelupaikaksemme kirkosta tultua? tyyji Erkki.

„Mentäämme vaikka tuonne jaareen, sillä sielläkin saamme rauhassa jutella.“

Kusjettuaan vielä hetken aikaa saapui heidän weneensä kirkkorantaan, jossa jo ennestään oli paljon muitakin weneitä.

Tähellä kirkkoa erkaniwat Erkki ja Anni toisistaan, jätteen kirkkoajan lupasiwat he taas yhtyä rannassa.

Jumalanpalveluksen jälkeen saapui Erkki ensin rantaan, mutta hänen ei tarvinnut kauwan odottaa, sillä pian kuului Annin kewvät askleet ja samassa oli häntin rannassa weneen luona.

Wene lykättiin wesille. Kulkua ohjattiin erääseen jaareen.

„Nyt siis on aijottu puhelupaikkamme tässä,“ sanoi Erkki.

„Niin, ja tässä saan tilaisuuden kertoa sinulle esimerkin isästäni, joka oli aikoinaan juomari, ja kuinka hänelle wiimein kävi, kun hän juomistaan piiffitti,“ alkoi Anni.

„Isäni oli torppari, ja kun minä tulin maailmaan olivat isä ja äiti wanhoja. Heillä oli ollut monta lasta, sekä poikia että tyttöjä, waan useimmat olivat kuolleet jo nuorina, jonka tähden minun syntyeskäni kaksi waan paitsi minua oli elossa, weli ja sisar. He olivat jo silloin täysi-ikäisiä ja palveliwat kylässä. Sillä se hän se on köyhän lasten oja.

Kyllähän minä olisin saanut olla kotona kauwemminkin kun sain, mutta isäni oli keho työmies, jonka tähden hän ei meille kolmelle woinut hankkia elatusta, ja paitsi hänen työtyönsä kehnoutta oli hänellä vielä eräs paha wika, nimittäin se, että hän mielellään suuteli wiinapulloa.

Samaan aikaan tuli äitini kipeäksi. Siitä alkain sai isäni olla niinkun tahtoi. Niin kauwan kun äiti oli terve ja woiakas, täytyi hänen olla ilman, sillä äiti oli sellainen nainen, jota woi hallita isää kuten tahtoi. Hän piti tarpeeksi huolta, että se wähä, mikä isä ansaitti tähtettiin hyödyksi, ja myöskin piti hän silmällä, ettei hän mitään talousapineita saanut wiedä pois kotoa niillä hanktiakseen palowiinaa. „Rostä et mitään woi ansaita, niin et myösk mitään saa hufatakaan, sanoi äiti usein ja isän täytyi mukaantua siihen. Waan sen jälkeen kun äiti tuli sairaaaksi, oli myöskin hänen hallituksensa lopussa ja isä sai wapauden elää miten tahtoi. Joka sen pennin, mikä hän tästä lähtien woi ansaita, pani hän wiinaan, ja silloin jätin, että hän wiinapaiskiaan elämöitsi kowasti, jommoista hän ei milloinkaan ennen ollut tehnyt. Nyt nimittäin sopi maksaa takaisin äidille, kun oli niin monta wuotta saanut karsia.“

Maata oli tupamme ympärillä hiukan. Siitä olimme woineet jotakin saada, jos se olisi tullut hywin hoide-

tuffi. Mutta aiwan jama oli, oliko maata tahti ei, kun siitä ei kumminkaan mitään kaswanut. Isä kyllä koetti tehdä työtä kesäisin, mutta . . . mutta sen työn kanssa lie-nee ollut niin ja näin . . . Ennen, niin kauwan kun äiti oli terve, saimme aina wäähän palktoistamme, sillä hän näki waiwaa ja teki työtä . . . mutta Jehän olikin äiti . . . Isä ja minä emme ymmärtäneet sitä asiaa.

Jos maa olijikin kaswanut, niin ei ollut siementä, millä kylwi. Tosin panimme aina wäähän talteen wiljaa siemeneksi käytettäväksi, mutta se tuli syödyksi ennenkun siementä tarwittiintaan. Ja niin jäiwät meidän pienet peltotilkkumme kylwämättä ja rikkaruohot saivat kasvaa jaroilla.

Niin puute ja köyhyys meitä ahdistiivat; tapahtuipa usein, etenkin talwella, ettei meillä ollut rauhutaakaan särwintä syödäksemme, waan saimme pureksia kuuwaa leiwänpalaa ja juoda wettä päälle. Kuluuhan sentään wuosi toisensa perästä, waikka usein toimeentulo näytti tuiki mahdottomalta.

Suuresti oli äiti muuttunut näiden wuosien kulueska. Hän oli tullut viimein niin heikoksi, että minun täytyi ruokkia häntä kun pientä lasta. Tilanja huononi huononemistaan, kunnes hän eräänä päivänä waipui kuolon uneen, nukahti pois köyhyyydestä ja kurjuudesta.

Muistan vielä selwästi sen päivän. Se tapahtui heinänteon aikana. Olin niittämässä heinää lähellä kotoa, kun isä tuli juosten luokseni ja huusi: „äiti kuolee, äiti kuolee!“

Heitin miikatteeni pois ja riensin kotiin; sinne ehdittyäni oli äiti juuri kuolemajälkeään. Hänen silmänsä olivat kolkot, rintansa kohoisi ja waipui ihmeteltävän nopeasti. Hänen kurtkunsa korisi pahasti joka hengenwedolla ja hänen kylmät kätensä liikkuiwat lewottomasti peitteen päällä.

Kysyin häneltä, tunnsiko hän vielä minua, waan ei hän millään tawalla woinut ilmaista, tekikö hän sen wai ei. Wiimein hän ojenji itseään jängyysjä, weti muutamia kertoja sywään henkeä, ja niin oli kaiikki lopussa. Minussa ei ollut enää äitiä.

Isä oli koko ajan, kun äidin kuolonkamppaus kesti, seisonut jängyn edessä kädet ristissä tuijottaen häneen. Kun äiti oli kuollut, istui hän lewotonna jängyn laidalle

ja purskahdi itkuun, surkeasti walittaen: „älä kuole, älä kuole!“

Olin usein sanonut isälleni: „niin pian kun äiti kuolee, muutan kohta täältä ja menen palvelukseen johonkin taloon.“ Waan nyt, kun muuttamisen olisi pitänyt tapahtua, en woinutkaan sitä tehdä, waan jäin yhä edelleen kotiini.

Meille rupeji myös käymään paremmin äidin wuoltoa. Ensimmäin oli meitä nyt waan kaksi, jotka tarwijsiivat ruokaa, toiseksi rupejin jaamaan paremman päiväpalkan, sillä olin nyt täysikaswainen, ja saatoin tehdä raskaampaakin työtä. Sitä paitsi olin usein äidin sairauden wuoksi jäänyt ilman työhansiota; sillä monta päivää oli hän niin huono, etten woinut jättää häntä yksin, waan jäin istua fotona. Usein tapahtui tämä keskellä kesää ja moni marffa meni sentähden hukkaan.

Isä oli viime aitoina paljon oleskellut eraan sepän seurassa, joka asui wäähän matkan päässä meistä, mutta niin, että pieni joki oli välillä. Seppä oli lestimies ja asui aiwan yksinään. Muutoin oli hän huonomaineinen mies. Kerrottiinpa hänestä, että hän olisi joskus tehnyt murhantun, waan oliko siinä pubeessa perää wai ei, sitä en tiedä. Että isä ja hän mielellään tahtoivat olla yhdessä, oli syynä se, että he molemmat rakastiwat pulloa.

Joen yli, joka oli meidän ja sepän välillä, ei ollut siltaa, waan siitä oli kuljettava pienellä ruuhella. Sitä oli isä aina käyttänyt, ja hywin oli tullutkin sillä ylitte tähän jaakka. Mutta kun hänen kerran piti tulla kotiin — se oli myöhään yöllä ja pimeällä — oli hänelle jollakin tawalla käynyt onnettomasti, sillä seuraawana päivänä tawattiin hänen hengen ruumiinsa rannaista. Ruuhi oli pohja ylöspäin wäähän matkan päässä siitä.

Oli kyllä tosi, ettei hän meille lapsille ollut mitään hywä isä ja että paljon olisi ollut toisin, jos niin ei olisi ollut; mutta hän oli kuitenkin minun isäni ja nyt kun hän makasi siinä märkänä ja kylmänä, kun oliwat tuoneet hänet kotiin, tunsin että olin kadottanut jotakin, joka oli ollut sydämmelleni kallista. . . .

Saattaa kyllä olla paha puhua tällä lailla omasta isästään, mutta Jumala tietää, että minä monta kertaa mielummin puhuisin hänestä hywää kun pahaa, jos waan woiisin, totuudesta poikkeamatta. Ei, isä oli sellainen eikä parempi! Mutta ehkä se ei ollut hänen oma wifansa, ettei hän mitään woinut toimittaa, waan hänen wanhempainsa.

Kuten olin saanut kuulla, oli isäni nuoruudessaan saanut viettä joutilasta elämää ja saanut elää miten tahtoi. Vanhempansa olivat olleet vähän vakkaita ja kenties luulivat he, ettei paljon tarvitsisi tehdä työtä. Waan se, joka ei nuoruudessaan saa oppia, mitä työ merkitsee, se ei vanhempinkaan päiwinä voi pitää huolta itsestään — niin oli ainakin isäni laita. Hän oli juomisellaan koluttanut vanhemmitaan saadun omaisuuden ja sai wihdoin jurkean lopun jurkeasta elämästään.”

Tähän lopetti Anni kertomuksensa. Erkki oli tarkkawaijuna seurannut Annin kertomuksia koko ajan. Nyt katsahti hän Anniin, Anni myöskin katsahti häneen, silmähyjet kohtasivat toisensa ja sanaakaan sanomatta otti Erkki Annin käden omaansa, suuteli sitä ja sanoi liikutettuna: „Anni, paljon olet sinä kärsinyt isäsi tähden, mutta minä tahdon toimittaa niin, ettei sinun tarvitse minun tähdeni kärsiä koskaan, ei ainakaan niin kauvan kun minä elän.”

„Kiitos, Erkki. Tahdon luottaa sinuun elämässä ja tuolemasssa,” sanoi Anni myöskin liikutettuna.

Wielä kauvan, kauvan puhelivat he. Oli jo myöhäinen ilta, kun he huomasiivat kuinka taimas oli yhtäkkiä mennyt paksuun pilveen, ilma alkoi pimetä, tuuli myöskin kohtauteli niin omituisesti puiden latvoissa, että Erkki tämän kuultuaan wirtkoi: „Kiirehtikäämme kotirantaan, rajuilma on tuloissa.”

Tuskin oli hän tämän kerennyt sanoa, kun yöilmoista kuului ankara jyrrähdys, joka osoitti ukkosen olevan ilmassa. Kiiruusti alkoivat he sen wuoksi soutaa kotitaloa kohti.

Amulla puhui Erkki isännälleen asiat. Isäntä tämän kuultuaan sanoi: „No koska seikat owat sellaiset, niin toivotan teille onnea”.

Syksyllä pitivät Erkki ja Anni häänsä. Kinnunen autti heitä niiden pidosja, jonka tähden ne olivat pulskat. Moni kadehti Erkin ja Annin onnea.

Sittenmin sai Erkki isännältään hyvän torpanpaikan, isäntä auttoi häntä hyvään alkuun, jontalähden hän ahteran työnteon kautta pääsi hywiin waroihin.

Nyt he eläwät onnellisina omassa kodissaan, kumpikin koettaa täyttää sitä lupausta, jonka he kerran kirkon alttarin edessä toisilleen tekivät.

Merkillisiä kaskuja

Amerikan suomalaisten raittiusrientojen alkuaikoin läheisyydestä wotitettiin kertoa montakin, kun wain olisi tarkka muisti ja aika myöntäisi. Esitettävöön tässä woin muutama.

Muutamassa satamapaikassa Gricjärwen rannassa tekivät suomalaiset teidän aikana hyvin toivaa, mutta myös palkittewaa työtä. Heitä oli täällä jo silloin melkoinen määrä. Erään suomalaisen jumaluusopin kofelaan olivat he kesäloman ajaksi kutsuneet saarnaajakseen. Luffarina oli eräs fälwialäinen wanhus. Suomalaisia kirkonmenoja pidettiin sunnuntaihin muutamassa toiskielisessä raittiushaalissa. Saarnaa kuulemassa kulkivat paikkakunnan suomalaiset jotenkin säännöllisesti. Mutta millä tavalla valmistautuivatkaan he pyhäpäiwän wietämiseen? Siten että laurwantai-illoin, kun miehet työstä kotiinsa walašivat, oli heillä melkein kaikilla usean kannun wetoinen olutnassakka olalla. Näitten sisällystä käyttivät sekä naiset että miehet pyhäpäiwän herkkujuomana; ja oli siitä luffarikin saanut aina aitanansa wirtistystä juhlamielelensä. Tämä tuli ilmi jumalanpalveluskassatin. Luffariwanhus olisi silloin waiikka jota wirren asemesta jumalanpalveluksessa woiannut: „Kiittäkää Herraa, kiittäkää Herraa, Sill’ Hän on juur’ hywä” j. n. e. (wanh. juom. wirtit. nro 98). Sattuipa ohitulkewa joskus wiikolla kapakoištakin kuulemaan heleä-äänistä suomalaisista wirrenweisua. Vielä tuo luffariwanhus ollut sielläkin juhlamenoja johtamassa?

Samalla paikkakunnalla pidettiin kerran ruumisšaarna muutamiassa suomalaisessa kapakassa, „siellä kanawan toisella puolen”. Erään suomalaisen waimo oli wistikään tullut Suomesta. Hän sairastui ja kuoli pian kapakan plätterassa. Kapakan isäntä oli toki niin kohtelias tuolle

kuolevalle wieraalensa, että hän käwi edellä mainittua suomalaisista saarnaajaa pyytämässä sairaan luoksi. Siis talon yläkerrassa puheltiin kuolewan sairaan kanssa ijan-käikkisistä asioista, samalla kun sen alikerrassa toiset harjoittivat sitä syntiä, josta raamattu sanoo, ettei juomarit-ten pidä Jumalan waltakuntaa perimän. Rumpin tefo oli tällä ferralla kapakoitijan toimeenpanema. Hän koetti siis parhautensa kahden herran palwelemisefsi. Mutta miten hän siinä onnistui? Rumpi oli hänen sydämmensä herra, Jumalato wai saatanato? Kyllä hän tuolle kuole-
walle wieraalleen osoitti kiitettävää ihmisellisyttä. Si-
tähän osoitti sekin, että hän sallei kapakassaan sairaan kuoltua ruumisjaarnan pidettäväksi. Suomia ei siis myyty sillä hetkellä kun ruumisjaarna pidettiin. Teksiniä oli joku osa Taawetin 90 psalmista. En muista lieto saar-
naaja vielä kerinnyt lausua sanaakaan juoppouden ja ka-
pakkaliikteen nuhtelemiseksi, waiwa wainajan mieskin huo-
jui juowuksissa waimonsa ruumisarkun ääressä ja waiwa
saarnaajasta tuntuiin merkkillisen omituiselta tuo paikka,
missä hän nyt Jumalan sanoa puheli, mutta kowin kau-
wan hän ei ollut kerinnyt puhua ennenkun kapakan isäntä
alkoi kiirehtimään, että jo olisi aika lopettaa ruumisjaarna
ja lähteä hautuumaalle. Saarnaaja ei kumminkaan heit-
tätä kehoitusta totellut. Lukiija woi hywin arvata, että
tämä ruumisjaarna loppuosassaan helposti muodostui
raittiusjaarnaksi, ilman ihmismuotoon eli wahtawuuteen
katsumista, niin että kapakan isäntäkin hywin hymäräsi mistä
oli kysymys.

Paiikkakunnalla on sittemmin järjestetty suomalainen
etw.-lut. seurakunta; sillä on kirko ja pappi Suomesta.
Sitä paitsi kuuluu paiikkakunnalla olevan pari muutakin
kirkoa ja saarnaajaa. Raittiusseura heillä myös on jo
monia wuosia ollut waiwuttana. Edellä mainittu hy-
wäntahtoinen kapakanisäntä kuuluu niinkään lafanneen ka-
pakkahommastaan. Mutta missä luffaritwanhus Kälwiälä
lienee, sitä ei tämän kirjoittaja tiedä. Sen wain tiedämme,
että hänen waimonsa kuoli kausana lännessä Columbia-
joen rannalla joulukuulla w. 1893; ja hänen poikansa,
joita on userta siellä lännessä, toimittiwat tämän äitinsä
kunnialla hautaan.

Siellä lännessä sai mainittu saarnaaja sitte, kun oli jo
papisti wihitty, kuulla merkkillisen raatoja hywästijättöso-
noja kapakoitijan juusta, jota toiset suomalaiset keskuudess

saan nimittävät „Korkki-Jussiksi“. Hän sanoi muutamalle
kapakkatomerilleen, joka oli jo laiwalla lähdössä A—sta
B—iin: „Terweisiä taiwaaseen! Meillähän on siellä jo
nassaffa olutta walmiina.“

Josfatin Michiganin kaimantopaiwasja kuuluu eräs
suomalainen jollakin kummulla matkineen Herran pyhän
ehtoollisen pitämistä tarjoten wiinin asemesta olutta, jota
hänellä oli nassaffa täynnä mukansa.

Tällaisia raafamaisuuksia tapahutnee wieläkin Ameri-
kan suomalaisten keskuudessa, missä wain juopottelemineen
on täydessä womasfaan. Toiwofaamme, että juoppous
kansastamme lakkaisi ja kaikkalainen raafuus hylättäisiin.

Ken on ollut tilaisuudessa alustapitäin seurata Ame-
rikan suomalaisten raittiusrientoja, on tullut huoma-
maan, että S. K. R. W. seura ja sen pääjohtokunta on
kristilliswiweellisten periaatteiden awulla koettanut herät-
tää ja wireillä pitää juoppouden synnu hylkäämistä rat-
kainten kansalaistemme kesellä; ja tämmöiellä pyrkimi-
jellään onkin S. K. R. W. seura saawuttanut menestystä.
Ainoastaan kristilliswiweellisten periaatteiden pohjalla
womat raittiusseurat päästä tarfoitustensa perille.

Toiwofaamme, että nekin Amerikan suomalaiset rait-
tiusseurat, jotka owat huiwentelewaisia, harjoittaan synnil-
lisiä huweja, pian luopuihwat surkuteltawasta kemytmieli-
syydestään ja muodostuihwat todellisen raittisuuden herät-
täjiksi suomalaisen sirtokansan kesellä. Ilman jumalan-
pelfoa ei ole todellinen raittius mahdollista. Ja mikä ei
ole todellisesti raitista, se on korkeintaan kemytmielistä
huiwentelewaisuutta, joka ei ole itsekään kowin kausana raa-
kamaisuudesta.

S. J. S.

Kaksi vaihekautta kansamme historiasta.

(Kylät. Kuvalehdessä.)

Kahla vastakkaisista laatuja ovat ne päävoimat, jotka vaikuttavat kansain kohtaloihin ja elämän kuluun. Niitä voimia saattaa nimittää hyväksi ja pahaksi, valoisaksi ja mustaksi, edistykseksi ja taantumukseksi tai joskitten muuksi sellaiseksi. Kummankin näiden taistelevain voimain vaikutus on ollut äärettömän suuri meidän kansan historiassa. Tuhatuotuisen elämänsä aikana on kansamme suunnattomasti edistynyt. Mutta edistys on tapahtunut vasta suurien kärsimysten ja syväin lankeemusten kautta. Hyveen ja paheen koluista tietä on matka kulkenut. Ken tuota matkaa haluaa seurata, hänen tulee kulkea synkkiä ja valoisia taipaleita, unohtamatta hyvää pahaa ja pahaa hyvän tähden.

Päihdyttävillä juomilla on kieltämättä ollut syvä vaikutus kansamme kuljetussa elämässä. Se suuri valta, joka noilla juomilla ennen on ollut, on kalvanut vuosia uurteita kansan taloudellisiin oloihin, tapoihin, hieyteen ja sisälliseen elämään. Paljon opittavaa voi jälkikäteen löytää noista entisajan surullisista kokemuksista.

Kaksi pitkä vaihekautta on meidän kansamme elänyt päihdyttävien juomain vallassa. Toinen toistaan alemmaksi ovat ne vajottaneet esi-isiamme.

Ensimmäinen aikakausi on olu en. Satoja vuosia on täällä eletty sen orjuudessa.

Tässä tietyksi ei ole puhetta nykyajan tehdasoluesta, vaan esi-isäin oluesta, jota, jos lie ollut viatontakin tefoa, oli myöskin humalluttavaa laatua.

Suomatapoihin totuttiin täällä seurallisena keskiaikana, jolloin oluenjuonti kuului hyvään tapaan kotona ja kylässä ja ennen kaikkea kirkollisissa ja muissa juhlissa,

Juhlaoluen ääressä saadut sielmit ja muut tappeluvoimat olivat aiwan toimallisia aivoita keskiajan : omioitirjoissa. Kaupungit ja juuremmat kyläpaikat olivat luonnollisesti jo silloinkin paheen parh-ita tyyshjoja.

Siltä ajalta ovat Suomessa kapotakin kotoisin. Keskiajan loppuessa oli niitä maaseuduillakin kaikilla kirkkoilla ja liikepaikoissa teitten varjilla. Paheet warktuwaa ajan mukana. Oikein ihmetyttää kun näkee että kuningas Ruus-taa Waasan aikana oli weroamattawio „kapatoitshjoita“ eteläisessä Suomessa kotonaisista 238 kappaletta. Niitä siis riitti kaikkiin asutumpiin kyliinkin, eiwätkä kapotat warktuwaa tyhjinä seisheet. Muutamissa paikoissa oli niitä juhteellisesti paljon enemmän kun toisissa. Riinpä luettiin yksinään Jääkesä kotonaisista 20 kapatoitshjaa, Myräpäässä 11 ja Ludellakirkolla 8.

Mitään aitoja tai esteitä ei näy wanhempina aikoina oluttulwalla olleen. Olutta teki ja joi kuka halusi. Oluenmyynti oli tulolähteenä muillakin kun weronalaisilla kapatoitshjoilla, eiwät ylhäiset herratkan näy olutanniskelua halwefsiineen. Sääksmäen kihlatunta teki w. 1537 aikoina walituksen kuninkaan woutia Gerikki Darwinpoika Stäl-armia vastaan, jota „möi olutta kaikilla teillä“. Walaitewana ajantuwana owat pari Ruus-taa Waasa kuninkaan kirjettä, joissa hän koettaa edes hiukan mientää hirmuwaltiaaksi jo päässeen oluen waltaa.

Kirjeessään kaikille Suomen woudeille tammiuulta 1541 moittii kuningas meitalaisia oloja: „Kaikkialla siellä Suomessa“, sanoo hän, „on yleisenä tapana pitää suurta kapatoimista ja olutmyyntiä kirkkomäillä tullaan kirkolla juhlapäiwinä, samoin muualla syräpaikoissa, josta oluenmyynnistä ei mitään hyvää synny. Waukka me olemme jellaista kapatoimista ja oluenmyyntiä kieltäneet ei yhtä kerta waan jopa tuhannentin, kirjallisesti ja suullisesti, emmekä sitä mitenkään tahdo emmekä woi tästedeskään sallia, jen wuoksi on tahtomme että jina pidät tarffaa waaria nista, jotka sellaista tapaa pitävät, niin että oluenmyymiset ynnä samallaiset muut pahat tawat kotonaan häwitettäisiin.“

Saman wuoden maaliskuussa hän kirjoittaa Wiipurin sinnan isännälle Niilo Grabbelle erittäin: „Niin ota myös tarfain huomioosi Niilo, että me usein jekä kirjallisesti että suullisesti olemme käskeneet ja wataasti neuwoneet sinua ja muita kästynhaltijoitamme Suomessa, että teidän tulee

muitten pahain ja turmiollisten tapain oheksa, jota huomiemiehet ja muut teidän maasanne sopimattomasti harjoittavat, erittäinkin lopettaa ja hävittää niitä kapakoita, eli olutmyyntejä, joita he kaiffialla kirkoilla ja muualla tapovat pitää, jonka väärinkäytöksen kautta ensinnäkin kansalle tulee suurta vahinkoa ja sitten joutuvat siitä tärsimään alammaisemme kaupunkilaiset, jotka sellaisesta maakapakoimuksesta kyllä osaavat walituttaa tarjota. Warinkin on laita niin siellä Wiipurin läänissä, ja mettä suuresti ihmetyttää, että siinä jumaitset sellaista laittomuutta, rikka jo ennestäänkin tunnet mielemme ja tahtomme siinä kohden. Sen vuoski käskemme sinua wirkasi uhalla että wielä lafkautat ja häwität saman oluemyynnin ja kapakoimisen, jotta emme ryhtyisi muihin keinoihin."

Mutta tawat eiwät käsktjyä tottele.

Silloin kun Ruotsin waltakunta ja samalla meidänkin maamme oli ulkonaisen mahtawuutensa kulluloilla, 1600-luvulla, oli olutkauden turmeluskin kulluloillaan. Syht siihen saattawat olla monet. Mikä oli hillimättömän sotilaskullan ja raakatapaisen ylimyströn kukoistusaika ja melkein kaiffialla oli se samalla maalaiswäestön taantumisaija. Ranskan taloudellinen ja siweellinen rappeutuminen kultiwat rinnakkain. Hurjat sotilaat, joita liikkui kaiffialla, olivat hywänä esimerkinä, ja aateliskartanot, joita siihen aikaan oli tuhfatiheässä, pitiwät oluemyyntiä hauskana siwutlonaan. Kapakkain lukumäärä ei ollut entistään wähempi. Herrat oliwat niissäkin ensimmäisiä, sillä warjin moni kapakka oli kartanoiden oma. Mutta suurinta pahennusta herätti ihan yleiseksi käynyt sunnuntaikapakoiminen kirkomällä. Päihtynyt kirkkowiä ei ollut mitään poikkeus, waan yleinen tawallisuus, eiwätkä naiset näh olleen miehiä toweritaan parempia. Esimerkkejä emme rupea luettelemaan muuta kun pari. Keuruulta kuului 1660 aifoina walitus, että siellä kirkkotupaa käytettiin olutkapakaksi ja että siellä aifaa kun toiset istuivat kirkossa sanaa kuulemassa, istuivat toiset kirkkomäellä juomassa. Eräänä helluntaina oli kirkkomäelle suljetettu 9 tynnyriä olutta ja saarnan aikanaikin silloin oli wäki humalassa. Samaa kuului Hollolasta, Hattulasta, Karjaalta y. m.

Oli si luullut että papisto olisi nousut paheen tulwaa woimakkaasti wästustamaan. Mutta hämmästyksellä huomamme, ettei niin ollut laita. Pahe oli wuossatain wiljelyksen kautta juurtunut oloihin, syöppynyt johtawainkin

yhiteiskuntaluokkain tapoihin. Papit oliwat itsekun waiwuneet ajan yleiseen helmahyntiin. Mikä wä yliopistolinen siwistys taisteli wasta ensimmäisiä taistelujan raakojä tapoja wastaan. Toin walistuneemmat piispat, Rothowius, Terferus ja Gezelius, paljonkin walittiwat papiston yleistä juoppoutta, mutta eiwät mahtaneet sille mitään. Kauniit oliwat silloin olot moneksikin seurakunnassa! Sääksmäellä oli Terferuksen aifana kirkkoherra, jolle piispa julkisesti antaa arwonnimen „juopporenttu". Orihweisi oli surkeassa tilassa. Kappalainen oli yksinkertainen mies ja saarnaan kykenemätön, mutta kirkkoherra sellainen juoppolalli, että tuskin tiesi eroittaa päiwää yöstä ja että hän juopumuksensa takia ei koskaan woinut tehdä minkäänlaista palvelusta seurakunnassa. Hän oli naimaton mies, mutta piti luonaan naista, joka päihtymyksen takia harwoin saattoi nousta jängystä.

Näyttipä paikoin siltä kun olisi kapakoiminen ja juoppumus kuulunut itse kirkkoon. Nastolan luffari walitti oikeudessa w. 1704 että ulkopitäjäläiset tuomat Nastolan kirkolle olutta ja tupakkaa myytäväksi, siten loukaten oman pitäjäläisten (ja arwaten itse luffarin) oikeuksia. Oluemyyntiä kirkolla katsottiin siis seurakunnan luonnolliseksi oikeudeksi. Waltealassa tantoi kirkko oluemyyntiltä weroa, joka ei aifan wähää tuottanutkaan. Kirkko siis itse harjoitti kapakkaisannyyttä! Mikalan kappalaisen leskestä mainitaan w. 1685, että hän „aina oli tottunut myymään olutta ja palowiinaa pyhäpäiwinä suureksi pahennukseksi seurakunnalle". Ja Hauhollla harjoitti samaan aikaan itse kappalainen kapakkaliikettä, jota „kapakoitsijatar" oli hoitamassa!

Kuinta maan korkeimmassa oikeudessa käsitettiin moista kirkkokapakoimista, nähty oiwästi eräästä presidentti Zöns Kurckin käskykirjeestä, jossa wästoin Hollolasta tulleita walitustia säädetään, että kapakoimista on kirkkomäellä „pitkämatkaisten" tähden sallittawa sunnuntainakin saarnan jälkeen.

Nämä pieneltä ajalta ja alalta poimitut esimerkit paljastawat wakuuttawalla tawalla ajan siälliset tawat. Mitä tarvitsekaan meidän tietää enempiä, nähdesjämme kirkon ja papiston johtamassa kansaa paheen leweällä waltatiellä.

Pian alkoi isänmaasjamme suurimman onnettomuuden aifa, mikä koskaan on Suomea kohdannut, 1695—97 suuret

nälkävuodet ja sitä seuraava Szwihä. Szwihä on monessa suhteessa ollut murros aika maamme historiassa. Siitä alkoi taloudellisen edistymisen ja korkeamman sivistyksen aikajakso. Mutta edistys ja valistus eivät vielä jatkaneet tunkeutua syvemmälle kansan elämään ja tapoihin, joka monessa suhteessa jäi tietämättömyyden ja raakuuden valtoihin. Szwihän aikana tapahtui muutos niissä synkeissä oloissa, joiden kuvaaminen on tämän kirjoituksen aineena, mutta tämä muutos ei ollut parempaan päin. Meidän kansamme oli vielä eletävä läpi surullinen aikakausi, wiinan aikakausi, ennenkun taawawa tieto ja laajenewa kansanvalistus saivat luomet sen kilmistä putoainaan.

Ennenkun wiina alkoi suuren hävityskautensa Suomessa, oli se jo kauvan aikaa ollut tunnettu pohjoismaisissa. Ensi kertaa mainitaan palowiinaa Ruotsissa jo w. 1469. Tukholman kaupunki tuotatti sitä ulkomaalta vähemmän määrän — kruudintekoa warten. Suomen sodassa 1555 sitä laettiin sotamiehille suojeluskainoksi ruttoa vastaan. Sitte sitä ruwettiin wäihin muulloinkin maistelemaan. Mutta vielä sitä luonnolliset suut pitivät niin outona, aineena, että kuningas Gerikki XIV:n erottamisen syhyt mainittiin m. m. sitä, että hän oli „kidduttanut“ palvelijoitansa wiinalla.

Kauvan ei kuitenkaan tarwittu kedduttaa wiinaa ihmisten sijaan, sillä se alkoi keltwata kedduttamattakin. Wiinaa ruwettiin Ruotsin waltakunnassa itse keittämään ja yhä enemmän wiljelemään, niin että kuningaitten täytyi kieltää sen liiallista nautintoa. 1600-luvulla oli wiinaa jo wiedä maasta uloskin. Mutta kansan kesken ei wiina koto 1600-luvullakaan päässyt yleisempään käytäntöön. Syynä oli warmaankin se, ettei yleensä osattu wiinaa keittää ja että keittokojeita oli hankala hankkia. Sitäpäitji oli kansa totunut wanhaan olueensa, eivätkä totututkaan tawat helpolla muutu uufiksi.

Wiinanwiljelyksen lewönemiseen oli muitakin syitä. Waltio oli huomannut wiinanpoltoista saarwanfa kauniit werorahat ja koetti sen wuoksi polttamista kaikin tawoin edistää. Maassa oli silloin wäkeä wähän ja wiljaa antoiwot kasket hywinä wuosina liiakfikin. Luultiin että wiina oli terweydelle sangen hywää ja että sillä, waijapä sen mäskilläkin ja rankilla oli suurempi elatuswoima kun parimmallakaan wiljalla. Kiltwan sentähden riennettiin

tuota kultanekestettä keittämään ja juomaan, ylempät säätyluokat edellä, talonpojat perässä. Surulla on mainittawa, että papit oliwot monessa tienoin kansan opettajina wiinan wiljelyksessä.

Ja niin pääsiwät sulut auki. Mennyt wuosisata ja alkupuoli tätä owat wiinakauden loisto aika. Kuka laskee sen wabingon, minkä wiina silloin on ehtinyt tehdä kansamme terweydelle, siweydelle ja taloudelle! Wuosisata pari owat tuhannet wiinapannut sammumatta kiehua kirsseet tuijuomaa kansalle, itse korkea esiwalta on ajoittaijin ollut „waltakunnan suurin wiinanpolttaja“, jonka kunnianimen on erityisesti ansainnut Rustaa III. Koko aikakausi oli tullut sofeaksi. Ainoastaan kurtusshuoneiden ja wanfilain hoitajat ja walistuneimmat isänmaan ystäwät uskalsiwat nostaa äänensä wiinaturmelusta wastaan. He tiesiwät että useimmat oikeuteen joutuwat tappelut ja murhat oliwot wiinasta, ja ennen oluetta, alkunfa saaneet.

„Kotitarpeen wiinapolton“ aikakausi on vielä tuoreessa muistosfa nyhajan ijjäämmille ihmisille. Ja nuorempikin raittiuden aikakaudesta kcswanut sukupolwi on monista kertomuksista ja kuwauksista — esim. Pietari Päiwärinnan „Elämän hawainnoista“ — niin paljon tutustunut siihen, että tietää kiittää Jumalaa, joka on kansan hirmuisesta wiinanhallitsijasta wapauttanut. Kruununkyltit, wiinalta löykääwät kyläkujat, „puolimatkan krouwit“ kuuluwat jo menneishyhtein. Salatapatat, metsäpolttimot ja päihtyneet marffinawäet toiwottawasti ennen pitkää siirtywät samaan satukauteen. Waikka nytkin vielä on paikkoja, joissa juopumus ja sitä seuraawat pahet kukoistawat, on kuitenkin ero entishyden ja nykysihyden välillä niin suuri kun yön ja päiwän. Wiinakausi on Suomesta ijjäki loppunut, waikka sen seurauksia vielä kärsitäänkin.

Tekisimme kuitenkin wäärin, jos liian antaraksti tuomitsimme entisten aikain heikkouksia. Päihdyttäväin juomain ylellinen käytäntö seurasi ajan muista heikkouksista ja kaikilla silloisilla wäärillä suunnilla oli keskinäisiä syitä. Meidän tulee muistaa ettei esi-ijillämme ollut niitä aseita kun: neillä taistellakseen pahaa vastaan, ei ollut tietoa, ei walistusta, ei opetettua siweyttä, eikä nyhajan monia parannuskeinoja.

Maan rientämä edistys, kansan laajenewa walistus, waltion myötäwäikutus ja yhteiskunnan ponnistukset owat woittaneet wiinan wallan Suomessa. On alkanut uusi

tehtyksi ruusi kansamme elämässä. Raittius on tullut yhteiskuntaa ja kansan elämää parantavaksi ja vahvistavaksi voimaksi. Ryhtyjän raittiusystöistä ei tässä ole tarwis kertoa, jokainenhan on tilaisuudessa siihen elämässä tutustumaan. Tässä on tahdottu johtaa wain huomiota raittiusystön historiallisiin syihin ja meidän aikamme tapahtuneen muutoksen suureen historialliseen merkitykseen.

W—ö W—n.

Huomiota ansaitsewa kohta.

Run siirtolainen saapuu Amerikkaan, on hänellä heti tienristeys edessään: toinen on raittiuden, toinen juoppouden tie. Tässä on hänellä heti tärkeä walinta, sillä siitä suurimmaksi osaksi rippuu tulevaisuutensa ja onnensa täällä maassa.

Useimmat tekevät tuon walinnan aiwan nurin, mielistyvät juoppouden huuomaamaan seuraan ja waeltawat tietä, joka winhaa wauhtia johtaa alaspäin turmioon ja lankeemukseen. Senpätähden onkin niin monen moni kansalaisistamme täällä sortunut, menettänyt tulevaisuutensa ja riutunein voimin saanut palata synnyinmaahan eli fuollut kurjuudessa täällä.

Tässäkin on juurtunut huono tapa johtamassa lankeemukseen. Run joku wasta Suomesta tullut saapuu paikallunnalle, riennetään miehisä häntä terwehtimään ja utelamaan kotimaan kuulumisia. Ja missä se haastaminen käy niin sulawasti epäraittiin mielestä kun kapakassa, missä saa kielenkantaa woidella wälijuomilla. Sinne wiedään wasta saapunutkin, josta useimmissa lapauksissa ja nuori, mailman menoon tottumaton mies.

Kapakassa heti kaitti tulee nittawiksi. Jokainen tahtoo ohjaltaan tarjota, jokainen myrkkylasilla toiwottaa „terwetulleeksi“ wapaaseen maahan. Siten heti tihwetään siemen pahuan, jolle sitä ennestään ole ollut itämässä. Tällaisessa seurassa se kumminkin heti pääsee hywälle uraalle, ja towerit pitävät siitä huolen, ettei nousewa himo pääse laastumaan. Mina on wiettelijöitä, aina tarjoojia, aina tahtowia siinä seurapiirisä. Ujaluontorisen pitää miehen olla, joka sellaisesta kiirastulesta woittajana pääsee; useimmat kumminkin lankeawat ja sortuwt samaan tilaan, missä wiettelewät toweritkin ryperwät.

Tässä olisi raittiusmiehillä ja -naisilla kiitollinen tydala. Mina kun kansalaisia synnyinmaasta tänne saapuu, mille paikkafunnalle hywänsä, missä waan on raittiuswäkeä ja raittiusseura, pitäisi ottaa heti alusta nämä ystäwälliseen huomioon, puhua heille raittiudesta, sen eduista ja hywistä puolista sekä kuwata juoppoutta ja niitä wuaroja, jotta sitä seuraawat.

Tämä olisi rakkouden työtä lähimmäisen ja näihin oloihin perehtymättömän kansalaisen hywäksi. Ja sato sellaisesta työstä olisi kaunis. Ei tässä pitäisi odottaa että Matti sen tekee eli joku toinen. Tehdöön itse kunkin kella waan on suinkin siihen mahdollisuutta. Eihän siihen tarwita erityisiä luonnonlahjoja, ei puhetaitoa; puhuu waan kun tuttarwalleen eli ystäwälleen.

Tälle kohdalle raittiusystöissä on tähän saakka omistettu liian wähän huomiota, odotetaan waan että kunkin omasta tahdostaan tulee seuraan ja yhtyy siihen. Mutta sillä aikaa kun raittiusmies rauhallisena odottaa, on wiinamies jo kuletanut wasta saapunutta kansalaista kapakasta kapakkaan, näyttänyt hänelle sen „wapaan“ tien, mitä k o h t u u d e n m e s s a a t u l k e a, y l i s t ä n y t h ä n e l l e k o h t u u d e n t u l t a i s t a k a n t a a j a t a r j o n n u t a i n a r y p p p p j ä w ä l i i n. Sillä tarwalla on hän suofittanut salomailta saapuneen kansalaisensa kapakoihin, jotka jo ulkonaisella kiillollaankin ja loistollaan herättäwät kotinurtan yksinfertaisiin oloihin tottuneen suomalaisen ihmettelystä ja ihailua. Ja paha on aina herkempi itämään kun hywä. Niinpä maistelijastaku pian tulee juoppo, mutta juoppoudesta on melkein mahdoten kohota kohtuuteen.

Jos kotimaasta saapunut kansalainen täällä joutuisi heti raittiiden pariin, sukutuisi hänestä myös raitis mies, mutta kun hän joutuu juoppojen joukkoon, tulee hänestä juoppo. „Sano minulle kenen kansa seurustelet, ja minä sanon sinulle kuka sinä olet!“ Seura se on joka kaswattaa ihmistä hywään eli pahaan, ainta sen mukaan mikä henki itse seurapiirisä waltilsee.

Ottektoon siis tämä tärkeä kohta tarkempaan huomioon raittiuden harrastajien kesken. Run nuoremmat, wasta saapuneet saadaan tarwitetuksi raittiudelle, on suuri askel astuttu eteenpäin ja toiwooa on lopullisesta woihtosta. Silloin ei ainaakaan olisi pelkoa juoppouden lisääntymisestä kansajsamme täällä, mutta päinwastoin.

R.

Mietteitä koti-oloista.

(Ap[ostol]. Kuvalehdestä.)

Sadoittain hyhdämme joka päivä suustamme sanoja, joilla tulkitsemme toisillemme tuhansittain tunteita ja tunteita. Mutta tuonekohan mikään sana mieleemme niin kauniita kuvia, niin helliä muistoja, niin puhtaita, kirkkaita tunnehelmiä, kun nuo kolme pientä vaatimatonta paritavuista sanaa: koti, äiti ja taitvas? Onnellinen on se ihmisolento, jolla on hyvä koti, hellä äiti ja kuoltua warmasija Ylhäisen Isän asunnoisja. Ja päinvastoin, herättäneeko meissä mikään enemmän sääliä kun orporaukka, joka koditonna, äiditönna kerjäten tallustelee taipaletta ja tuntee aina olevansa muiden tiellä? Nähdessäni sellaisen kovan onnen olennon, tuntuu aina kun toisiin hänen kasvoistaan lukea kauniin kansanlausumme katkerat sanat: „Voi äiti parka ja raukka j. n. e.“

Ärettömän suuri on kodin merkitys ja siinä äidin vaikutusvalta. Lastensa, kotinsa ja perheensä kautta vaikuttaa hän laajalle, nuorijoon, yhteiskuntaan, kansaan ja koko maailmaan. Aideista ja kodeista riippuu ennen kaikkia kansan tulevaisuus. Wiivasti lausui siten kuulu Napoleon sanoessaan, että kansansa onnellisuus ja menestys riippuu Ranskan äideistä. Äidin rinnasta imee lapsi ensimmäisen, parhaan ravintonsa. Äidin sydämmestä siirtyy sieluun kaikki kauniit, puhtaat kuvat, ja äiti se on, joka ensimmäisenä liittää ristiin pikku kätöset, tekee opettaa ensi rukouksen ja ohjaa aakosten opinnaaja. Äidin lempeä ääni on paras lohdutus, jos lapsukainen loukkaa itsensä, ja nuhterwa katse vaikuttawin rangaistus hyväälle lapselle hänen pahoin tehdessään. Joskin kodin muisto säilyy kauniina mielestämme, niin äidin muisto on sielläkin juloihin. Kirjoista ja omatekoisista elämäkerwaista wcisimme poimia paljon somia palasia, joista huomaamme, miten n. j. suu-

ret miehet kaifeista hyvästä etupäässä kiittäwät äitiänsä. Moni on äidin wiereen halunnut saada hautansafin. Mutta meidän ei tarvitse muiden tunteita lueskelle, omamekin riittää kyllin, jos wain tahdomme äidin ansoita etliä. Eräs onneton olento sano: minä olen onnen hylky lapsi; ei ole minulla ystäviä — ainoastaan yksi ihminen rakasti minua ja ymmärsi minua, ja se oli oma äitini.“ Kauneimmat, tunteikkaimmat wärsynsä ovat runoilijat äidin muistolle omistaneet. Muiden muoto unohtuu mielestä, äänen kaiku korwista, mutta kowimmin aina säilyy äidin. Äidin arwoa ja vaikutusta kodisja ja sen kautta laajaan ympäristöön ei saa vähäsi arwoistella. Se on vaikuttawampi walta kun miekat ja painetit, sen osoitti Kreitan jalo kansa.

Parempi onni siis, kun esim. rikkauden häikäiserwä loiste, ylelliset nautinnot, henkinen etewyys t. m. j. on se, että äitinä, kodin hellänä bengettärenä on nainen, joka woi asemansa oikein täyttää. Monesti kyllä naista ajattelmattomasti estetään kehittämästä, siwistämästä itseänsä, waikka olisikin tilaisuutta ja halua. Minusta olisi naisen kaswatuksesta ja kehityksestä ensi sijassa huoli pidettävä, ei sen wuoksi yksin, että hän itse suoranaisesti leipänsä ansaitsi, wain hänen asemaansa nähden. Hän se lyö leiman koko kotioloon. Mitä teemme me kouluilla, ellei kodit pidä yhtä ja toimi yhdesjä niiden kanssa? Koulu ei ole siwistämistone, joka yksin walmista tekee. Tietoja woi kyllä pakolla pakata muistin täyteen, mutta se ei ole vielä siwistystä. Siwistys käy sydämmestä ja sitä woi koti luoda, waikka pienonenkin. Naisiwiwistystä on korotettava warkinaisen kansan eli rahwaan seassa. Ei ole kylliksi, jos tyttö osaa lukea ja kirjoittaa. Enempi tietoja ja taitoa waatii nyky aika ja etenkin siltä, josta tulee tulewia polwia kaswatatta. Kansakouluja ja kansanopistoja ei ole hyljättävä. Ne owat juuri kansalaisten kaswatuskaitoffia. Laakefoot niihin lapsensa, ken wain on tilaisuudessa, sitä ei he tule katumaan. Hywä kaswatus on paras perintö, minä woi lapselleen antaa, se ei kataa niinkun usein peritty rikkaus. Mehemme suorittawat nuoruusijässä asewewollisuutta; naistenme „asewewollisuudeksi“ olisi talwifauden olo kansanopistosja asetettava. Siellä ohjailtaisiin heitä toimintaan kodisja, johon heidän työalansa kuuluu; miesten taas on kodin ulkopuolella.

Monenlaisia on koteja, hyviä ja huonoja. Hyväksi mieluisaksi tahtoisi kotinsa saada jokinain., jota huomaa, miten tärkeä on kodin vaikutus vastaiseen elämään. Monta toivertusta tainta on huono koti ja siellä nähdyt huonot esimerkit pilanneet. Jos kotiamme valaisee, niinkun pitäisi, rakkauden päiväpaiste, heijastuisi sen kiltto kaikkialle. Sen valossa näkisimme me aina ympäristöimme. Mailma olisi kun suuri perhe täynnä ystävällisiä ihmisiä, hellää arvoastelua, ylevää alttiiksi antoa ja jaloja tekoja. Jos taas koti on kolkko, on mailma meille täynnä itsetäitä olennoita, itävää ja mielipahaa.

Monella tavalla voi ihminen kotinsa mieluisaksi muodostaa. Ensi ehto on, että Herran pelko, kaiken viisauden alku, asuu vanhempain ja kaikkein perheen jäsenten sydämissä. Se on lähde, josta alkunsa saa moni raitis, elämä puhdistava puro ja sielua virkistävä virta. Raamattu on se kirja, jota on ensin seljeltävä, ei viisastellen, vaan rukoellen. Kotihartaus ei sentään saa muuttua kaavamaisiksi ja orjuuttavaksi, vaan sydämen tarpeita tyydyttäväksi. Rauhan, rakkauden, arvonannon ja suvaitsevaisuuden tulee kodissa vallita, niin että se aina olisi puoleensa vetävä. Waärin on esim. kieltää koulua käyviä lapsia täynnästä usein kotona, joskin on kuluja kulkemisesta. Sillä ehkä voitvat kulut kasvaa suuremmiksi, jos lapsi vieraa kodista. Nuuan järkewä mies lausui: „Ollin iloinen, jos vanhemmat järjellisellä tavalla käyttäisivät rahaa kodin ja sen ympäristön kaunistamiseksi; siten he palkitsisivat sen, että lapset pysyvät kotona. Jos taas pannaan rahaa waatteisiin ja foristikuihin, palkitaan sitä sillä, että lapset owat kotoa pois ja siellä, missä heitä huomataan ja he edullisimmin owivat foreuttaan näytellä.“ Miettimistä on näissä sanoissa. — Yksinkertaisuus, siisteys ja puhtaus on kodissa paras foriste. Yksinkertaisuutta ennen kaikkea waatetuksessa! Pois miehiltä ja naisilta filmiin pistävät, useimmiten epäterweelliset, muodin tuomat muutokset ja lisäkkeet, jotka eiwät kauwar ole käytännössä. Ruodeista sanoo sananlasku: „narrit niitä kessiwät, wiisaat apinoiwat heitä.“ Turhankorea pufu on samanlaisen mielen kuwastiin. Eräs henkilö antoi neuvon: „Pue itseäsi niin, että ei kukaan jälestäpäin muista, miten olit puettu!“

Paljon vielä harrastetaan ylellisyyttä ja turhamaisuutta ruoassa ja juomassa. Puksat pidot kymmenine

herkkuineen eiwät ole harvinaisia. On paikkoja, joissa ei nältäistä wieraasta tehdä kärkeä kotoiselle aterialle; hänelle pitää olla erityinen. Entä juomat sitte! Jokinain tuntee, miten alkohooli vaikuttaa turmelewaasti terweyteen, kuluttaa kuffaroa, heikontaa yffilön ja kansan woimia ja warallisuutta. Mutta sittekin pitää sitä niin äärettömästi nauttia kodissa ja kodin ulkopuolella. Sehän on monen mielestä wälttämätön wieraan wara. Tetehän sitä silloin lapsenkin mieli, kun sitä wieraallekin parhaana antimena tarjotaan. Niin onkin moni juoppo eni lasin kodin pöydältä, ehkä äidin kädestä saanut. Joku kysyne, mitä wieraalle tarjottaisiin, ellei wiiniä, punssia, totia j. n. e. Astaus: kuppi eli pari kahwia eli teetä ja, jos aikaan sopii ja wieraasta haluttua, ruokapöydässä istuin ifännän eli emännän wieraessa. Ken tätä wieraswaraisuutta moittii jomapaiväisissä oloissa, hakekoon muualta parempaa.

Paljon on vielä keinoja, joilla voi tehdä kodin hausaksi. Yksi tenhoisa keino on laulu ja soitto. En tarkoita taidelaulua ja soittoa, jota harjotellaan, jotta taitoa muillekin näytettäisiin, vaan waatimaton laulua ja soittoa omaksi huwiksi ja iloksi. Soittaa ja laulaa ei kaikki voi, mutta niistä nauttia. Se wetää koolle kodin jäsenet puhkehilla, ylentää mielen, jalostaa, kaswattaa. Sama on vaikutus hywällä kirjallisuudellaakin. Paljon on jo meilläkin senlaisia hengen rawirtoa, niin että on wara walita. Walikoiden tulee kirjallisuutta käyttää, sillä se voi olla sekä paras että huonoin tomeri. Atekirjallisuus herättää, jalostaa, jalostaa mielen ja antaa intoa. — Vielä tulee kodin herättää lapsissa harrastusta luontoon. Puutarhan pienentäin kodin ympärillä luo suloa, tuo iloa, kuffineen, hedelmiseen. Monet, joita kehoitetaan sellaista tekemään, surkuttelewat suuria waivoja ja työpäiwä, joita maku laitos ja ylläpito kysyy, mutta kokeneet taas kuwailewat wain sen hauskuuksia. Tanskassa on pienonen waatimaton ryhtimaa, siinä joku pensas ja penkki, ihan joka mökin edessä; meillä sen sijaan usein tunteet rappausten edessä. Paljon on tässä suhteessa purannettawaa, jos mieltä saada kodin ympäristönkin mieluisaksi. Rakkaus ei ainoastaan luontoon, vaan myös eläinluntaan ja ennen muuta kotoeläimiämme koftaan on jalon luonteen tunteenkerkki. Sihen oppii lapsi jo pieneestä piestä nähdesään muiden esimerkkiä.

Kodin mieluisaksi, rakkaaksi tekeminen olkoon kaikkien perheen perustajain, kodin kohottajain ja asujamien yleivä siimämäärä. Paikkiona on ilon ja tytytyväisyyden tunne omasa pomesa, ja sehän on — onnea.

K a l t e.

Sisältö:

Alkulause	3.
Zuhlapäivinä Yhdysvalloissa	4.
Kalenteriojasto	6.
Yhdysvaltain presidentit	18.
S. R.-R.-W:seuran perustaminen	19.
Onko raittiudella ja uskonnolla mitään suhdetta toisiinsa	23.
Raittiustyö Vairportissa (kuv.)	28.
Yhdvään tyhmyys ja raittiuus	34.
Siirtokansamme juomarina ja raittiina	37.
Juopporaukka	42.
Mintäläinen sinun seurapiirisi on	45.
Johan Bostrom (kuv.)	47.
Zotuus	48.
Kahdeksan senttiä viikossa	49.
Yhilon ajatus raittiudesta	54.
Uudet aatteet	57.
John E. Högborg (kuv.)	58.
Raittiuspuhujaa kuulemasa	59.
Rauhani satama	63.
Mitä on meidän iestvolliisuutemme?	64.
Sananen tanssista raittiusemiehille	68.
Raittiuus ja siiveellisyys	71.
Pohjantähti No 1 (kuv.)	75.
Missä olemme puutteelliset	76.
Raittiuseura Walo (kuv.)	84.
Myrsky-yö	85.
Mitä nuoren miehen tulee ajatella ennentun ottaa ensimmäisen lajin	89.
Miksi ei halunnut juoppoa	91.
Merkkillisiä kasuja	99.
Rakki vaihefautta kansamme historiasta	102.
Suomiota ansaitseva kohta	108.
Mietteitä koti-olosta	110.

Raittiuskirjallisuutta.

S. R.-R.-W:seuran kustannuksella on ilmestynyt:

No 1. Raittiuskirja	20 sentti.
No 2. Raittiuspubeita ja kertomuksia	15 "
No 3. Kuivalan lestikewarin ja maisteri Yholinin ensimmäinen ja toinen keskustelu	13 "
No 4. Raittiuserunoja	15 "
S. R.-R.-W:seuran säännöt	10 "

Raittiusehti, joka ilmestyy kerran kuukaudessa, maksaa 50 senttiä vuosikerta.

Myöskin on saatavana kaitellaisia seurain tarpeita:

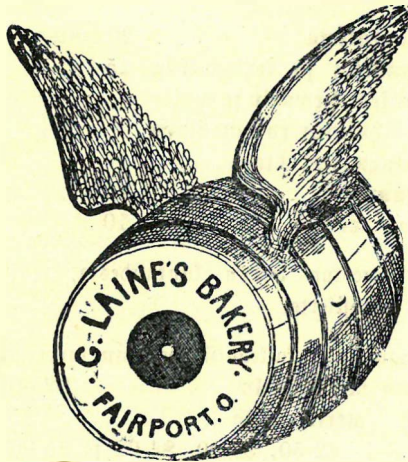
S. R.-R.-W:seuran merkkineula	\$2 00.
" " merkkineuha35
Sinettiä	\$2 50, \$3 00, \$4 00 ja \$5 00.
Kouluksia, latteja, lippuja y. m.	

S. R.-R.-W:seuran halpa henkivakuutus ottaa vastuuttaakseen seurain jäseniä.

Vaikkatunnalla, misä löytyy vähintään 10 kuudentoista ikävuotensa täyttänyttä henkilöä, jotka haluavat perustaa raittiuseuran, saavat vapaasti kaikki tarvittavat kirjat y. m hankkimalla valtion lupakirjan (charter'in) S. R.-R.-W:seuran kautta, jos ta tarkempia tietoja annetaan kirjeellisesti.

S. R.-R.-W:seuran Toimisto,
S. Box 202, Ithpeming, Mich.

Ainoa Suomalainen
LEIPÄTEHDAS
 Ohiossa.

TYNNYRI-
 KAUPPA
 ON
 IHMETEL-
 TAVÄN
 HALPAA.

Tilatkaa suoraan
KUIVAA LEIPÄÄ ja
KORPPUTAVARAA

minulta, niin säästätte rahaa. Tavarani on saavuttanut suurta suosiota kaikkien kansalaisten kesken, joten sitä menee ulos äärettömän paljon.

Tilauksa voipi lähettää kaikkialta Yhdysvalloissa ja Canadassa. Hintaluettelo lähetetään kaikille vapaasti.

Tilausten suoritus nopea!

G. LAINE.

L. Box 95.

Fairport Harbor, Ohio.

Pankkihuone
C. B. Richard & Co.

P. O. Box 2583, 61 Broadway, New York.

Rahalähetyksiä toimitamme Suomeen eli mihin paikkaan hyvänsä mailmassa ehdottomasti varmin ja nopeimmin maksaen mahdollisesti korkeimman kurssin. Postikonttorien kuitit toimitamme rahojen lähettäjille, jotka osoittavat, koska rahat on ulosmaksettu Suomessa.

Suomalaisten asia-ystäviemme luku on varsinkin viime aikoina äärettömästi kasvanut ja samalla on myöskin rahalähetyksemme Suomeen niin suurena määränä lisääntynyt, että meidän liikkeemme nykyään on suurin tällä alalla. Mutta ei mikään ihme; asia onkin niin, että me voimme antaa takauksia luotettavuudestamme ja varmuudestamme senlaisia, joita eivät voi tarjota kutkaan muut, jotka koettavat harjoittaa liikettä suomalaisten kanssa. — Kun rahoja lähetetään Suomeen eli muualle Eurooppaan, on lähettäjän ottaminen varmuus siitä, että yhtiö, jonka puoleen hän kääntyy asioissaan, on ehdottomasti varma ja luotettava; muuten voi käydä niin, etteivät rahat tule koskaan perille. Näin on käynyt jo monasti, eivätkä ne summat olekaan pieniä, joita suomalaiset ovat menettäneet „kansalaistensa“ ja „sosisuomalaisten yhtiöitensä“ vararikkojen takia.

Huomatkaa, että meidän pankkihuoneemme on ollut olemassa jo vuodesta 1847 (siis 50 vuotta), ja on ainoa, suomalaisten kanssa liikettä harjoittava, jolta Yhdysvaltain postihallitus ostaa vekselinsä — miljoonain dollarein edestä vuosittain. Mikä on parempi takaus suomalaisille tämän huoneen varmuudesta, ja mitä takausta eli varmuutta heillä todellisuudessa on „suomalaisissa“ yhtiöissään?

C. B. Richard & Co.,

P. O. Box 2583, 61 Broadway, New York.

Vapaapilettiä Euroopasta halvimmilla hinnoilla.

Lukekaa tämä!

Jokainen, ken kärsii lapamadon tuottamia vaivoja ruumiissaan, elköön viivytkö käyttämästä valmistamamme lapamadon poistamislääkettä

ANTENIAA

Ihmisen ruumiissa esiintyy pääasiallisesti kolmea eri laja matoja, nimittäin:

Rihmamato (*Oxyuris vermicularis*) joka on pieni, 4—10 millimetrin pituinen, valkoinen ja rihmanmuotoinen.

Jousimato (*Ascaris lumbricoides*) on pyöreä, väriltään vaalean tai ruskean punertava, tavallisen onkimadon muotoinen 25—40 centrimetrin pituinen, molemmista päistä terävä.

Lapamato (*Tenia solium*), jota myös kutsutaan letti- tai pinettimadoksi, on vaalean värinen, nauhan muotoinen. Leveydeltään noin neljäs- tai kolmasosa tuumaa. Madon ruumis näyttää kun se olisi kurkun siemenistä koottu, jotka toisessa päässä muodostuvat yhä pienemmiksi, supistuen pääksi, joka on nuppineulan pään kokoinen. Pituudeltaan vaihtelee lapamato 20—50 kyynärän välillä.

Tuntomerkit lapamadon löytymisestä ihmisruumiissa ovat seuraavat:

Sairaassa, jota madot vaivaavat, havaitaan joskus omi- tuista kasvojen tulehdusta, joskus taasen kalpeutta. Silmien alla on siniset juovat ja silmissä on mustaset (pupillit) tavallista suuremmat. Nenää kutistaa, sitä täytyy hieroa ja nypistellä. Aivasteleminen sekä liepeä punoittaminen nenässä ja ylähuulessa ovat myös oimittaiset.

Usein vaivaa päänsärky, joka alkaa tuntumaan heti syömään ruvetessa. Sairaalla on ilkeä, hapan maku suussa. Henki haisee pahalta, etenkin aamusin. Herätessä on suu täynnä ilkeän makuista limaa. Ruokahalu on epätasainen, välin erittäin huono, välistä taasen tavattoman hyvä. Oimittainen pahoinvointi vaivaa kun vatsa on tyhjä. Nautittua jotakin madoille vastenmielistä ruokaa, kuten sipulia, sinappia ja suolasta kalaa, y. m., turpooa sydänelusta, tuntuu kun jotakin liikkuisi vatsassa. Vatsankulku on epäsäännöllinen: väliin kova, väliin liian löysä. Yölepo on rauhatonta. Sitä

häiritsee pahat unet. Sairas makaa mieluummin vatsallaan. Unissaan nousee vuoteellaan istumaan, puhui, huutaa ja kiljahtelee, mutta vaipuu jälleen levottomaan uneensa. Väliin tapaa pian ohimenevä kuume. Oksettaa ja vatsa rikkoutuu veteläksi. Kylmä hiki nousee ruumiista. Pyöräyttää ja ompa kaatumavikakin ollut seurauksena lapamadon vaikuttamasta häiriöstä hermostossa. Nämä vaivat esiintyvät tavallisesti kuun vaihdoksessa.

Lapamadon poistamiseksi ihmisruumiista on käytetty monenlaisia lääkkeitä, mutta valmistamamme **Antenia** on osoittanut monien vuosien kuluessa olevan ainoa varma ja helposti käytettävä tähän asti keksityistä lapamatolääkkeistä. Se poistaa varmasti kaikki madot kuuden tunnin kuluttua. kun lääkeä nautitaan tarkasti noudattaen sen muassa lähetettyä suomenkielistä neuvoa.

Pullon hinta on \$1 00, 6 pulloa \$5.00 vapaasti lähetettynä kaikkiin paikkoihin Yhdysvalloissa ja Canadassa.

Tilakaa osoitteella:

Sodergren & Sodergren,
Calumet, Mich.

Suomalainen kirjakauppa

myypi: Suomessa painetuita Raamattuita ja Uusia Testamenttiä; tohtori Martti Lutheruksen ynnä muiden kirjoittamia saarnoja; kaikenlaisia Virsikirjoja; monenlaisia lastenoppikirjoja; koulukirjallisuutta; suomalaisia Suomen ja koko Euroopan kartoja; suurempia ja pienempiä historiallisia teoksia; nuottikirjoja monenlaisia sekä raittiuskirjallisuutta.

Niitä kirjoja, joita mahdollisesti ei varastossamme löydy, hankitaan nopeasti.

Tilaukset tehdään osoitteella:

Suomalainen kirjakauppa,

HANCOCK, — — — — MICHIGAN.

Hintaluettelo lähetetään vapaasti.

☼ Ruoka- y. m. tavarän kauppiat ☼

tarjoo aina parhaat ja tuoreimmat

RUOKA-AINEKSET.

Ystävällinen kohtelu.

P-lettejä myymme täältä Suomeen ja sieltä tänne huokeilla hinnoilla.

Rahoja lähetämme Suomeen luotettavien pankkien välityksellä ja nopeasti hyvällä kurssilla.

Toimisto: Minnesota St., Hancock, Mich., P. O. Bx 317,

S. JUNTILA & CO

Kelloja! **Kelloja!**

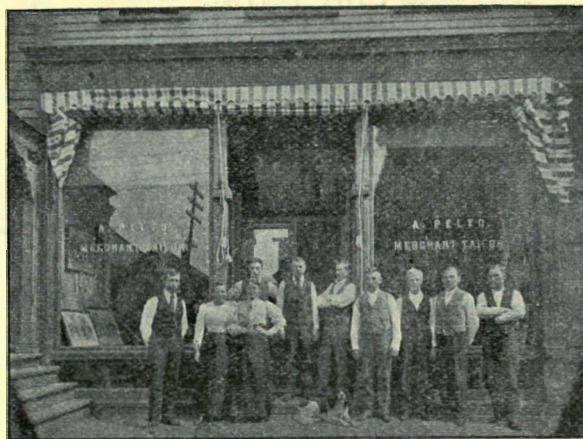

Miesten ja naisten
kulta- ja hopeakelloja,
puhtaita 18 karaatin
kultaisia kihla-
sormuksia,
kellonperiä

ynnä muuta huokealla hin-
nalla myypi ja lähettää
kaikkialle

E. Ristikan gas,
Ishpeming, Mich.

Kansalaiset Ishpemingissä ja ulkopuolella alkää unhoit-
tako kysyä hintoja!

Suurin, suosituin ja tunnetuin
Kuparisaarella on

August Pellon

RÄÄTÄLILIKE

HANCOCKISSA.

Kotimaisia ja ulkomaisir kankaita hyvin lajiteltu
varasto, josta voipi löytää mieleisensä.

Työn kelpoisuudesta ovat kaikki yhtä mieltä: se on
parasta.

Pukujen sopivuus ja usuin muoti on jokapäiväinen
tunnussana.

A. PELTO,
Hancockissa, Mich.

— The First —

 of Negaunee, Mich.

Pääoma \$50,000.00.
Vararahasto \$27,500.00.

A. MAITLAND, Pres. SAM. MITCHELL, Varapres.
T. C. YATES, Rahastonhoitaja.

Johtokunta:

A. MAITLAND,	SAMUEL MITCHELL,	J. B. MAAS.
C. H. HALL,	A. B. MINER,	E. R. HALL.
	GEO. B. MITCHELL.	

— Talletuksista maksetaan kork. a. —

**Ainoa tie jontaan Marquetteen,
 Mich.,**

kesäauntolain kuningattareen,

jossa on

HOTEL SUPERIOR

hienoin majala suurien järvien seutuvilla.

Lähetäkää 5 c. postimerkeissä kirjasesta „Marquette kuvissa.“

Geo. W. Hibbard;

Gen. Pass. Agt.

Marquette, Mich.

KETTUSEN

ISHPEMINGISSÄ,

MICH.,

on laajasti tunnettu monivuotisesta, kunnollisesta työstään.

Valmistaa sopivia, uusimman muodin mukaisia vaatteita suuresta vaatevarastostaan. Pukineitten sopivaisuuteen tulette olemaan tyytyväiset.

Tehkää tilauksenne! Vaateen näytteitä lähetetään pyydettyä.

Mitat on tallella ennen meillä tehdyistä vaatekunnista.

➤ **ANTTI KETTUNEN,** ◀
 Ishpeming, Mich.

SUURI SUOMALAINEN APTEEKILIIKE

AMERIKASSA,

SODERGREN & SODERGREN, CALUMET, Mich.

Tarvitessanne todellisia lääkkeitä, oli ne mitä lajia tahansa, kehoitamme kääntymään allekirjoittaneiden puoleen, joiden liike on suurin ja ennimmän tunnetuin kansalaistemme kesken Yhdysvalloissa ja Canadassa.

LÄÄKKEITÄ lähetämme joko postin tahi expressin kautta.

Noin kaksi vuotta sitten aloimme valmistamaan lääkkeitä tuota niin paljon kärsittävästä reumatismistä vastaan ja voimme iloisina mainita että sadat kansalaisistamme ovat saaneet avun sillä. Satsissa on 2:ta lajia ja maksaa se 2 dollaria vapaasti lähetettynä postin kautta.

Kunnioituksella:

SODERGREN & SODERGREN,

FILATKAA

Leivoksenne,
Korppunne,
Kuivat leivät
y. m. suomalaiselta leipurilta

John Mitchell'iltä.

Kysykää hintoja osoittella:

JOHN MITCHELL,
Dr. 23. Negaunee, Mich.

SORSEN VELJEKSET
Ishpemingissä, Mich.

Parhaimmiksi tunnetut suomalaiset räätilit
Amerikassa.

Suurin valikoima sekä koti- että ulkomaan kan-
kaita aina varastossa. Kansalaisten tilauksille an-
netaan erityinen huomio. Sopivaisuus sekä työ taa-
taan.

Hinnat aina kohtuulliset!

126-1980

John E. Högberg,

Negaunee, Mich.

Olen Amerikan parhaimmiksi tunnetuin

KORPPUIN

ja

KUIVAN LEIVÄN

tekijä; enkä ainoastaan tekijä vaan myöskin syöjä.

Haluan nyt sanoa teille, arvoisat kansalaiset:
tehkää samoin kun minäkin, heittäkää pois viinan
juonti, kuten minäkin, ja ruvetkaa syömään John
E. Högbergin korppuja ja kuivia leipiä, joita hän
lähettää jokaiselle, joka tekee tilauksen.

John E. Högberg,

Box 182,

Negaunee, Mich.

„Yhdysvaltain talletuslaitos.“

Ishpeming National Bank,

Pääoma \$50,000.
Vararahasto \$50,000.

Johtokunta:

C. H. HALL, Pres. C. MERRYWEATHER, Varapres.
A. B. MINER, Rahastonhoitaja.
E. R. HALL. F. P. MILLS. R. J. WILLIAMS.

Talletuksista maksetaan korkoa.

ISHPEMING, - - MICH.

VAATETUKSEN

kauniimman katsella ja mukavimman käyttää, saatte teettämällä

AUGUST JÄRVFLÄN

VERSTAASSA.

Hinnat demokraatin aikuiset. Työn kelvollisuus taataan.

Räätäli Aug. Järvelä,

Republicissa, Mich.

126-1980

Suomalainen räätäli

CARL PELTO,

Box 356,

Degaunee, - Mich.,

valmistaa

sopivia pukuja

kohtu hinnoilla.

MATT HURJA,

Crystal Falls'issa, Mich.

Ruoka- ja vaatetavaraa.

Taskukelloja *halvoilla hinnoilla.*

Pilettejä myyn kaikille linjoille ja toimitan rahalähetyksiä Suomeen.

Alavuden, Evijärven, Jalasjärven ja Teuvan kirkkojen valokuvia, koko 10 - 12 tuumaa, 75 c. kappale.

Monenmoisia kirjoja ja lauluja.

Huvittava näytelmäkirja

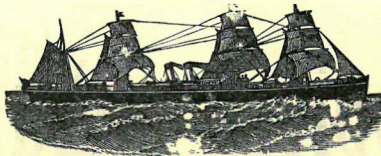
SILMÄNKÄÄNTÄJÄ,
hintaa 15 senttiä.

MATT HURJA,

Crystal Falls, - Mich.

HUOMATKAA!

Alla nimitetyllä on myytävänä sekä myös tilattavana postin kautta monenlaisia uskonnollisia kirjoja, niinkun VIRSIKIRJOJA, BIBLIAN HISTORIOITA, KATEKISMUKSIA, AAPIA y. m.

PILETTEJA Suomeen ja päinvastoin myyn kaikille ensi luokan linjoille.

RAHOJA lähetän Suomeen taattujen pankkien välityksellä.

Turun Yhteiskunnallisen Kirjasto- ja Raamattuseuran
20500 Turku 30 P. 7558

Henry Tamajärvi,

L. Box 260,

Negaunee, Mich.